

แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง
ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

MARC Record : 131442

นางศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
..... 266284 .....
..... 305.23 ศ193๗ .....

2565

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2565

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

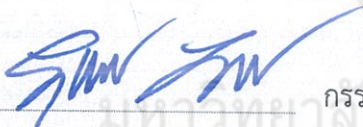

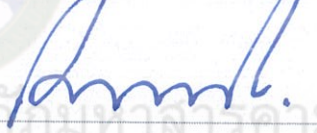
ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางศรีเสด็จ กองแกน แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาค)

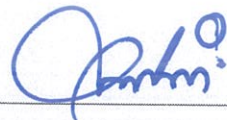

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... 20 ก.ย. 2563

ชื่อเรื่อง : แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัย : นางศรีเสด็จ กองแกน

ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร

ปีที่สำเร็จการศึกษา : 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาประสิทธิผลนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง สร้างและยืนยันรูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาจากการเอกสาร และการศึกษาข้อมูลจากภาคสนาม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.985

ผลการวิจัย พบว่า (1) การสังเคราะห์กรอบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้กรอบแนวทางปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 5 ด้าน และประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 5 ด้าน จำนวน 49 ตัวบ่งชี้ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ ได้องค์ประกอบจำนวน 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านความพร้อมของทรัพยากร ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ด้านจิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ ด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย ด้านความรับผิดชอบกลุ่มเป้าหมาย ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านการเพียรพยายามและใฝ่เรียนรู้ (2) การวิเคราะห์ระดับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านความพร้อมของทรัพยากร ด้านความรับผิดชอบ (3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประกอบด้วย การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) และผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) ซึ่งทั้ง 2 ตัวแปร สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) ตัวแปรปัจจัยการพัฒนาพฤติกรรม

ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพล โดยรวมสูงที่สุด (TE) ต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ 1.325 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรง (DE) เท่ากับ 1.325 ตัวแปรปัจจัยผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) มีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (TE) ต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ 0.400 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) พบว่า ตัวแปรการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) ตัวแปรผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) ได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 79.80 (R² = 0.798) (4) การสร้างรูปแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า การวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมผลของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ก่อนนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์ อย่างมีนัยสำคัญทาง พบว่า ค่า Bartlett Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 12135.731 โดยทุกองค์ประกอบมีค่าความน่าจะเป็น .000 (P<.01) ส่วนค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measures of Sampling Adequacy (MSA) มีค่าเท่ากับ .908 และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์แล้ว พบว่า มีค่ามากกว่า .80 แสดงว่า องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันดีมาก สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ตามข้อเสนอของ Kim and Mucelle ได้เสนอไว้ว่า ถ้ามีค่ามากกว่า .80 ดีมาก และถ้ามีค่าน้อยกว่า .50 ใช้ไม่ได้ Kim and Mucelle (1978, อ้างถึงใน วิลาวัลย์ มาคุ้ม, 2549, น. 234) สอดคล้องกับ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, น. 37) ที่กล่าวว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin ควรจะมีค่าเข้าใกล้หนึ่ง นั่นแสดงว่าองค์ประกอบย่อยทั้งสามสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการตรวจสอบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ จากค่าไคว-แอสควร์ (Chi-Square) เท่ากับ 2.594 ค่าขั้นแห่งความเป็นอิสระ (*df*) เท่ากับ 2 ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P-Value) เท่ากับ 0.2733 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบของ Tucker-Lewis (TLI) เท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีรากของกำลังที่สองเฉลี่ยเศษของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ 1.000 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (λ) มีค่าระหว่าง 0.469–1.000 กล่าวโดยสรุปจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลดังกล่าวนี้ หมายความว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก และ (5) ผลการประเมินยืนยันรูปแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง สามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมระดับมาก

คำสำคัญ: แนวทาง, นโยบาย, การพัฒนา, พฤติกรรม, เด็กบนพื้นที่สูง, ภาคเหนือตอนล่าง

Title : Policy Guidelines for Child Behavior Development on the Highlands in the Lower Northern Provinces

Author : Mrs.Srisadej Kongkan

Degree : Doctor of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha Sara Kham University

Advisors : Associate Professor Dr.Sanya Kenaphoom
Associate Professor Dr.Saovalak Kosonkittiumporn

Year : 2022

ABSTRACT

This research was to study the effectiveness of behavior development policies of children on the highlands in the lower northern provinces, to study the factors influencing the effectiveness of children's behavior development on the highlands in the lower northern provinces. The research was established and confirmed a policy model for behavioral development of highland children in the lower northern provinces, by using a mixed research method, namely qualitative research, data collection with documented studies and collect field study data. The tools used included semi-structured interviews and quantitative research. The questionnaire was distributed from a sample of 400 people as a questionnaire on a 5-level rating scale with the reliability of 0.985.

The results showed that: (1) The synthesis of the policy framework for the development of highland children's behavior in the lower northern provinces has a framework for the factors influencing the effectiveness of the development of desirable behaviors of children on the highlands in the lower northern provinces is divided into 5 aspects, including the effectiveness of developing desirable behaviors of children in the highlands in the lower northern provinces in 5 aspects, 49 indicators. The researcher, then used the questionnaires to analyze and synthesize the composition. There are 8 components consisting of policy implementation, resource availability, public participation, government officials' spirit, target group cooperation, target group responsibility, discipline, and perseverance and eagerness to learn, (2) The analysis of the level of policy guidelines for child behavior development on the highlands in the lower northern provinces overall was at a high level, the aspect that was at the highest level was the aspect of policy implementation, followed by the availability of resources responsibility, (3) Factors influencing the effectiveness of children's behavior development on the highlands in the lower northern provinces found that results of Path Analysis of Structural Equation Model (SEM) factors affecting policy guidelines for behavior development of children in highlands in lower northern province (PD). It was found that the variables had a positive

direct influence on the policy guidelines for the behavioral development of highland children in the lower northern provinces (PD) with a statistical significance at the .01 level, consists of the development of children's behavior on the highlands in the lower northern provinces (BH), and the behavioral development outcomes of children on the highlands in the lower northern provinces (DE), which the two variables can jointly explain the variations in the policy approaches to the behavioral development of children on the highlands in the lower northern provinces (PD). The factor variable for behavior development of highland children in the lower northern provinces (BH) was the variable with the highest total effect (TE) on the policy guidelines for the development of highland children's behavior in the lower northern provinces, statistically significant (PD) at the .01 level, with total effect (TE) of 1.325, with a direct influence (DE) of 1.325. The factor variable on the behavioral development of children in the highlands in the lower northern provinces (DE) had a direct influence (TE) on the policy guidelines for the behavioral development of children in the highlands in the lower northern provinces (PD) was statistically significant at the .01 level with a direct effect (DE) of 0.400. The results of the coefficient determination analysis (R^2) revealed that the variables of behavior development of children on the highlands in the lower northern provinces (BH) and the variables on the behavior of the children on the highlands in the lower northern provinces (DE) They were able to jointly explain the variations in the policy guidelines for behavioral development of children in the highlands in the lower northern provinces (PD) with 79.80 percent ($R^2 = 0.798$), (4) To create a policy guideline model for behavior development of children on the highlands in the lower northern provinces, it was found that the analysis to consider the appropriateness of the results of the correlation matrix before applying it to confirmatory factor analysis. It was found that the correlation matrix between variables was significantly different from the identity matrix in that the Bartlett test of Sphericity was 12135.731, with all components having a probability of .000 ($P < .01$). The Kaiser-Meyer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy (MSA) value is .908 and the analysis result is more than .80. It shows that the elements are highly correlated and can be analyzed according to the proposal of Kim and Mucle. If more than .80 is very good, and less than .50 is not valid. Kim and Mucle (1978, Cited in Makum, 2006, p. 234). Consistent with (Wirachchai, 1999, p. 37) that the Kaiser-Mayer-Olkin index should be close to one, that indicates that both subcomponents can be used for confirmatory factor analysis. The results of the investigation of policy guidelines for child behavior development on the highlands in the lower northern provinces found that the model was very consistent with the empirical data considering the statistical values used to examine the validity of the model from Chi-Square is 2.594. The degree of freedom (df) was 2, the statistical

significance level (P-Value) was 0.2733, the comparative fit index (CFI) was 1.000, The Tucker-Lewis index (TLI) is 1.000. Standardized root mean square residual (SRMR) is 1.000. The factor loading (λ) is between 0.469–1.000, summarized from the statistics used to check the validity of the model. This means that the model is very consistent with the empirical data, and (5) The results of the assessment confirm that the policy guidelines for the development of children's behavior on the highlands in the lower northern provinces can be applied appropriately at a high level.

Keywords: Guidelines, Policy, Development, Behavior, Highland Children, the Lower Northern Region

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์
โกศลกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง
ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ
รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์
ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ครู ผู้ปกครอง บุคลากรด้านการศึกษา นักเรียน และทุกส่วนฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
อีกทั้ง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะผู้ช่วยผู้วิจัย ที่ให้การช่วยเหลือ ให้คำชี้แนะ ในการทำวิจัยครั้งนี้
ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ขอมอบบูชาพระคุณ แก่บุพการี ครู อาจารย์
และครอบครัว ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การศึกษา อบรม สั่งสอน จึงส่งผลให้ผู้วิจัยประสบ
ความสำเร็จในการศึกษาในการดำเนินชีวิตและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

นางศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.4 สมมติฐานการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	10
2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับแนวทางนโยบาย	10
2.2 แนวคิด หลักการเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน	19
2.3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	21
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก	26
2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	31
2.6 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรม	37
2.7 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนํานโยบายไปสู่การปฏิบัติ	39
2.8 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	41
2.9 แนวคิดเรื่องความร่วมมือ	44
2.10 ทรัพยากรการบริหาร	46
2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
2.12 กรอบแนวคิดการวิจัย	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
ระยะที่ 1 ศึกษาประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนา พฤติกรรม ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	54
ระยะที่ 2 สร้างและยืนยันรูปแบบแนวคิดเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	58

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	59
ระยะที่ 1 ศึกษาประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนา พฤติกรรม ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	59
ระยะที่ 2 สร้างและยืนยันรูปแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	84
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
5.1 สรุป	91
5.2 อภิปรายผล	93
5.3 ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	107
ภาคผนวก ข ร่างแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	118
ภาคผนวก ค แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ	120
ภาคผนวก ง ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	125
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	128
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์	132
ภาคผนวก ช ภาพประกอบการทำวิจัย	143
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	148
ประวัติผู้วิจัย	149

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 61
4.2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวม 63
4.3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านประสิทธิภาพ การนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ 64
4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความพร้อม ของทรัพยากร โดยรวมและรายข้อ 65
4.5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการมีส่วนร่วม จากภาคประชาชน โดยรวมและรายข้อ 66
4.6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านจิตวิญญาณ ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยรวมและรายข้อ 67
4.7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความร่วมมือ จากกลุ่มเป้าหมาย โดยรวมและรายข้อ 68
4.8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวม 69
4.9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ 70
4.10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความมีระเบียบวินัย โดยรวมและรายข้อ 71
4.11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยรวมและรายข้อ 72
4.12	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความอดทน โดยรวมและรายข้อ 73

ตารางที่	หน้า
4.13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการไฝ่เรียนรู้ โดยรวมและรายชื่อ	74
4.14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมและรายด้าน	75
4.15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ	76
4.16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยรวมและรายชื่อ	77
4.17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ	78
4.18 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อ แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือ ตอนล่าง (ก่อนการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล; MI)	79
4.19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขต จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (ก่อนการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล; MI)	80
4.20 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อ แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือ ตอนล่าง (BH) (หลังการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล; MI)	82
4.21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง ปัจจัยที่มีผลแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขต จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) (หลังการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล; MI)	83
4.22 ผลการประเมินรูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	88
4.23 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิรูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบาย การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	89
ง.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	126
จ.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	129

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ตัวอย่างการวางภาพประกอบการทำบทนิพนธ์	12
2.2 ตัวอย่างการวางภาพประกอบการทำบทนิพนธ์	13
2.3 ตัวอย่างการวางภาพประกอบการทำบทนิพนธ์	17
2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	53
4.1 โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) ก่อนการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (After Modification)	81
4.2 โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) หลังการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (After Modification)	84
4.3 รูปแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง	86
ข.1 ร่างแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือ ตอนล่าง	119
ข.1 สัมภาษณ์ น.ส.วิภาวดี กันทะกะ ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ตำบลนาซ่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	144
ข.2 สัมภาษณ์ นางรัชชุ บัวพันธ์ ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ตำบลนาซ่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	144
ข.3 สัมภาษณ์ นายวิเชียร กิริตส์ศักดิ์กุล ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ตำบลนาซ่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	145
ข.4 สัมภาษณ์ นางชโลธร กิริตส์ศักดิ์กุล ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ตำบลนาซ่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	145
ข.5 สัมภาษณ์ นางกนกวรรณ แบ่งใจ ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ตำบลนาซ่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	146
ข.6 สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการ ไพโรจน์ เดชะรัตน์นางกูร ตำแหน่งครู โรงเรียนเมือง ราดวิทยาคม ตำบลนาซ่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	146
ข.7 สัมภาษณ์ Focus Group ประเด็น แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผ่านระบบ Google Meet	147

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดบริเวณภาคเหนือตอนล่าง โดยทั่วไปประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบลูกฟูก (Rolling Plains) ทางด้านทิศตะวันตกภูมิประเทศมีลักษณะเป็นทิวเขา ปกคลุมด้วยป่าไม้ มีเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนกันไปมา มีพื้นที่ราบทำการเกษตรบ้างเล็กน้อย ส่วนทางด้านทิศตะวันออกบริเวณตอนบนมีลักษณะพื้นที่เป็นภูเขาและที่สูงโดยมีเทือกเขาทอดยาวไปจรดแนวเขตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสภาพเป็นที่ราบเชิงเขาสลับลูกเนินเตี้ย ๆ ไปจรดที่ราบลุ่มแม่น้ำและมีที่ราบแคบ ๆ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณนี้มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เช่น กะเหรี่ยง ไทยพื้นราบ ม้ง ลahu อาข่า ลัวะ เมี่ยน ลีซู ชมุ ถิ่น มลาปรี เป็นต้น การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของประชากรตั้งอยู่กระจัดกระจายเป็นหย่อมบ้าน ตามที่ราบเชิงเขา หุบเขา บนภูเขาสูง และการคมนาคมไม่สะดวก มีความยากลำบากตลอดจนมีวัฒนธรรมและความเชื่อแตกต่างกัน และประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ไร่จ้าง มีฐานะยากจน ดังนั้นผู้ประกอบการจึงให้ความสำคัญกับการหาเลี้ยงชีพมากกว่าที่จะให้บุตรหลานได้รับการศึกษาทำให้เด็กขาดโอกาสทางการศึกษา หรือเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพราะไม่มีต้นทุนในการศึกษา และการเดินทางจากพื้นที่ห่างไกลเพื่อมาโรงเรียน

การพัฒนาการจัดการศึกษาให้แก่เด็กบนพื้นที่สูง ให้มีโอกาสด้านการศึกษาและคุณภาพอย่างทั่วถึงด้วยรูปแบบที่หลากหลายตามบริบทของพื้นที่ที่การศึกษาตั้งอยู่ สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาและมีความพยายามผลักดันให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยรัฐบาลหรือผู้บริหารประเทศในแต่ละยุคแต่ละสมัยต่างให้ความสนใจและเน้นในเรื่องการให้ความสำคัญกับการให้บริการสาธารณะด้านการศึกษาในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีววะ และระดับอุดมศึกษา โดยผ่านการให้บริการสาธารณะด้านนโยบายต่าง ๆ อาทิ นโยบายสนับสนุนค่าอาหารกลางวัน นโยบายกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา นโยบายนมโรงเรียนฟรี และล่าสุดนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ เป็นนโยบายที่จายสวัสดิการด้านการศึกษาที่รัฐบาลจัดให้เพื่อสร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาในการพัฒนาเยาวชน โดยนโยบายนี้ได้เริ่มตั้งแต่สมัยอดีตนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับโครงการเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ประกอบกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาของ นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้สานต่อ การดำเนินงานโครงการอย่างจริงจังต่อเนื่องและมุ่งมั่นให้มีคุณภาพมากขึ้นโดยให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมการดำเนินโครงการให้พร้อมก่อนเปิดภาคเรียน โดยเฉพาะหนังสือเรียนต้องมีให้ครบเมื่อเปิดภาคเรียนในปีงบประมาณ 2552 (รวิวรรณ แพทย์สมาน, 2560, น. 238)

โดยประเทศไทยตระหนักถึงสิทธิในการศึกษาซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ เป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคน คำว่า “สิทธิ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2555 หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย ทั้งนี้สิทธิตามรัฐธรรมนูญนั้นถือว่าเป็นสิทธิ

ที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองแก่บุคคลในอันที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 4 วรรค 1 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช, 2560) นั้นได้บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง” ถือว่าเป็นการกำหนดหลักประกันเพื่อคุ้มครองความเท่าเทียมกันของบุคคล สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคล ตามบทบัญญัติมาตรา 4 วรรค 1 ได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และมีบัญญัติในทำนองเดียวกันในทุกฉบับของรัฐธรรมนูญ เป็นบทกำหนดการคุ้มครองปัจเจกบุคคลทั้งหลายที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นเรื่องที่สุดคล้องกับหลักสากล ข้อ 1 แห่ง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 / พ.ศ.2491 หรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า “UDHR” และไทยประกาศรับ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พุทธศักราช 2491 “มนุษย์ทั้งปวงเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ ต่างมีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ” ข้อ 10 แห่ง กติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง สิทธิทางแพ่งและสิทธิทางการเมือง คริสต์ศักราช 1966/พุทธศักราช 2509 หรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า “ICCPR” และผูกพันไทย เมื่อวันที่ 30 มกราคม พุทธศักราช 2540 “บุคคลทั้งปวงที่ถูกกลั่นแกล้งเสรีภาพต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรมและความเคารพในศักดิ์ศรี แต่กำเนิดแห่งความเป็นมนุษย์” มาตรา 3 แห่ง พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 “สิทธิมนุษยชน หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่จะได้รับการรับรองหรือคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีจะต้องปฏิบัติตาม” สิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และเป็นที่ยอมรับในประเทศที่มีอารยธรรมโดยถือว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นสิ่งที่กำหนดและจำกัดวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ของรัฐ นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งกำหนดความชอบธรรมของรัฐด้วยการกำหนดหลักทั่วไปดังกล่าวส่งผลในแง่การตีความสิทธิขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะต้องตีความว่าสิทธิขั้นพื้นฐานล้วนแต่มีผลมาจากศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งสิ้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติรับรองหลักสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ตลอดจนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไว้เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แต่อย่างไรก็ดี รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้เปลี่ยนชื่อหมวดจาก “สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย” มาเป็น “หน้าที่ของรัฐ” ซึ่งการบัญญัติรับรองเช่นนี้มีเจตนารมณ์ที่ว่า การบังคับให้รัฐต้องทำหน้าที่นั้นจะก่อให้เกิดผลสำเร็จแห่งสิทธินั้นอย่างแท้จริงได้มากกว่า การบัญญัติรับรองสิทธิในหมวดสิทธิและเสรีภาพแต่ไม่ได้ถูกนำมาปฏิบัติจริง ซึ่งถือว่าเป็นหลักและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่แตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2555 (นิติพล คงสมบูรณ์, 2559, น. 1)

โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยังคงหลักการเดิมเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 คือ การรับรองสิทธิการศึกษาแต่มีความแตกต่างในรายละเอียด กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เคยกำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ

โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช, 2550) ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาที่มีความเสมอภาคแก่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกฐานะ และทุกพื้นที่ โดยให้เป็นหน้าที่ของรัฐเข้ามาดูแลและพัฒนา ตั้งแต่เด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้สามารถมีสติปัญญาที่พัฒนา และมีวินัยที่ตรงมาอย่างเสมอเหมือนกัน ดังนั้นสิ่งที่แตกต่าง คือ การกำหนดระยะเวลา 12 ปี ที่กำหนดตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 17 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช, 2542) กำหนดว่า ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี ให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก ซึ่งหมายถึง การศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงกำหนดให้รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งยังสอดคล้องกับ ข้อ 28 แห่ง อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก คริสต์ศักราช 1989 / พุทธศักราช 2532 หรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า “CRC” และผูกพันไทยเมื่อวันที่ 26 เมษายน พุทธศักราช 2535 “รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และเพื่อที่จะให้สิทธินี้บังเกิดผลตามลำดับและบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน รัฐภาคีจะ ก)จัดการศึกษาระดับประถมเป็นภาคบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” อีกทั้งการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงการศึกษาภาคบังคับนั้น สอดคล้องกับหลักการการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) ในปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อทุกคน ค.ศ. 1990 (World Declaration for All 1990) ที่มุ่งขยายโอกาสการดูแลแก่เด็กปฐมวัย อีกทั้ง มาตรา 54 วรรค 3 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560) ที่กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับและรัฐต้องดำเนินนโยบายการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานในการจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาให้กับประชากรอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม อีกทั้งยังกระจายอำนาจสู่องค์กรต่างๆนอกเหนือจากรัฐให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทุกคนเพื่อการศึกษา (All for Education) (ปรียานุช จรรย์วิทยานนท์, 2553) ขององค์การสหประชาชาติอีกด้วย

ปัจจุบัน รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 กำหนดนโยบายไว้ 11 ด้าน เพื่อดำเนินการให้มีการปฏิรูปด้านต่าง ๆ และส่งเสริมความสามัคคีและความสามัคคีของประชาชนในชาติ โดยกระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหลักในการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในข้อที่ 4 นโยบายการศึกษาและเรียนรู้การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และมีส่วนสำคัญในการร่วมขับเคลื่อนการดำเนินการตาม นโยบายที่ 1 การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ นโยบายที่ 2 การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ นโยบายที่ 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ นโยบายที่ 5 การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชน นโยบายที่ 6 การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายที่ 7 การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน นโยบายที่ 8 การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม นโยบายที่ 9 การรักษาความมั่นคงฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน นโยบายที่ 10 การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

และประพุดติมิชอบในภาครรัฐ และนโยบายที่ 11 การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มพัฒนา นโยบายด้านการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภารกิจในการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิจัยและพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางการศึกษา แก่ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นทางการศึกษา สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ และเอกชนเพื่อส่งเสริมการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ดำเนินการศึกษาสถานการณ์ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย เมื่อปีงบประมาณ 2560 โดยศึกษาเด็กด้อยโอกาส จำนวน 6 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มเด็กถูกปล่อยปละละเลย 2) กลุ่มเด็กถูกกล่เมิดสิทธิ 3) กลุ่มเด็กประพุดติ ตนไม่เหมาะสม 4) กลุ่มเด็กพิการ 5) กลุ่มเด็กขาดโอกาส / ยากจนเข้าไม่ถึงบริการ และ 6) เด็กที่ได้รับ ผลกระทบจากเอดส์ จากการศึกษาดังกล่าว พบว่า การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย และบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยมีความสำคัญและจำเป็นในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อเสนอ เิงนโยบายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในกลุ่มดังกล่าว เนื่องจากหากเด็กเหล่านี้เข้าถึงโอกาสจะ ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กได้ อีกทั้งยังช่วยให้เกิดผลเชิงบวกต่าง ๆ เช่น การป้องกัน การเารัดเอาเปรียบแรงงานและการค้ามนุษย์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, น. 3)

จากสภาพปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็นผลทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ซึ่งจะส่งผล ต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษา แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และเพื่อให้เป็นแนวทางเชิงนโยบายให้กับ หน่วยงานภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำกับ ดูแล ติดตาม และ ให้ความช่วยเหลือกลุ่มเด็กดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ให้เกิดความมั่นคง ผาสุก ของคน ในชาติ สืบไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ประสิทธิผลนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เป็นอย่างไร

1.2.2 มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือ ตอนล่าง

1.2.3 รูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาประสิทธิผลนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1.3.3 เพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความพร้อมของทรัพยากร การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน จิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ ความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายและนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง

1.5 ขอบเขตการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยในระยะนี้ศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกำแพงเพชร และ จังหวัดสุโขทัย

2. ขอบเขตประชากร

2.1 ประชากรในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดสุโขทัย จำนวน 213,938 คน

2.2 กลุ่มเป้าหมายงานวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ นักวิชาการที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีผลงานการวิจัย เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กจำนวน 1 คน คณาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 2 คน รวมจำนวน 3 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane, 1973) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399.253 คน ดังนั้นเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ดีผู้วิจัยจึงได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling)

3. ขอบเขตตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ความพร้อมของทรัพยากร 3) การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน 4) จิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ 5) ความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด ประกอบด้วย ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และด้านความเสมอภาคทางการศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม คือ แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบ 2) ความมีระเบียบวินัย 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) ความอดทน 5) การใฝ่เรียนรู้

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย อยู่ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน 2564

ระยะที่ 2 สร้างและยืนยันรูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยในระยะนี้ ศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกำแพงเพชร และ จังหวัดสุโขทัย

2. ขอบเขตประชากร

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบ (Model) ของผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 คน โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้ 1) ด้านความสมเหตุสมผล 2) ด้านความถูกต้องภายในตามทฤษฎี 3) ด้านความน่าเชื่อถือ 4) ด้านความถูกต้องภายนอก 5) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ 6) ด้านความเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และ 7) ด้านนำไปใช้ประโยชน์ได้

3. ขอบเขตเนื้อหา

รูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย

3.1 แนวทางการพัฒนานโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง

3.2 แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย อยู่ระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน 2564

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กบนพื้นที่สูง หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 18 ปี และต่ำกว่าที่อาศัยอยู่ตามพื้นที่ที่เป็นภูเขา หรือพื้นที่ที่มีความสูงกว่าระดับน้ำทะเลห้าร้อยเมตรขึ้นไป และพื้นที่สูงที่ห่างไกล หรือพื้นที่ที่อยู่ระหว่างพื้นที่สูงตามที่คณะกรรมการกำหนด

สิทธิ ตามความหมายพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม อำนาจที่กฎหมายรับรองให้กระทำการใดๆโดยสุจริตได้อย่างอิสระ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของคนอื่น

สิทธิเด็ก เป็นสิทธิสากล (Universal Rights) และเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Rights) ที่ต้องได้รับการรับรองและคุ้มครอง อนุสัญญา ฉบับนี้ไม่ได้ใช้เพื่อการเรียกร้องสิทธิเด็กแต่ใช้เพื่อการพัฒนาเด็กทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้เจริญเติบโตรอบด้านเต็มศักยภาพ และไม่เลือกปฏิบัติ ด้วยการผนึกกำลังร่วมกันในทุกสถาบันทั่วโลก

สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ที่มีตามธรรมชาติซึ่งติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดรวมถึงสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งมีการรับรองไว้โดยทั่วโลกให้การยอมรับ

การพัฒนาพฤติกรรม หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง หมายถึง ทิศทางดำเนินการการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง สามารถวัดได้จากพฤติกรรม ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อตั้งใจ มุ่งมั่นต่อหน้าที่การงาน การศึกษาเล่าเรียน และการเป็นอยู่ของตนเอง และ ผู้อยู่ในความดูแล ตลอดจนสังคม อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายในเวลาที่กำหนด ยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

2. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่ตรงหรือสอดคล้องกับแบบแผน กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติ คนที่มีระเบียบวินัยเป็นคนที่สามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตนได้ตามแบบแผนกฎเกณฑ์ และข้อบังคับของสังคมนั้นได้โดยอาจจะใช้กฎเกณฑ์ ข้อบังคับเป็นเครื่องกำหนดให้ทำตาม ซึ่งเรียกว่า ระเบียบวินัยภายนอกหรืออาจจะปฏิบัติเพราะตระหนักถึงความถูกต้องเหมาะสม ด้วยตัวของตัวเองแม้บางอย่างจะไม่ได้มีการกำหนดไว้เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับก็ตาม ซึ่งเรียกว่า มีระเบียบวินัยในตนเอง

3. ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ประพฤติตรงต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ไม่มีความลำเอียง ไม่ทุจริตคดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รู้หน้าที่การงานของตนเอง ปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ผู้ที่จะมีความซื่อสัตย์สุจริตได้ ต้องมีคุณธรรมประจำ กาย วาจา ใจ

4. ความอดทน หมายถึง การห้ามจิตใจ เมื่อได้พบกับเหตุการณ์อันจะก่อให้เกิดเรื่องหรือแสดงกิริยาที่ไม่ดีออกมาต้องมีความอดทน ไม่หุนหันพลันแล่น เช่น อดทนต่อความยากลำบากในขณะที่ทำการงาน ไม่เห็นแก่ความหนาว ความร้อน เข้าสายบ่ายค่ำ อดทนต่อความเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่ท้อทรมานจนเกินไปและอดทนต่อความเจ็บใจในเมื่อคนอื่นทำสิ่งที่ไม่น่าพอใจให้แก่ตน ไม่ด่วนโกรธ

5. การใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรม หมายถึง เงื่อนไขเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อประสิทธิผลของการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง ได้แก่

1. ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่มีการกำหนดไว้ก่อนหน้านั้นแล้วกับการกระทำหรือปฏิบัติการทั้งหลายที่มุ่งให้บังเกิดผลไปตามนั้น หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ “ความสามารถในการจัดการและประสานสิ่งที่จะกระทำให้บังเกิดผลในลักษณะที่เป็นลูกโซ่ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ทั้งนี้เพื่อให้ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำเป็นไปตามที่มุ่งหวังเอาไว้”

2. ความพร้อมของทรัพยากร หมายถึง ความพอเพียงของสิ่งอำนวยความสะดวกทางการบริหาร ได้แก่ 1) ทรัพยากรที่ไม่ใช่เงิน ซึ่งครอบคลุมปัจจัยการผลิตหลัก เช่น ที่ดินซึ่งเป็นทุนที่ใช้ในการประกอบกรรวมถึงบุคลากร อาคารสิ่งก่อสร้าง วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน และการผสมผสานการใช้ปัจจัยต่าง ๆ เข้าด้วยกัน 2) ทรัพยากรทางด้านการเงิน ซึ่งมีการเสนอให้มีการระดมเงินจากแหล่งอื่น ๆ

3. การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน หมายถึง การบริหารราชการที่นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงานหรือวิธีการทำงาน การจัดโครงสร้าง และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ทิศทาง การพัฒนาที่ผ่านมา

4. จิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ หมายถึง การอุทิศตนเพื่อหน้าที่ มีผู้บริหารจำนวนไม่น้อยที่มีแนวคิดว่าการทำงานที่ตนเองไม่ได้รับผลประโยชน์หรือได้รับผลประโยชน์น้อยเป็นความเสียเปรียบเป็นการทำงานของคนโง่ ไม่ฉลาด และคิดว่าคนที่ฉลาด คือ คนที่ทำงานน้อยแต่ได้รับผลประโยชน์มาก มีคุณลักษณะสำคัญ อย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) อุทิศตนเพื่อหน้าที่ 2) มีความเป็นปัญญาชน 3) บริหารตนเป็นแบบอย่างที่ดี

5. ความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง การที่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงทั้งบุคคลในหน่วยงาน นอกหน่วยงาน หรือองค์กรส่วนราชการ ซึ่งทำงานช่วยเหลือซึ่งกันด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทราบประสิทธิผลนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1.7.2 ทราบระดับและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และสามารถนำปัจจัยเหล่านั้นไปพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างต่อไป

1.7.3 ได้รูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบ 2) ความมีระเบียบวินัย 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) ความอดทน 5) การใฝ่เรียนรู้ และนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้พัฒนาพฤติกรรมเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และประยุกต์ใช้ในพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัย ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นพื้นฐานและแนวทางในการวิจัย ซึ่งได้นำเสนอ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อตามดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับแนวทางนโยบาย
2. แนวคิด หลักการเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
3. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก
5. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
6. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรม
7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
8. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
9. แนวคิดเรื่องความร่วมมือ
10. ทรัพยากรการบริหาร
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
12. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับแนวทางนโยบาย

2.1.1 ความหมายของนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ หมายถึง การจัดสรรคุณค่าแก่สังคม เมื่อมีสถานการณ์ของรัฐบาลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐบาล (ศุภชัย ยาวะประภาษ และ ปิยากร หวังมหาพร, 2552, น. 43-47) ซึ่งมีกำหนดความหมาย ของนโยบายต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน ดังนี้

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2533) ได้ให้ความหมาย ของคำว่านโยบายสาธารณะว่า หมายถึง กิจกรรมที่รัฐกระทำอยู่ในปัจจุบันและกิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ในอนาคตเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2540) ได้ศึกษาความหมายของนักวิชาการชาวต่างประเทศและสรุปเป็นองค์ประกอบสำคัญของนโยบายสาธารณะว่าเป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ เป็นการใช้อำนาจของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองค่านิยมของสังคม ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายได้แก่ ผู้นำทางการเมืองฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ พรรคการเมือง สถาบันราชการ ข้าราชการ และประมุขของประเทศกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องเป็นชุดของการกระทำที่มีแบบแผน เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำซึ่งอาจก่อให้เกิดผลทางบวกและลบต่อสังคม และเป็นกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย

มยุรี อนุมานราชชน (2547) ได้ศึกษาความหมายของนักวิชาการต่างประเทศ และสรุปว่า นโยบายสาธารณะสามารถพิจารณาได้สองมิติ มิติแรกหมายถึงกิจกรรมหรือการกระทำของรัฐบาล และมิติที่สอง หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลในความหมายที่กว้าง นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางการกระทำของรัฐบาล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่รัฐบาลได้ทำการตัดสินใจเลือกและกำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อชี้้นำให้มีกิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการวางแผน

วรเดช จันทรศร (2547) ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐจัดขึ้น หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือแนวทางปฏิบัติที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐได้กำหนดขึ้น เพื่อเจตนาในการแก้ไขปัญหา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

สุรสิทธิ์ วชิรขจร (2549) ได้ให้ความหมายของนักวิชาการชาวต่างประเทศและชาวไทย และสรุปเป็นกรอบแนวคิดในลักษณะองค์ประกอบร่วมกันของนโยบายสาธารณะว่า ประกอบด้วย ประเด็นหลัก ๆ คือ นโยบายสาธารณะ ประกอบด้วย การตัดสินใจโดยรัฐในการเลือกแนวทางที่พึงประสงค์ แนวทางที่พึงประสงค์ที่เกิดจากการตัดสินใจจะต้องถูกนำมาเป็นกรอบในการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล และการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลจะประกอบด้วย กิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2550) ได้กล่าวว่า นโยบายสาธารณะเป็นการนำความรู้ความคิด ที่มีเหตุผลและตั้งใจเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อการปฏิบัติของรัฐบาลเป็นการกำหนดแนวทางในอนาคตเน้นเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เงื่อนไข ผลลัพธ์ และเป็นความพยายามที่จะกระทำเพื่อให้บรรลุผลประโยชน์สาธารณะ

Lasswell and Kaplan (1970) อธิบายว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง แผนหรือโครงการที่กำหนดขึ้น อันรวมถึงเป้าหมายสิ่งที่มีคุณค่าและแนวทางการปฏิบัติ ต่าง ๆ

Sharkansky (1970) กล่าวว่านโยบายสาธารณะ คือ กิจกรรม ต่าง ๆ ที่กระทำโดยรัฐบาล ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล

Easton (1971) ให้ความหมายนโยบายสาธารณะ ว่าหมายถึงการจัดสรรผลประโยชน์ หรือสิ่งที่มีคุณค่าระหว่างปัจเจกชน และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในระบบสังคมการเมือง

Dye (1978) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ คือ สิ่งใดก็ตามที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ

Hogwood and Gunn (1984) กล่าวว่านโยบาย คือ การแสดงจุดประสงค์ หรือจุดหมายปลายทางของกิจกรรมของรัฐบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเป็นการอธิบายถึงการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

Bridgman and Davis (2003) นักวิชาการชาวออสเตรเลีย กล่าวว่า นโยบายเป็นเครื่องมือของการปกครอง เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับทรัพยากรสาธารณะให้เป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งนโยบายเป็นผลจากการแข่งขันระหว่างความคิด ผลประโยชน์ และอุดมการณ์ในระบบการเมือง

Kraft and Furlong (2004) กล่าวถึงนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง กิจกรรมที่รัฐดำเนินการหรือไม่ดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อปัญหาสังคม เช่น สภาพแวดล้อมปัญหาความปลอดภัยในที่ทำงาน

เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับทรัพยากรสาธารณะให้เป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง นโยบายเป็นผลจากการแข่งขันระหว่างความคิด ผลประโยชน์และอุดมการณ์ในระบบการเมือง

Cochran and Malone (2005) นิยามนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลและการกระทำของรัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับสาธารณะ

จะเห็นได้ว่านโยบายนั้น มีความหมายที่เหมือนกัน คือมีการกำหนดทิศทางการดำเนินการวางแผนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

2.1.2 แนวคิดและหลักการเบื้องต้นของนโยบาย

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กำหนดแนวคิดและหลักการเบื้องต้นของนโยบาย ไว้ดังต่อไปนี้

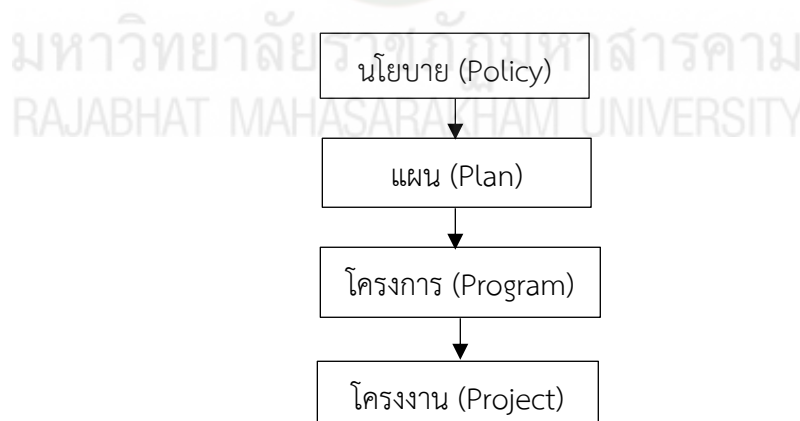
สมบัติ ธารงธัญวงศ์ (2545, น. 42-45) จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. เป็นการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ทันที โดยไม่ต้องจัดทำแผนหรือการวางแผนรองรับ อาทิ การประกาศนโยบายภาษีสรรพสามิต

2. เป็นการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องทำการวางแผนรองรับ (วงจรมโยบาย) ซึ่งอาจเป็นแผนระยะยาว

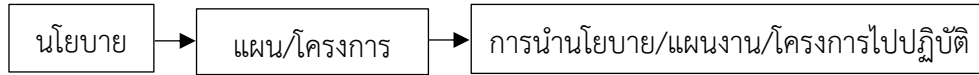
ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า นโยบายที่สำคัญต้องใช้เวลาในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ล้วนมีความจำเป็นที่จะต้องทำการวางแผนรองรับเพื่อเป็นหลักประกันว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสามารถจำแนกความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและแผนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ (ถวัลย์รัฐ วรเทพพิชญ์, 2541, น. 67)

1. ความสัมพันธ์ในแนวตั้งหรือแนวตั้ง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและแผนซึ่งมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ตามลำดับชั้น ตามภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างการวางแผนภาพประกอบการทำบทนิพนธ์. ปรับปรุงจาก *ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย แผน โครงการ โครงการงาน*, ถวัลย์รัฐ วรเทพพิชญ์, 2541, กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

2. ความสัมพันธ์ในแนวนอน (Horizontal Relationship) หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวนอน ซึ่งมีแผนเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างนโยบายกับการนํานโยบายไปปฏิบัติ หลังจากแปลงเป็นรูปธรรมแล้ว หรือเรียกว่า The PPIP Model (Alexander, 1985, pp. 410-413)

ภาพที่ 2.2 ตัวอย่างการวางภาพประกอบการทำบทนิพนธ์. ปรับปรุงจาก *ความสัมพันธ์ในแนวนอนระหว่างนโยบายกับแผน*, วิทยาลัยรัฐ วรเทพพิพัฒน์, 2541, กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ศุภชัย ยาวะประภาช (2548, น. 3) กล่าวว่านโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลนั่นเองนโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการบริหารและพัฒนาประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง แต่นโยบายจะมีความสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้รับการนำไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริง

ประเวศ ะสี (2554, น. 7) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะที่ดี คือ นโยบายสาธารณะที่นำไปสู่ความถูกต้อง เป็นธรรม และประโยชน์สุขของมหาชน

อิงฟ้า สิงห์น้อย และ รัฐชาติ ทศนัย (2561) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะเป็นนโยบายที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนช่วยแก้ไขปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยผลประโยชน์และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่อทั้งประชาชนและรัฐบาล โดยนโยบายสาธารณะแบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งแต่ละประเภทนั้นก็แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม

Anderson (1975, p. 3) นโยบายสาธารณะ คือ แนวทางการปฏิบัติของรัฐที่มีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างและติดตามด้วยผู้กระทำหรือการปฏิบัติ ซึ่งอาจจะปฏิบัติโดยคน ๆ เดียวหรือคณะบุคคลก็ได้ในการที่จะแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง

นโยบายจะต้องสนองต่อความต้องการของสังคมด้วยความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะต้องเป็นนโยบายที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงจริยธรรมทุกด้าน เช่น ด้านการเมือง คือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายของผู้เกี่ยวข้อง ด้านเศรษฐกิจ คือ ผลประโยชน์หรือผลสำเร็จตกอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ ด้านสังคม คือ สอดคล้องกับค่านิยมของมวลชน นโยบายสาธารณะที่ถูกต้องดีงาม คือ นโยบายที่มีจริยธรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งภาคราชการและข้าราชการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องสามารถนํานโยบายไปปฏิบัติด้วยความมีจริยธรรม

2.1.3 ความสำคัญของนโยบาย

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2543) กล่าวถึง นโยบายสาธารณะมีความสำคัญทั้งต่อผู้กำหนดนโยบาย และประชาชน กล่าวคือ

ประการแรก ความสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบาย ส่วนใหญ่ที่ต้องรับผิดชอบต่อการกำหนดนโยบายบริหารประเทศ คือ รัฐบาล หากรัฐบาลกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทั้งในด้านค่านิยมของสังคมและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพของประชาชนจะทำให้รัฐบาลได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากประชาชน โดยอย่างยิ่งถ้ารัฐบาลสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) และประสิทธิภาพ (Efficiency) จะทำให้รัฐบาลได้รับการยอมรับและความนิยมจากประชาชนอย่างกว้างขวาง ผลดังกล่าวจะส่งเสริมให้รัฐบาลมีโอกาสดำรงอำนาจในการบริหารประเทศยาวนานขึ้นโดยอาจได้รับความไว้วางใจจากการเลือกตั้งให้ทำหน้าที่รัฐบาลบริหารประเทศต่อไปอีกในทางตรงกันข้าม หากรัฐบาลกำหนดนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมหรือความต้องการของประชาชน ประชาชนอาจรวมตัวกันคัดค้าน เพื่อกดดันในรัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรืออาจมีผลรุนแรง ถึงขั้นทำให้รัฐบาลหมดอำนาจไปหรือในบางกรณีถึงแม้ว่ารัฐบาลจะกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของประชาชนแต่รัฐบาลไม่สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายปรากฏการณ์เช่นนี้จะทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อการบริหารงานของรัฐบาลและอาจส่งผลให้รัฐบาลหมดโอกาสที่จะบริหารประเทศต่อไป ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า นโยบายสาธารณะมีผลต่อการดำรงอยู่ของรัฐบาลอย่างสำคัญ

ประการที่สอง ความสำคัญต่อประชาชนเนื่องจากนโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตทางการเมืองเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้นประชาชนสามารถแสดงออกซึ่งความต้องการของตนผ่านกลไกต่าง ๆ ทางการเมือง อาทิเช่น ผ่านพรรคการเมือง ผ่านกลุ่มอิทธิพลและผลประโยชน์ผ่านระบบราชการ ผ่านนักการเมือง ผ่านฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น ความต้องการ (Demands) และการสนับสนุน (Supports) ของประชาชนจะถูกนำเข้าระบบการเมือง (Political System) เมื่อนโยบายสาธารณะถูกนำไปปฏิบัติ และปรากฏผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์ที่พึงปรารถนาจะทำให้ได้รับความพอใจและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน (Feed Back) จะทำให้ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการบริหารงานของรัฐบาลมากขึ้นในทางตรงข้าม หากผลลัพธ์และคุณภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่พึงปรารถนาของประชาชนจะส่งให้วิถีชีวิตของประชาชนตกต่ำ ปรากฏการณ์เช่นนี้ จะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อรัฐบาล รัฐบาลจะต้องทำการปรับเปลี่ยนนโยบายหรือปรับปรุงการนำนโยบายไปปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเรียกศรัทธาคืนจากประชาชน มิฉะนั้นประชาชนอาจไม่ให้การสนับสนุนรัฐบาลอีกต่อไป ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการเมืองกับประชาชนจึงเป็นความสัมพันธ์แบบพลวัต (Dynamic System) ดังนั้นนโยบายสาธารณะในฐานะที่เป็นผลผลิตของระบบการเมือง จึงส่งผลอย่างสำคัญต่อวิถีและคุณภาพชีวิตของประชาชน (Easton, 1965)

สรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะที่ดีต้องสอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของประชาชน เมื่อถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเสมอภาคทั่วหน้า หากนโยบายสาธารณะมีลักษณะในทางตรงข้าม จะส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนยากจน ด้อยการศึกษา และคุณภาพชีวิตต่ำ

นอกจากความสำคัญดังกล่าวแล้วนโยบายสาธารณะยังมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศของรัฐบาลในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ
2. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการตอบสนองความต้องการของประชาชน
3. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของประชาชน
4. เป็นการใช้อำนาจรัฐบาลเพื่อจัดสรรค่านิยมทางสังคม
5. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม
6. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการเสริมสร้างความเสมอภาคให้โอกาสแก่ประชาชน
7. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน
8. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการกระจายความเจริญไปสู่ชนบท
9. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
10. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่านโยบายสาธารณะจะมีความสำคัญกว้างขวางต่อการพัฒนาประเทศดังได้กล่าวแล้ว แต่ความสำเร็จของนโยบายสาธารณะก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่

ประการแรก เป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นโยบายสาธารณะที่จะนำไปสู่ความสำเร็จต้องระบุเป้าประสงค์ให้ชัดเจนเพื่อป้องกันมิให้เกิดความคาดเคลื่อนในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายสาธารณะใดก็ตามที่มีเป้าประสงค์ไม่ชัดเจน มีโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติสูง

ประการที่สอง ต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ นโยบายที่สำคัญจะต้องมีหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงและการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีกลไกการควบคุม กำกับ และตรวจสอบอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มั่นใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะบรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประการที่สาม ต้องมีงบประมาณสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม นโยบายใดที่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนนโยบายนั้นจะไม่มีโอกาสปรากฏเป็นจริงจะเป็นได้แต่เพียงการแสดงความตั้งใจหรือการพูดที่ไม่มีผลกระทบ กรณีเช่นนี้ไม่เรียกว่าเป็นนโยบายสาธารณะเพราะนโยบายสาธารณะในส่วนของรัฐบาลเลือกจะกระทำต้องกระทำให้เป็นรูปธรรมและปรากฏเป็นจริง ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเหมาะสมเท่านั้น

ประการสุดท้าย ต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชน การที่ประชาชนให้การสนับสนุนนโยบายใด แสดงว่านโยบายนั้นสอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของประชาชนการสนับสนุนจากประชาชนจะเป็นพลังสำคัญในการผลักดันให้การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติบรรลุเป้าหมาย

2.1.4 ประเภทของนโยบายสาธารณะ

การดำเนินใด ๆ ที่เป็นระเบียบ ย่อมมีระบบความคิดหรือระบบการจำแนกประเภทไว้เป็นแนวทางในการแบ่งสรร การจำแนกประเภทของสังคมศาสตร์ ไม่อาจมีลักษณะคงที่ตายตัว การจำแนกประเภทของนโยบายสาธารณะได้กระทำกันไว้หลายทาง (จุมพล หนีมพานิช, 2547, น. 15-16) จำแนกประเภทของนโยบายของ Lowi ที่นักวิชาการส่วนใหญ่มักจะให้ความสนใจ ซึ่งในทรรศนะของเขาได้จำแนกนโยบายออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.1.4.1 นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบกฎเกณฑ์ (Regulatory Policy) เป็นนโยบายที่มีเนื้อหาและวัตถุประสงค์เพื่อต้องการจัดระเบียบทางสังคมให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยกำหนดขึ้นมาเพื่อควบคุมพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวมที่มาของนโยบายดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะบุคคลและกลุ่มบุคคลที่โดยทั่วไปมีผลประโยชน์และความต้องการที่แตกต่างกันความต้องการเหล่านี้โดยทั่วไปมักไม่เหมือนกันและทำให้เกิดขัดแย้งกันอยู่เสมอ ดังนั้นการกำหนดนโยบายที่ออกมาในลักษณะดังกล่าวเพื่อควบคุมให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอยู่ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับ ย่อมช่วยให้ความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นมีข้อยุติลงได้

2.1.4.2 นโยบายที่เกี่ยวกับการกระจายทรัพยากร (Distribution Policy) เป็นนโยบายที่เกี่ยวกับการกระจายทรัพยากรต่าง ๆ ของรัฐ ทั้งทรัพยากรด้านเศรษฐกิจ (สินค้า บริการ) ทรัพยากรการเมือง (เกียรติยศ ชื่อเสียง) ทรัพยากรทางสังคม (ค่านิยม สถานะทางสังคม) โดยรัฐต้องกระจายให้แก่สมาชิกในสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เช่น การให้บริการทางด้านการศึกษา สาธารณูปโภค การจัดสวัสดิการต่าง ๆ เป็นต้น การกระจายทรัพยากรดังกล่าวของรัฐบาล นอกจากจะเป็นการแจกจ่ายในภาวะปกติแล้ว บางครั้งอาจเป็นการจัดสรรหรือแจกจ่ายในภาวะฉุกเฉินด้วย

2.1.4.3 นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรใหม่ (Redistribution Policy) เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นมาเพื่อจัดสรรทรัพยากรใหม่ในสังคมเพื่อให้เกิดการกระจายเพิ่มขึ้น คำว่าทรัพยากรในที่นี้ไม่ได้หมายถึง เฉพาะทรัพยากรทางเศรษฐกิจเท่านั้น หากหมายรวมถึงทรัพยากรทางการเมืองและทางสังคมด้วย ตัวอย่างของนโยบายนี้ที่เห็นได้ชัดเจน ก็คือ นโยบายภาษีก้าวหน้า(Progressive Tax Policy) ซึ่งเป็นภาษีที่มีอัตราสูงเมื่อฐานภาษีมีขนาดใหญ่ขึ้น วัตถุประสงค์ของการเก็บภาษีประเภทนี้นอกจากรัฐบาลจะนำมาใช้จ่ายในกิจการของรัฐเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนโดยทั่วไปแล้ว เช่น (การศึกษา การป้องกันประเทศฯ) ยังสามารถนำเงินที่ได้จากนโยบายภาษีดังกล่าวมาอุดหนุนช่วยเหลือเพื่อผู้มีรายได้น้อย หรือผู้ที่ยากจนได้อีกด้วย ดังนั้นนโยบายภาษีดังกล่าวจึงเป็นตัวอย่างอันหนึ่งของนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรใหม่ นอกจากนี้ก็มีนโยบายภาษีประเภทอื่น ๆ อีกที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่างของนโยบายประเภทนี้ เช่น นโยบายภาษีทรัพย์สิน นโยบายภาษีมรดก นโยบายภาษีที่ดิน เป็นต้น

2.1.4.4 นโยบายต้นแบบ (Constituent Policy) เป็นนโยบายที่มีผลกระทบต่อประชาชนในฐานะเป็นตัวแสดงทางการเมือง (Political Actors) โดยตรงเพราะนโยบายนี้โดยทั่วไปจะกำหนดลักษณะระบบการเมือง สถาบันทางการเมือง เป็นต้น ตัวอย่างนโยบายนี้ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง

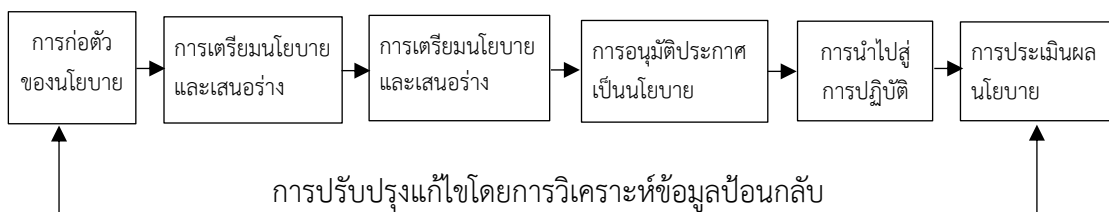
สรุปได้ว่า ประเภทของนโยบายสาธารณะ จำแนกเป็นนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อควบคุมพฤติกรรมบุคคลกลุ่มบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนรวม นโยบายที่เกี่ยวกับการกระจายทรัพยากร ให้แก่ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการ นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรใหม่ เพื่อให้เกิดการกระจายเพิ่มขึ้นให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม นโยบายต้นแบบที่มีผลกระทบต่อประชาชน ในทางการเมือง

2.1.5 กระบวนการนโยบาย

แนวคิดกระบวนการนโยบายสาธารณะเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีลักษณะเป็นขั้นตอนของ กระบวนการ นักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทย (ศุภชัย ยาวะประภาส และปิยกร หวังมหาร, 2552) ที่กล่าวถึง เรื่องวงจรรโยบายไว้

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2533, น. 184-185) ได้กำหนดให้กระบวนการ กำหนดนโยบายออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การก่อตัวของนโยบาย (Policy Formation) คือ มีการเสนอแนะนโยบายต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
2. การเตรียมการนโยบายและเสนอร่างนโยบาย (Policy Formulation) คือ การกำหนด นโยบาย เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ
3. การอนุมัติ / ประกาศเป็นนโยบาย (Policy Adoption) คือ การตัดสินใจนโยบาย โดยผ่านการให้ความเห็นชอบจากฝ่ายสภาและฝ่ายข้าราชการ
4. การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation) คือ การมอบหมาย ให้ระบบราชการนำนโยบายไปปฏิบัติ
5. การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) คือ มีการศึกษานโยบาย แผนงาน หรือโครงการ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อทำการวิจัย ประเมินผล หาทางปรับเปลี่ยนแก้ไข หรือล้มเลิก
6. การปรับปรุงแก้ไขหรือการสิ้นสุด (Policy Revision or Termination) คือ ขั้นตอน ที่ต้องวิเคราะห์ว่านโยบายนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามความต้องการของนโยบายหรือไม่

ภาพที่ 2.3 ตัวอย่างการวางภาพประกอบการทำบทนิพนธ์. ปรับปรุงจาก กระบวนการของนโยบาย, สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, 2533, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สรุปได้ว่า นักวิชาการมีความเห็นร่วมกันว่าวงจรรายนโยบายสาธารณะนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น ชั้นการระบุปัญหา ชั้นการกำหนดนโยบาย ชั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ และชั้นการประเมินผลนโยบาย โดยในขั้นตอนของการระบุปัญหาจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป เช่น งานของ Hogwood and Gunn ที่กล่าวถึง การแสวงหาปัญหา การกรองปัญหา การนิยามปัญหาการพยากรณ์ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวิเคราะห์ทางเลือก โดยรวมเรียกว่าการกำหนดนโยบายสำหรับงานของ Bridgman and Davis ระบุว่า วงจรรายนโยบายในชั้นการกำหนดนโยบาย จะประกอบไปด้วย ชั้นระบุปัญหา ชั้นวิเคราะห์นโยบาย ชั้นกำหนดเครื่องมือหรือขั้นหรือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ชั้นประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและขั้นตัดสินใจ มยุรี อนุমানราชชน (2549) ได้แบ่งวงจรรายนโยบายสาธารณะตามกรอบของ Hogwood and Gunn (1984) การแบ่งวงจรรายนโยบายของ สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2549) และทศพร ศิริสัมพันธ์ (2544, น. 5) จะเหมือนกันแต่ของ ทศพร ศิริสัมพันธ์ จะมีขั้นตอนอีกขั้นหนึ่งคือ ชั้นการต่อเนื่องทดแทนและสิ้นสุดนโยบาย

2.1.6 วัดความสำเร็จของนโยบาย

การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาปัจจัย หรือตัวแปรที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าสิ่งที่นักวิชาการทุกคนต้องการหาคำตอบ คือ การหาว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่สร้างความสำเร็จและปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วรเดช จันทรศร (2552, น. 104-106) ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การวัดระดับของความสามารถ (Level of Performance) ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ หรือการวัดประสิทธิผลและขาดประสิทธิผล (Effective-Ineffective) ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

Glynn (1977, p. 65) สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งแนวคิดเรื่องความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัตินี้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทรรศนะไว้มากมาย อาทิ Bardach (1977) ได้กล่าวว่า การวัดความล้มเหลวของนโยบายนั้นสามารถมองได้ สามมิติด้วยกัน

1. ความไม่สามารถในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้
2. การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความล่าช้า และ
3. การใช้งบประมาณในการดำเนินงานที่กำหนด

Ingram and Mann (1980) ได้ทำการศึกษาว่า ทำไมนโยบายบางนโยบายจึงประสบความสำเร็จ ในขณะที่นโยบายหลายนโยบายต้องล้มเหลว การศึกษาของทั้งสอง สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มี 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่

1. ความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง
2. ความต้องการของสังคม
3. นโยบายแต่ละอย่างอาจมีข้อดีและข้อเสียต่างกัน
4. ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
5. ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายหนึ่งกับนโยบายอื่น ๆ และ
6. การกำหนดขอบเขตของปัญหาและวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน

นอกเหนือจากปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังที่ได้มีการศึกษาโดยนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน แล้วผู้เขียนเองได้ศึกษาถึงการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (วรเดช จันทรศร, 2540, น. 3-12) โดยสรุปได้ว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถวัดจากผลรวมของมิติต่าง ๆ 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 คือ การมองผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ผลผลิต (Outputs)
2. ผลลัพธ์ (Outcomes) และ
3. ผลสุดท้าย หรือผลลัพธ์สุดท้าย (Ultimate Outcomes)

มิติที่ 2 ผลของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อนโยบายหรือโครงการอื่น ๆ

มิติที่ 3 ผลรวมของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมดต้องก่อให้เกิดผลของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนาซึ่งสามารถอธิบายได้ในแผนภูมิ

มิติเหล่านี้เป็นเสมือนตัวชี้วัดในการประเมินสถานการณ์ในการปฏิบัติว่าจะสามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือจุดหมายของนโยบายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

สรุปได้ว่า การวัดความสำเร็จนโยบายสามารถวัดได้ 3 มิติ คือ มิติที่ 1 มองผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นผลผลิต ผลลัพธ์ ผลลัพธ์สุดท้าย มิติที่ 2 ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อนโยบายโครงการอื่น มิติที่ 3 ผลรวมการนำนโยบายไปปฏิบัติก่อให้เกิดผลของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนา

2.2 แนวคิด หลักการเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

2.2.1 หลักสิทธิมนุษยชนตามหลักปฏิญญาสากล

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR) คือ เอกสารที่ทั่วโลกตกลงใช้ร่วมกันเป็นแนวทางไปสู่เสรีภาพและความเท่าเทียม โดยการปกป้องสิทธิมนุษยชนของทุกคนในทุกแห่งหน นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่นานาประเทศเห็นพ้องกันว่าสิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการปกป้องเพื่อให้มนุษย์สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างเสรี เท่าเทียม และมีศักดิ์ศรีปฏิญญาได้ถูกตอบรับในวันที่ 10 ธันวาคม พุทธศักราช 2491 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยสหประชาชาติที่เพิ่งจะก่อตั้งได้ไม่นาน หลังจากชาวโลกต้องเผชิญกับ การกระทำอย่างโหดร้ายป่าเถื่อน ที่สร้างความเกรี้ยวกราดต่อจิตสำนึกของมวลมนุษยชาติ” ที่ได้เกิดขึ้นในสงครามโลกครั้งที่สอง การรับรองปฏิญญาในครั้งนั้นได้กลายเป็นรากฐานไปสู่อิสรภาพ ความยุติธรรม และความสงบสุข

ปฏิญญานี้ ได้เริ่มการร่างกันมาตั้งแต่ปี 1946 โดยในตอนแรกอาศัยคณะกรรมการที่มาจากประเทศมากมาย รวมถึงสหรัฐอเมริกา เลบานอน และจีน ต่อมาคณะร่างปฏิญญาก็เริ่มขยายใหญ่ขึ้นโดยรวมผู้แทนจากออสเตรเลีย ชิลี ฝรั่งเศส สหภาพโซเวียต และสหราชอาณาจักร เพื่อให้เอกสารนี้ได้รับส่วนร่วมจากผู้คนในทุกมุมโลก รวมไปถึงความหลากหลายของวัฒนธรรม ศาสนา และการเมือง ปฏิญญานี้ได้ผ่านการเห็นชอบจากคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนและสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในที่สุดในปี 1948

ปฏิญญานี้ ได้อธิบายสิทธิและเสรีภาพ 30 อย่าง ที่มนุษย์ทุกคนต้องมีและไม่มีใครพรากมันไปได้ ซึ่งสิทธิเหล่านี้ได้เป็นรากฐานสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน แม้แต่ในปัจจุบัน สิทธิและเสรีภาพ 30 ข้อที่ระบุไว้ในปฏิญญารวมไปถึงสิทธิที่จะเข้าถึงการศึกษา คือ

1. ทุกคนมีสิทธิในการศึกษา การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อย คือ การศึกษาภาคบังคับ จะต้องเข้าถึงได้อย่างเสมอภาคสำหรับทุกคนบนพื้นฐานของคุณสมบัติความเหมาะสม
2. การศึกษาจะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ชันติธรรมและมิตรภาพระหว่างประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติหรือศาสนาทั้งหมดและจะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติเพื่อการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ
3. ผู้ปกครองย่อมมีสิทธิเบื้องต้นที่จะเลือกประเภทการศึกษาให้แก่บุตรของตน (ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR). แม้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมิได้ให้นิยามความหมายของคำว่าสิทธิมนุษยชนไว้โดยชัดเจนแต่เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแล้ว อาจกล่าวได้ว่า “สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิในชีวิต การดำรงชีวิต สิทธิในร่างกาย เสรีภาพ ทรัพย์สิน ความเท่าเทียม ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลทุกคน”

2.2.2 สิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

หลังจากที่ประเทศไทยเข้าร่วมรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้มีความตื่นตัวในการบัญญัติกฎหมายเพื่อรับรองสิทธิมนุษยชนดังกล่าวไว้ในกฎหมายไทย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ใช้กันมาในอดีตได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนไว้บางส่วน จนกระทั่งได้มีการพัฒนาบทบัญญัติดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ขึ้นตามที่ปรากฏในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยบัญญัติเน้นเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ดังปรากฏตามมาตราที่ 4 ซึ่งบัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” ซึ่งสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อที่กล่าวไว้ว่า “มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเท่าเทียมกันทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิต่าง ๆ ในตน มีเหตุผลและมโนธรรม ควรปฏิบัติต่อจิตวิญญาณแห่งการดรภาพ” ซึ่ง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ประเทศไทยเพิ่งได้รับการบัญญัติในรัฐธรรมนูญของไทยเป็นครั้งแรก และยังคงมีบทบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยภายใต้หลักสิทธิมนุษยชนต่อมา ซึ่งยังคงมีบทบัญญัติรับรองสิทธิมนุษยชนที่ชัดเจนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อีกด้วยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 รับรองความมีอยู่ของสิทธิมนุษยชนไว้ในเรื่องต่าง ๆ อีกซึ่งจำแนกตามประเภทของสิทธิมนุษยชนทั้งห้าประเภท ได้แก่

2.2.2.1 สิทธิพลเมือง (Civil Rights) ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่า สิทธิในความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย สิทธิที่จะได้รับสัญชาติ เป็นต้น

2.2.2.2 สิทธิทางการเมือง (Political Rights) ได้แก่ สิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ การรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมือง การชุมนุมโดยสงบ การเลือกตั้งอย่างเสรี

2.2.2.3 สิทธิทางสังคม (Social Rights) ได้แก่ สิทธิการได้รับการศึกษา สิทธิการได้รับหลักประกันด้านสุขภาพ ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว เป็นต้น

2.2.2.4 สิทธิทางเศรษฐกิจ (Economic Rights) ได้แก่ สิทธิการมีงานทำ ได้เลือกงานอย่างอิสระ และได้รับค่าจ้างที่เหมาะสม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เป็นต้น

2.2.2.5 สิทธิทางวัฒนธรรม (Culture Right) ได้แก่ การมีเสรีภาพในการใช้ภาษาหรือสื่อ ความหมายในภาษาท้องถิ่นของตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติตามวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจทางศิลปวัฒนธรรม และการบันเทิงได้โดยไม่มีใครมาบังคับ เป็นต้น (ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR)

สำหรับประเทศไทยนั้นกฎหมายในประเทศส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้มีการอนุวัติตามกฎหมายและข้อผูกพันระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือเข้าผูกพัน ซึ่งก็เป็นส่วนช่วยให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก

2.3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2.3.1 นโยบายด้านสังคมของรัฐ

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน พัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้วและสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจจะ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์การ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) วัตถุประสงค์เพื่อให้คนทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีระบบเศรษฐกิจที่มีโครงสร้างที่เข้มแข็งมีเสถียรภาพ แข่งขันได้ ยั่งยืน มีความมั่นคงทางพลังงาน มีการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล รักษาทุนธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุลของระบบนิเวศ สร้างความมั่นคงภายในประเทศ ป้องกันและลดผลกระทบจากภัยคุกคามข้ามชาติ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อความร่วมมือในการพัฒนาภายใต้กรอบข้อตกลงต่าง ๆ ในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้นทำให้ภาครัฐมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั่วถึง ตรวจสอบได้ และปราศจากคอร์รัปชัน ซึ่งได้กำหนดให้การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการขับเคลื่อนแผนให้บรรลุเป้าหมาย

การพัฒนาการศึกษาของชาติจึงเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคน อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ในทุกระบบ โดยมีกรอบทิศทางทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) เป็นกรอบในการดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาประเทศในทุกระบบมีความสอดคล้องกัน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

2.3.2 นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่มีภารกิจในการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการนำพาประเทศไทยให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยมีบทบาทหลักดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล

นโยบายที่ 3 : การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ความเหลื่อมล้ำในสังคมเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของปัญหาความขัดแย้งและความเดือดร้อนทั้งหลายของประชาชนจึงมีนโยบายที่จะดำเนินการ ดังนี้

1. ในระยะเฉพาะหน้าจะเร่งสร้างโอกาสอาชีพและการมีรายได้ที่มั่นคงแก่ผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานรวมทั้งสตรีผู้ด้อยโอกาสและแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมายพร้อมทั้งยกระดับคุณภาพแรงงานโดยให้แรงงานทุกระบบมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในทุกระดับอย่างมีมาตรฐานทั้งเชื่อมโยงข้อมูลและการดำเนินการระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชนเพื่อให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่และของประเทศโดยรวม นอกจากนี้จะส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบที่ถูกกฎหมาย มากขึ้น

2. ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์รวมถึงปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองการทารุณกรรมต่อแรงงานข้ามชาติการท่องเที่ยวที่เน้นบริการทางเพศและเด็กและปัญหาคนขอทานโดยการปรับปรุงกฎหมาย ข้อบังคับที่จำเป็นและเพิ่มความเข้มงวดในการระงับตรวจสอบ

3. จัดระเบียบสังคมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไปโดยใช้ค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้ ประกาศไว้แล้ว

นโยบายที่ 4 : การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

รัฐบาลจะนำการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ และความเป็นไทยมาใช้สร้างสังคมให้เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและคุณธรรมควบคู่กัน ดังนี้

1. จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริม คุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

2. ในระยะเฉพาะหน้าจะปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษา ให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษาและปรับปรุงและบูรณาการระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มโอกาสแก่ผู้ยากจนหรือด้อยโอกาส จัดระบบ

การสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีสิทธิเลือกรับบริการการศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกโรงเรียน โดยจะพิจารณาจัดให้มีคู่มือการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่ง

3. ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปมีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง และร่วมในการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้ กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามศักยภาพและความพร้อม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็นนิติบุคคล และบริหารจัดการได้อย่างอิสระ และคล่องตัวขึ้น

4. พัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้ และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ปรับกระบวนการเรียนรู้ และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกันเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนา ผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ การใฝ่เรียนรู้ การแก้ปัญหา การรับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกโรงเรียน

5. ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัยชุมชนเพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะ โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีความต้องการแรงงาน และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ

6. การพัฒนาครูและระบบการผลิตครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอนนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียน การสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียน การสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2557)

7. ทะนุบำรุงและอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ สนับสนุนให้องค์กร ทางศาสนา มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างสันติสุข และความปรองดอง สมานฉันท์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามความพร้อม

8. อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญา ท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการเรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ และความเป็นไทยนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีในระดับประชาชน ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ ตลอดจนเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ (ประยูรธำ จันทโรชา, 2557)

9. สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน และวัฒนธรรมสากล และการสร้างสรรค์งานศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นสากล เพื่อเตรียมเข้าสู่เสาหลัก วัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน และเพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก

10. ปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดี รวมทั้งสนับสนุนการผลิตสื่อคุณภาพเพื่อเปิดพื้นที่ สาธารณะให้เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

2.3.3 นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ วัตถุประสงค์ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะ นโยบายเร่งด่วนเรื่องการเตรียมคนสู่ศตวรรษที่ 21

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศนโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ดังนี้

2.3.3.1 หลักการ

1) ให้ความสำคัญกับประเด็นคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ ทั้งผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือน และผู้บริหารทุกระดับ ตลอดจนสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และเป็นการศึกษาตลอดชีวิต

2) บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการหลัก องค์กรมหาชน ในกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้มีความคล่องตัว รวมทั้งหน่วยงานสังกัดกระทรวง ศึกษาธิการในพื้นที่ภูมิภาคให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตามนโยบายประชารัฐระดับก่อน

2.3.3.2 อนุบาล

1) เน้นประสานงานกับส่วนราชการและชุมชนในการเตรียมความพร้อมผู้เรียน ในด้านสุขภาพ และโภชนาการ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติระดับอนุบาล

2) เน้นสร้างความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อออกแบบกิจกรรม การพัฒนาทักษะที่สำคัญด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะทางสมอง ทักษะความคิดความจำ ทักษะการควบคุม อารมณ์ ทักษะการรู้จักและประเมินตนเอง

2.3.3.3 ระดับประถมศึกษา

มุ่งคำนึงถึงพหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคลที่หลากหลายตามศักยภาพด้วยจุดเน้น ดังนี้

- 1) ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ทักษะคิดที่ถูกต้องโดยใช้กระบวนการลูกเสือ และยุวกาชาด

2) เรียนภาษาไทย เน้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น

3) เรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่น (ภาษาแม่) เน้นเพื่อการสื่อสาร

4) เรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้ จากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ และเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกัน ของผู้เรียนและครูด้วยการจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น

5) สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้

6) จัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding)

7) พัฒนาครูให้มีความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding)

8) จัดให้มีโครงการ 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยเน้นปรับสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ

2.3.3.4 ระดับมัธยมศึกษา

มุ่งต่อยอดระดับประถมศึกษาด้วยจุดเน้น ดังนี้

1) จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม คณิตศาสตร์ (STEM) และภาษาต่างประเทศ (ภาษาที่สาม)

2) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การสร้างอาชีพ และการมีงานทำ เช่น ทักษะด้านกีฬาที่สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ ทักษะภาษาเพื่อเป็นแม่คูเทศก์

2.3.3.5 ระดับอาชีวศึกษา

มุ่งจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างนวัตกรรมตามความต้องการของพื้นที่ชุมชน ภูมิภาคหรือประเทศ รวมทั้งการเป็นผู้ประกอบการเองด้วยจุดเน้น ดังนี้

- 1) จัดการศึกษาในระบบทวิภาคี ให้ผู้เรียนมีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- 2) เรียนภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ
- 3) เรียนรู้การใช้ดิจิทัล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับหาช่องทางในการสร้างอาชีพ
- 4) จัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในภูมิภาค

2.3.3.6 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มุ่งสร้างโอกาสให้ผู้เรียนที่สำเร็จหลักสูตร สามารถมีงานทำด้วยจุดเน้น ดังนี้

- 1) เรียนรู้การใช้ดิจิทัล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับหาช่องทางในการสร้างอาชีพ
- 2) จัดทำหลักสูตรพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย

2.3.3.7 การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

1) ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ต้องปรับปรุงแผนปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและวางแผนการใช้งบประมาณเป็นรายไตรมาส รวมทั้งใช้งบประมาณให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

2) จัดทำฐานข้อมูล (Big Data) ของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย

3) ใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานทั้งระบบ เน้นการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ

4) ปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการให้เกิดความคล่องตัว หากติดขัดในเรื่องข้อกฎหมาย ให้ผู้บริหารระดับสูงร่วมหาแนวทางการแก้ไขร่วมกัน

5) ให้หน่วยงานระดับกรมกำหนดแผนงานสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ อัตรากำลัง ตามความต้องการจำเป็นให้แก่หน่วยงานในพื้นที่ภูมิภาค

6) ใช้กลไกกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษามาบูรณาการการดำเนินงาน ร่วมกับหน่วยจัดการศึกษา

7) เร่งทบทวน (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยปรับปรุงสาระสำคัญ ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล

8) ในระดับพื้นที่หากเกิดปัญหาข้อขัดข้องการปฏิบัติงาน ต้องศึกษา ตรวจสอบ ข้อมูล / ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่น จำนวนเด็กในพื้นที่น้อยลง ซึ่งจำเป็นต้องมีการรวบรวมโรงเรียน ให้พิจารณาสื่อสารอธิบายทำความเข้าใจที่ชัดเจนกับชุมชน

9) วางแผนการใช้ชีวิตกำลังครู โดยเฉพาะครูระดับอนุบาล และครูระดับอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และจัดทำแผนการประเมินครูอย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดทำหลักสูตรการพัฒนาครูให้มีองค์ความรู้และทักษะในด้านพหุปัญญาของผู้เรียน

10) ให้ศึกษาธิการจังหวัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาของแต่ละจังหวัดนำเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

11) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ และศึกษาธิการภาค มีบทบาทหน้าที่ตรวจราชการ ติดตาม ประเมินผลในระดับนโยบาย และจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก

เด็กทุกคนที่เกิดมาต้องการความรักและการเอาใจใส่ดูแลเลี้ยงดูจากพ่อแม่และผู้ใหญ่ในสังคม ได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่งต้องไม่มีการถูกเหยียดหยามและเลือกปฏิบัติต่อเด็ก ได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการใช้ความรุนแรงไม่ว่ารูปแบบใด ๆ เพื่อให้เด็กอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และเติบโตขึ้นเป็นคนดีของสังคม

สิทธิเด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส มีอำนาจอันชอบธรรมที่จะกระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองคุ้มครองจากกฎหมาย สิทธิเด็กได้รับการรับรองโดยองค์การสหประชาชาติ ซึ่งต่อมาได้พัฒนานำหลักการต่าง ๆ มารวบรวมไว้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศในรูปของอนุสัญญา คือ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Right of the Child = CRC) เป็นสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่สหประชาชาติโดยเฉพาะ องค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติได้ร่างขึ้น โดยมีประเทศเข้าเป็นภาคีสมาชิก 195 ประเทศ รวมถึงประเทศไทยเราด้วยเป็นสิทธิสากล (Universal Rights) และเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Rights) ที่ต้องได้รับการรับรองและคุ้มครอง

2.4.1 สิทธิขั้นพื้นฐานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมี

2.4.1.1 สิทธิการมีชีวิตอยู่รอด (Right of Survival) คือ สิทธิของเด็กที่คลอดออกมาแล้วจะต้องมีชีวิตอยู่รอดอย่างปลอดภัย

2.4.1.2 สิทธิในการพัฒนา (Right of Development) คือ การได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

2.4.1.3 สิทธิในการได้รับการคุ้มครอง (Right of Protection) คือ การได้รับการคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ การล่วงละเมิด การถูกกลั่นแกล้ง การถูกทอดทิ้ง การกระทำทารุณ หรือการใช้แรงงานเด็ก

2.4.1.4 สิทธิในการมีส่วนร่วม (Right of Participation) คือ การให้เด็กได้รับบทบาทที่สำคัญในชุมชน เด็กมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในเรื่อง

ที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตนเองและได้รับโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเมื่อเติบโตขึ้น

2.4.2 พัฒนาการของสิทธิเด็ก

ในยุคเริ่มต้น การคุ้มครองสิทธิเด็กมีการบัญญัติแทรกไว้ในปฏิญญาสากลฯ และกติการะหว่างประเทศ แต่ยังไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองเด็ก หรือประโยชน์ที่จะมีให้กับเด็ก ๆ ที่เป็นเมล็ดพันธุ์ของชาติในอนาคต

ต่อมา ภายหลังจากปฏิวัติอุตสาหกรรมและการรณรงค์เรื่องสิทธิสตรี ประเด็นเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็กจึงเริ่มได้รับความสนใจจากสังคมและเป็นจุดเริ่มต้นของแนวความคิดนี้และเมื่อเข้าสู่ช่วงศตวรรษที่ 20 สันนิบาตชาติ ได้มีการออกมติรับรอง “ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก” ในปีค.ศ. 1924 โดยเน้นเรื่อง การปกป้องเด็กจากความอดอยากหิวโหยและความต้องการทางวัตถุ

อย่างไรก็ตาม การมุ่งคุ้มครองดังกล่าวยังไม่สามารถครอบคลุม ผลประโยชน์หรือสิทธิต่าง ๆ ของเด็กได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1959 สมัชชาทั่วไปของสหประชาชาติจึงมีมติรับรอง “ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก” ฉบับใหม่ และในปี ค.ศ. 1789 ฝ่ายสังคมนิยมได้พยายามผลักดันให้รูปแบบของ “ปฏิญญา” เปลี่ยนเป็น “อนุสัญญา” โดยรัฐบาลโปแลนด์ได้มีการเสนอร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กจนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติได้เข้ามารับผิดชอบ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1990 โดยในปัจจุบันประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติมากกว่า 180 ประเทศ ได้ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญานี้แล้วและรัฐภาคีของอนุสัญญานี้ต่างก็แสวงหาวิถีทางที่จะปฏิบัติตามข้อผูกมัดโดยถือว่าเด็กจะต้องได้รับการดูแล ปกป้องจากรัฐและให้ความสำคัญกับการคุ้มครองเด็กในสถาบันครอบครัวด้วย

อนึ่ง แม้แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนจะได้รับการยอมรับโดยถือเป็นสิทธิของบุคคลทุกคน ในฐานะที่เป็นมนุษย์ซึ่งดำรงอยู่ในสังคมและเป็นสมาชิกของมนุษยชาติ แต่การตระหนักถึงการรับรองและคุ้มครองเด็กในฐานะ “เจ้าของ สิทธิ” หรือ “ผู้ทรงสิทธิ” หรือ “ประธานแห่งสิทธิ” ไม่ได้ถูกคำนึงถึงในยุคเริ่มต้นของแนวคิดสิทธิมนุษยชน トラบจนเวลาล่วงเลยไปเกือบครึ่งศตวรรษ สิทธิเด็ก จึงถูกพูดถึงอย่างแพร่หลายและเป็นวงกว้าง จิราวัฒน์ แซ่มชัยพร (2551)

2.4.3 กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็กในระดับสากล

สิทธิเด็ก แม้จะถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน แต่เด็กเป็นประชากรในกลุ่มเปราะบางที่ต้องการการปกป้องคุ้มครองมากกว่าผู้ใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากความสามารถและสภาพทางร่างกายและสติปัญญาของเด็กยังเติบโตไม่เต็มที่การให้ความคุ้มครองเป็นกรณีพิเศษจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการและสามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อไปในสังคมได้

ประชาคมระหว่างประเทศต่างตระหนักถึงความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเด็ก ด้วยเหตุนี้ในปี ค.ศ. 1924 องค์การสันนิบาตชาติได้ประกาศ “ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก” หรือ “ปฏิญญาเจนีวา” (the Declaration of Geneva 1924) ขึ้น และนำไปสู่การจัดตั้งองค์การสหประชาชาติได้มีการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (the Universal Declaration of Human Rights) เมื่อ ปี ค.ศ. 1948 ซึ่งต่อมาในปี ค.ศ. 1959 องค์การสหประชาชาติได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก (the United Nations Declaration on the Rights of the Child 1959) แต่ปฏิญญาดังกล่าวยังไม่ีผลผูกพันเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ปี ค.ศ. 2000 องค์การสหประชาชาติได้จัดทำตราสารทางกฎหมายระหว่าง

ประเทศขึ้นอีก 2 ฉบับ ในรูปแบบของพิธีสารต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยกำลังอาวุธ (Optional Protocol on the involvement of Children in Armed Conflict) และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (Optional Protocol on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography)

ทั้งนี้ ลำดับวิวัฒนาการกฎหมายที่ปรากฏเป็นตราสารระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก ได้ดังนี้

1. ปฏิญญาแห่งกรุงเจนีวา ค.ศ.1924 (Declaration of Geneva, 1924) เป็นตราสารระหว่างประเทศฉบับแรกที่ได้ให้การรับรองเด็ก โดยได้รับการสนับสนุนจากสหภาพกองทุนช่วยเหลือเด็กระหว่างประเทศ (Save the Children Fund International Union) ในการยกย่องตราสารฉบับนี้ ซึ่งต่อมาสันนิบาตแห่งชาติ (The Assembly of the League of Nations) ได้มีมติยอมรับในวันที่ 26 กันยายน ค.ศ. 1924 โดยในส่วนของอารัมภบทของปฏิญญาได้กำหนดว่า “มนุษยชาติจะต้องให้สิ่งที่ดีที่สุดกับเด็ก” และวางหลักที่สำคัญ 5 ประการ ในการพัฒนาเด็กไว้ กล่าวคือ 1) การพัฒนาด้านร่างกายและจิตใจ อาหาร การรักษา 2) การช่วยเหลือเมื่อต้องโอกาส 3) การแก้ไขปรับปรุงตนเมื่อกระทำความผิด 4) การช่วยเหลือเป็นกลุ่มแรกเมื่ออยู่ในภาวะยากลำบาก 5) การปกป้องจากการแสวงหาประโยชน์จากเด็กทุกรูปแบบ โดยถือเป็นหน้าที่ของทุกคนทุกชนชาติ ไม่จำกัดว่าเป็นแต่เพียงหน้าที่ของรัฐเท่านั้น

2. ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1948 (Declaration of the Rights of the Child 1948) ในปี ค.ศ. 1939 ได้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้นทำให้สันนิบาตชาติหมดบทบาทลง หลังจากนั้นได้ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น จึงนำปฏิญญาแห่งกรุงเจนีวามาพิจารณาใหม่และได้ลงมติยอมรับปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1948 ซึ่งปฏิญญานี้ยังคงหลักการและเนื้อหาของปฏิญญาแห่งกรุงเจนีวา โดยเพิ่มเติมเนื้อหา บนหลักการพื้นฐาน 7 ประการ

3. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1959 (United Nations Declaration of the Right of the Child 1959) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1959 จัดทำโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมมีข้อความยืนยันไว้หนักแน่นถึงสิทธิต่าง ๆ ที่จะทำให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองตามสภาวะปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ ประกอบด้วย หลักการ 10 ข้อ และเป็นที่น่าสังเกตว่าปฏิญญานี้ได้รับรองสิทธิเด็กให้สามารถมีสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองเป็นฉบับแรก กล่าวคือ เด็กมีสิทธิที่จะมีชื่อและมีสัญชาตินับแต่ถือกำเนิด เป็นต้น และที่สำคัญปฏิญญานี้มีลักษณะเด่นอีกประการหนึ่ง คือ ในอารัมภบทของปฏิญญาได้กล่าวรับรองสิทธิเด็กทั้งก่อนและหลังกำเนิด ซึ่งในภายหลังไม่ปรากฏตราสารฉบับใดได้กล่าวรับรองสิทธิไว้เช่นนี้อีก อย่างไรก็ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ได้กล่าวยืนยันถึงหลักการของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1959 ในเรื่องของการให้การคุ้มครองทางกฎหมายต่อเด็กทั้งก่อนและหลัง กำเนิด ทั้งนี้เนื่องจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กต้องการให้รัฐภาคีคำนึงถึงหลักการให้การคุ้มครองทางกฎหมายแก่เด็กทั้งก่อนและหลังกำเนิดด้วย

4. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 (The U.N. Convention on the Rights of the Child 1989) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กถือได้ว่าเป็นกฎหมายระหว่างประเทศฉบับแรกที่มีผลบังคับให้รัฐภาคีต้องปฏิบัติตามในการให้ความคุ้มครองและส่งเสริมเด็กในชั้นพื้นฐานได้อย่างแท้จริง เนื่องจากการคุ้มครองเด็กในปฏิญญาแห่งกรุงเจนีวาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1924 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1948

และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1959 นั้นเป็นเพียงถ้อยแถลงในส่วนหลักการทั่วไปเท่านั้น โดยเป็นเพียงข้อผูกพันทางศีลธรรมและทางการเมืองจึงยังไม่ผูกพันในทางกฎหมาย

5. ปฏิญญาโลกว่าด้วยความอยู่รอด การปกป้องและการพัฒนาเด็ก ค.ศ. 1990 (World Declaration on the Survival, Protection and Development of Children 1990) สารสำคัญของปฏิญญาดังกล่าวได้เรียกร้องให้ผู้นำประเทศตระหนักถึงภาระหน้าที่และสร้างพันธะผูกพันในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของความเป็นมนุษย์ของเด็ก โดยกำหนดความผูกพันที่จะให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกแก่สิทธิของเด็ก ความอยู่รอด การปกป้อง และการพัฒนาเด็ก ทั้งนี้โดยการรับรองให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการเพื่ออนุวัติการปฏิญญาโลกดังกล่าวเพื่อเป็นกรอบสำหรับการดำเนินงานที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากขึ้นในระดับประเทศและในระดับระหว่างประเทศ ซึ่งในแผนปฏิบัติการดังกล่าวนี้ได้กำหนดวิธีการปฏิบัติเป็นพิเศษเพื่อความอยู่รอดของเด็ก การปกป้องและพัฒนาเด็ก โดยให้คำนึงถึงอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 สุขภาพเด็ก อาหาร และโภชนาการ บทบาทของสตรี สุขภาพมารดา การวางแผนครอบครัว บทบาทของครอบครัว การศึกษาขั้นพื้นฐานและการรู้หนังสือ เด็กที่ตกอยู่ในสภาวะลำบากเป็นพิเศษและการปกป้องเด็กในสถานการณ์ความขัดแย้งของอาวุธ เป็นต้น

2.4.4 สิทธิเด็กตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ

จากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญไทย พบว่า ได้มีการบัญญัติที่เกี่ยวข้องและคุ้มครองสิทธิเด็กไว้เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตามหลักการ 4 ประการ หลายมาตรา ดังนี้

1. ความเสมอภาค คือ กำหนดให้บุคคลมีสาระสำคัญร่วมกันจะเลือกปฏิบัติเพราะบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพร่างกาย หรือสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจอันเป็นหลักความเสมอภาคตามกฎหมาย กล่าวได้ว่า เมื่อเด็กมีสิทธิติดตัวมาแต่กำเนิดเด็กจึงมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่รับรองคุ้มครองให้แก่บุคคลเพื่อมิให้มีการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับบุคคลนั้น

2. สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล กล่าวคือ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ซึ่งกฎหมายมีข้อห้ามมิให้มีการกระทำที่ทรมาณทารุณกรรมหรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายไร้มนุษยธรรม ยกเว้นจะเป็นการกระทำโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายและในกรณีที่บุคคลถูกกล่าวหาหรือตั้งข้อหาว่ากระทำผิดจะต้องสันนิษฐานว่าบุคคลดังกล่าวว่าไม่มีความผิดจนกว่าจะมีคำพิพากษาว่าบุคคลนั้นได้กระทำผิดจริง ซึ่งเป็นการรับรองสิทธิปกป้องคุ้มครองเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

3. สิทธิด้านการศึกษา กล่าวคือ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

4. สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากรัฐ กล่าวคือ เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ เพื่อคุ้มครองมิให้มีการกระทำโดยความรุนแรงและไม่เป็นธรรม อีกทั้งเด็กและเยาวชนที่ไม่มีผู้ดูแลเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาจากรัฐด้วย

ต่อมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีเจตนารมณ์คุ้มครองและรับรองสิทธิเด็กในหลายมาตราและในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เพิ่มสาระสำคัญให้ครอบคลุมสิทธิเด็กมากขึ้น และมีแนวทางชัดเจนในการปฏิบัติ ได้แก่

1. ความเสมอภาครัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันซึ่งมีสาระสำคัญเช่นเดียวกันกับหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กล่าวคือ ไม่ว่าบุคคลใดที่มีความแตกต่างในถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม รวมทั้งความแตกต่างกันในความเชื่อทางศาสนาและความคิดเห็นทางการเมืองล้วนต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันดังนั้นในบทบัญญัตินี้จึงรวมถึงบุคคลที่เป็น “เด็ก” ตามกฎหมายด้วย

2. สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล กล่าวคือ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย โดยห้ามกระทำการทรมาน ทารุณกรรมหรือการลงโทษด้วยวิธีการที่ไร้มนุษยธรรม ยกเว้นการลงโทษตามคำพิพากษาของศาลจะไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงสิทธิเสรีภาพในด้านอื่น ๆ อาทิ สิทธิของบุคคลในครอบครัว ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว และการนับถือศาสนา ซึ่งบุคคลตามกฎหมายรัฐธรรมนูญนี้ได้รวมถึงเด็กด้วยเช่นกัน

3. สิทธิเสรีภาพในการศึกษา กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดระดับการศึกษาขั้นต่ำไว้ ไม่น้อยกว่า 12 ปี ซึ่งรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายแก่ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ ซึ่งรัฐจะต้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิในการเลือกศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการของประชาชน อันเป็นเจตนารมณ์ที่สอดคล้องกับสาระสำคัญในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

4. สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ กล่าวคือ บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน ซึ่งรัฐจะต้องดำเนินการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังกำหนดให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ทั้งนี้ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญอีกทั้งยังมีข้อห้ามการแทรกแซงและจำกัดสิทธิของเด็กและเยาวชนและในกรณีที่เด็กคนใดไม่มีผู้ดูแลเด็กคนนั้นมีสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาที่เหมาะสมจากรัฐ

5. สิทธิในด้านสังคมการสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรมกล่าวคือรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ได้มีบทบัญญัติให้รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาปฐมวัยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับให้สอดคล้อง ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนเสริมสร้างและพัฒนาสถาบันครอบครัวและชุมชน

6. การคุ้มครองแรงงานเด็ก กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้รัฐต้องคุ้มครองแรงงานเด็กและสตรี จัดระบบประกันสังคม และคุ้มครองให้ผู้ที่ทำงานที่มีคุณค่าอย่างเดียวกันได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เคยมีการกำหนดหลักการคุ้มครองสิทธิเด็กไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับ เช่น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 53 ได้กำหนดหลักการที่จัดให้เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวได้รับการคุ้มครองโดยรัฐจากความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และเด็ก เยาวชน ซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและศึกษาอบรมโดยรัฐ ซึ่งต่อมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 52 ได้มีการเพิ่มเติมจากหลักการดังกล่าวในส่วนของการส่งเสริมสิทธิการมีชีวิตอยู่รอด การพัฒนาและการได้รับการปกป้องคุ้มครองรวมถึงสิทธิการมีส่วนร่วมของเด็ก โดยจะแทรกแซงหรือจำกัดสิทธิดังกล่าวมิได้หากปราศจากอำนาจตามกฎหมายและในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ทำการกำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กด้วยถ้อยคำบัญญัติที่แตกต่างออกไป จากเดิม โดยในมาตรา 54 ได้กำหนดหลักการในการให้ความสำคัญต่อการศึกษาของเด็กโดยรัฐจะต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา 12 ปี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และในมาตรา 71 ได้กำหนดให้รัฐมุ่งสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวโดยการจัดที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม ส่งเสริม และพัฒนาสุขภาพกาย และจิตใจ และให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ให้พ้นจากการใช้ความรุนแรง ขณะเดียวกันในด้านกระบวนการยุติธรรม รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติให้รัฐจัดการกระบวนการยุติธรรมอย่างรอบด้านและยังปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กใน หมวด 16 ของประกาศแผนปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560

2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 กฎหมายรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540

มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่มีถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ ซึ่งขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรา 31 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

1. การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้

2. การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 32 บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำความผิดมิได้

มาตรา 33 ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดก่อน มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา 34 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง (น้ำแท้ มีบุญสร้าง, 2557)

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

มาตรา 35 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครอง เคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครองครอง หรือการตรวจค้นเคหสถาน จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (พีรพันธุ์ พาลุสุข และ จันทรลักษณ์ โชติรัตนติก, 2545)

มาตรา 36 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

มาตรา 37 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 38 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนานิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

1. การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

2. การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 53 เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

2.5.2 กฎหมายรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550

มาตรา 30 กฎหมายรับรองความเสมอกันของบุคคลและกฎหมายคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งชายและหญิง

การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่มีถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมที่แตกต่างกันจะกระทำมิได้

มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

1. การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้

2. การจับและการคุมขังบุคคล จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

3. การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

4. ในกรณีที่มีการกระทำซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหาย พนักงานอัยการ หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย มีสิทธิร้องต่อศาลเพื่อให้สั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำเช่นว่านั้น รวมทั้งจะกำหนดวิธีการตามสมควรหรือการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยก็ได้

มาตรา 33 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานหรือในที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายใน

ราชอาณาจักร

1. การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

2. การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักรจะกระทำมิได้

มาตรา 35 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 36 เสรีภาพของบุคคลในการสื่อสารย่อมได้รับความคุ้มครองโดยชอบจากกฎหมาย การเปิดเผยข้อมูลการสื่อสารถึงกันของบุคคลหรือการกระทำอื่นใดที่มีความประสงค์ในการล่วงรู้ข้อความนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 37 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน

มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550)

มาตรา 51 รัฐต้องให้การบริการทางสาธารณสุขให้แก่บุคคลอย่างเสมอหน้ากันอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ และรัฐต้องป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายให้กับบุคคลให้เท่าทันต่อเหตุการณ์

มาตรา 52 เด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุ ดังกล่าวรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (ราชกิจจานุเบกษา, 2550)

รัฐต้อง **มาตรา 80** การดำเนินการของรัฐให้เป็นไปตามแนวนโยบายทางด้านสังคม ด้านการสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านวัฒนธรรม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550) ดังต่อไปนี้

1. ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้
2. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานตามหลักวิชาชีพและจริยธรรม และกฎหมายคุ้มครอง
3. การจัดการด้านการศึกษาให้มีมาตรฐาน มีคุณภาพในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
4. รัฐควรกำหนดแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและให้บุคคลเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกัน
5. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ
6. ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึก และเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.5.3 กฎหมายรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560

มาตรา 31 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่า

มาตรา 53 กฎหมายคุ้มครองมิให้กระทำความรุนแรง การปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว

มาตรา 54 รัฐจัดการบริการการศึกษาภาคบังคับให้กับเด็กเป็นเวลาสิบสองปีโดยไม่เสียค่าใช้จ่า

มาตรา 71 รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างสรรค์สุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรีผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว

ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศวัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้เพื่อความเป็นธรรม

มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้าง และพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน

มาตรา 86 รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานโดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง

นอกจากมาตราเหล่านี้ ยังมีอีกหลายมาตราที่สิทธิต่าง ๆ ได้รับการบัญญัติรวมอยู่ในสิทธิของคนทั่วไป เช่น สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการสื่อสารถึงกันในทางที่ชอบด้วยกฎหมาย และเสรีภาพในการนับถือศาสนา เป็นต้น

มาตรา 258 ด้านการศึกษา

1. ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนการเข้ารับการศึกษ ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

2.5.4 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พุทธศักราช 2562

มาตรา 6 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมเกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ดีและมีความสุข

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงและให้เสมอหน้ากัน และรัฐควรจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่มีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับความบกพร่อง หรือเป็นผู้ด้อยโอกาส บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

1. การศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือเมื่อพบความพิการ
2. การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาตาม มาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 13 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. รัฐให้การสนับสนุนบุคคลในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ การอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษแก่บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในการปกครอง
2. การอุดหนุนเงินจากภาครัฐ สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย
3. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา สามารถลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามบทบัญญัติของกฎหมาย

มาตรา 15 การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการศึกษาในระบบ รูปแบบการศึกษานอกระบบ และรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัย

สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ การเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบกัน สามารถโอนได้

มาตรา 16 ระบบการศึกษาภายในมี 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอุดมศึกษา

มาตรา 17 จัดให้มีการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 9 ปี โดยเด็กผู้มีอายุย่างเข้า 7 ปี สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุ 16 ปี เว้นแต่ สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ การนับอายุให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

2.5.5 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545

มาตรา 12 ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็นเพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

2.6 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรม

2.6.1 ความหมายของพฤติกรรม

“พฤติกรรม” (Behavior) หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อความคิดของบุคคลที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายในจิตใจและภายนอก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2548, น. 573)

Goldenson (1984, p. 90) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมไว้ว่าเป็นการกระทำหรือตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคลและเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก รวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆที่เป็นไปอย่างมีจุดหมายสังเกตเห็นได้หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญแล้วหรือเป็นไปอย่างไม่รู้ตัว พฤติกรรม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่บุคคลกระทำทั้งในทางที่ดี ไม่ดี ถูก ผิด มีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์ มีประสิทธิภาพ หรือสูญเปล่า (Charles, 2002, p. 2)

Wade and Tavris (1999, p. 245) อธิบายว่า พฤติกรรม คือ การกระทำของคนเราที่สังเกตได้

Zimbardo and Gerrig (1999, p. 3) อธิบายว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำของบุคคลเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้

Lahey (2001, p. 5) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่สามารถสังเกตได้ สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการทางจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกอาจทำโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัวสามารถสังเกตจากการกระทำได้

ดังนั้น พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ พึ่งปฏิบัติที่ประกอบไปด้วยความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และการใฝ่เรียนรู้

2.6.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม

พฤติกรรมของเด็กเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ การรู้ว่าปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กช่วยให้ครูเข้าใจเด็กได้ดียิ่งขึ้น ได้นำเสนอปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งเป็นผลจากธรรมชาติ (Nature) และการเลี้ยงดู (Nurture) ดังนี้

2.6.2.1 ปัจจัยด้านพัฒนาการ เด็กแต่ละวัยจะมีพฤติกรรมและความสามารถที่แตกต่างกัน ครูจำเป็นต้องรู้และตระหนักถึงพัฒนาการของเด็ก เพื่อที่จะเข้าใจว่าทำไมเด็กจึงแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น และเพื่อให้การตั้งความคาดหวังต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นไปอย่างเหมาะสม

2.6.2.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ในเรื่องของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เวลา และกำหนดการในแต่ละวัน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียนปฐมวัยมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของเด็ก ทั้งในเรื่องขนาดของเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ การจัดแบ่งพื้นที่ ระดับของการจัดวางวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของเด็กจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้เช่นกัน

2) การจัดเวลาให้เหมาะสมเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ครูต้องจัดเวลาให้เหมาะสมกับความจำเป็น และความต้องการของเด็กอย่างรอบคอบ ทั้งเวลาในการทำกิจกรรม เก็บของและทำความสะอาด

รับประทานอาหาร นอน เข้าห้องน้ำรวมถึงรอยต่อระหว่างกิจกรรมด้วยลำดับของกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีความคงที่เพื่อให้เด็กคาดเดาได้ว่าจะต้องทำอะไรต่อไป

3) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ปัจจุบันนี้เป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณาเป็นพิเศษ เพราะเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้คน บรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่เด็กจะรู้สึกไว้วางใจเป็นบรรยากาศของการสนับสนุนและช่วยเหลือกัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก ครูกับพ่อแม่ และครูกับครูคนอื่น ๆ ความสัมพันธ์เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กทั้งสิ้น

4) สิ่งอื่น ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ สภาพอากาศ เสียง ลม แสง เหตุการณ์ในครอบครัว ความเจ็บป่วย รายการโทรทัศน์ ภาวะโภชนาการ เป็นต้น

2.6.2.3 ความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะของตนเองซึ่งไม่เหมือนคนอื่น เด็กแต่ละคนมีพื้นอารมณ์ (Temperament) ซึ่งเป็นแนวโน้มในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ติดตัวเด็กมาตั้งแต่เกิด และยังคงอยู่แม้ว่าจะเข้าโรงเรียนแล้วก็ตาม การที่ครูรู้จักธรรมชาติหรือพื้นอารมณ์ของเด็กทำให้สามารถตอบสนองต่อเด็กได้อย่างเหมาะสมและทำให้เกิดความระมัดระวังที่จะไม่ตีตราเด็กอย่างไม่ยุติธรรมด้วย

2.6.2.4 ความต้องการด้านอารมณ์และสังคม เด็กๆ มีความต้องการความรัก และการเอาใจใส่ ต้องการรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเป็นคนที่มีความสำคัญต้องการเพื่อน และต้องการความรู้สึกที่ปลอดภัย เด็ก ๆ จะแสดงออกเพื่อความต้องการในเรื่องเหล่านี้ ครูต้องช่วยให้เด็กรับมือกับความรู้สึกเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม

2.6.2.5 อิทธิพลของวัฒนธรรม เด็กถูกหล่อหลอมด้วยความเชื่อและวัฒนธรรมของครอบครัว เด็กจะแสดงพฤติกรรมตามที่ได้รับรู้และเรียนรู้มา ครูต้องมีความละเอียดอ่อน มีความยืดหยุ่น และไม่ตัดสินพฤติกรรมของเด็กอันเกิดจากวัฒนธรรมของครอบครัว Gordon and Browne (1995, pp. 199-204)

2.6.3 ประเภทของพฤติกรรม

การศึกษาพฤติกรรมนักจิตวิทยานิยมแบ่งพฤติกรรมได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.6.3.1 พฤติกรรมภายนอก (overt behavior) จำแนกได้อีกเป็น 2 ชนิด คือ

1) พฤติกรรมที่สังเกตได้โดยไม่ต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่น การพูด การหัวเราะ การร้องไห้

2) พฤติกรรมที่ต้องใช้เครื่องมือหรือการวิเคราะห์เชิงวิทยาศาสตร์ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสารเคมีหรือปริมาณน้ำตาลในกระแสเลือด การทำงานของกระเพาะอาหารและลำไส้

2.6.3.2 พฤติกรรมภายใน คือ พฤติกรรมที่เจ้าตัวเท่านั้นที่รู้ดี ไม่บอกใคร ไม่แสดงออก ก็ไม่มีใครรู้ เช่น การจำ การรับรู้ การเข้าใจ การได้กลิ่น การได้ยิน การฝัน การหิว การโกรธ ความคิด การตัดสินใจ เจตคติ จินตนาการ พฤติกรรมเหล่านี้ อาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกาย เช่น ขณะใช้ความคิดคลื่นสมองทำงานมาก หรือขณะโกรธปริมาณน้ำตาลในกระแสเลือดมีมาก ซึ่งวัดได้โดยเครื่องมือ แต่ก็ไม่มีใครรู้ละเอียดลงไปได้ว่าเขาคิดอะไร หรือเขารู้สึกอย่างไร คนรู้ละเอียด คือ เจ้าของพฤติกรรมนั้น

พฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมภายในเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก เช่น คนเราย่อมพูดหรือยอมแสดงกิริยาโดยสอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิดภายใน ถ้าต้องการศึกษาให้เข้าใจเกี่ยวกับ “จิตใจ” หรือพฤติกรรมภายในของคน ก็ต้องศึกษาจากส่วน

ที่สัมผัสได้ชัดเจน คือ พฤติกรรมภายนอก ซึ่งเป็นแนวทางสู่ความเข้าใจพฤติกรรมที่เป็นความเข้าใจ และการจะเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์แสดงออกอันเป็นพฤติกรรมภายนอกเราก็ต้องศึกษาให้เข้าใจ ธรรมชาติของการคิด การตัดสินใจ การรับรู้ การรู้สึก ฯลฯ ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายใน การศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมซึ่งจะมีทั้ง พฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายใน พฤติกรรมที่เป็นเรื่องของธรรมชาติสรีระ ซึ่งมักเรียกกันว่า “พฤติกรรมแบบเครื่องจักร” และพฤติกรรมที่เป็นเรื่องของประสบการณ์ ซึ่งมักเรียกกันว่า “พฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย” แต่โดยทั่วไปแล้วมักเน้นการศึกษาเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดเนื่องจาก ประสบการณ์เท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมนั้น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามระยะเวลาที่ผ่านไปตาม ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสำหรับการศึกษาพฤติกรรมเพื่อการพัฒนาตนนั้น มุ่งเน้นการพัฒนาจิต ความคิด หรือพฤติกรรมภายในเป็นลำดับแรกเนื่องจากพฤติกรรมภายในเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก หากคิดดีการปฏิบัติก็มักดีด้วย

จะเห็นได้ว่า การรวบรวมเอกสารดังกล่าวข้างต้น นักจิตวิทยานิยม แบ่งพฤติกรรมได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้โดยชัดเจน 2) พฤติกรรมภายใน หรือ “ความในใจ” (Covert Behavior) เป็นพฤติกรรมที่เจ้าตัวเท่านั้นจึงจะรู้ดี ถ้าไม่บอกใครไม่แสดงออก ก็ไม่มีใครรู้ดี

2.7 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการนโยบาย ทั้งนี้เพราะการที่นโยบายจะสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์แล้วนั้น ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นจุดแตกหักที่สำคัญ ถึงแม้ว่านโยบายที่ถูกกำหนดมาจะดีเลิศเพียงใดแต่หากนำไปปฏิบัติแล้วเกิดความล้มเหลว นอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนและต่อทรัพยากรของประเทศชาติ ดังนั้นการศึกษานโยบาย ไปปฏิบัติทั้งในด้านกรอบความคิดเชิงทฤษฎี แนวทางการนำนโยบายปฏิบัติ ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและตัวแบบในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ผู้ศึกษาจึงได้นำเสนอสาระสำคัญของกรอบแนวคิด การนำนโยบายปฏิบัติในแต่ละประเด็น ดังนี้

2.7.1 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ(Public Policy Implementation)

วรเดช จันทรศร (2527, น. 1, อ้างถึงใน ธรรมนูญา วินิจฉัยภาค, 2554, น. 271) สรุปความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติที่ Williams (1975) and Meter, Donald, Horn and Carl (1975) เสนอไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์การสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหาร ทั้งหมด ปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายขององค์การที่ระบุไว้ หรือไม่ แค่นั้น เพียงใด และวรเดช

จันทรศร (2543, น. 535) ได้ขยายความเกี่ยวกับการศึกษานโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น และสร้างกลยุทธ์เพื่อที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบังเกิดความสำเร็จ

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2555, น. 398) ได้สรุปความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของ Williams (1971, p. 144) ในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ขึ้นอยู่กับสมรรถนะขององค์การ ในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยจะมอง

ที่ความสามารถขององค์การในการรวบรวมคนและทรัพยากรขององค์การให้มีเอกภาพ และกระตุ้นบุคลากรด้วยการกำหนดสิ่งจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ณัฐฐา วินิจนัยภาค (2554, น. 273) สรุปความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะดำเนินไปได้เมื่อมีการลดความเป็นนามธรรมของนโยบายให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยการแปลงนโยบายให้เป็นแผน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมตามลำดับเพื่อให้ผู้มีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถดำเนินการได้ ซึ่งการจะดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบาย กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดัน หน่วยราชการ และองค์กรพัฒนาเอกชนที่สนใจในประเด็นนโยบายนั้น ๆ

Walter, 1971, Pressman and Wildavsky, 1973, Horn and Meter, 1976, Bardach 1980, Mazmanian and Sabatier (1989, อ้างถึงใน มยุรี อนุমানราชธน, 2544, น. 9) สามารถสรุปได้ว่าการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถขององค์กรไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยรัฐบาลและเอกชนในการรวบรวมทรัพยากรทางการบริหารในองค์การให้ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากการตัดสินใจนโยบาย โดยมีกระบวนการซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ การพิจารณาผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาตามเป้าประสงค์ การยินยอมปฏิบัติตามของกลุ่มเป้าหมาย การพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ของผู้ตัดสินใจนโยบายและหน่วยปฏิบัติงานกิจกรรมในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติของภาครัฐนั้น เป็นกิจวัตรซึ่งรัฐบาลต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวข้างต้น พอสรุปคานิยามได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นกระบวนการจัดการและประสานกิจกรรม จากนโยบายแปลงไปเป็นแผนงาน โครงการ และกิจกรรม เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลสามารถดำเนินการตามได้ตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้

2.7.2 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation Models)

การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจากนักทฤษฎีและตัวแบบที่สำคัญต่าง ๆ หรือวิธีการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ทฤษฎีนิรนัย (Deductive Theory) มีรายละเอียด ดังนี้

Meter, Donald and Horn and Carl (1975, pp. 445-488) ได้กล่าวถึง ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อปีค.ศ. 1975 เรื่อง “The Policy Implementation Process A Conceptual Framework” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งได้ตั้งชื่อตัวแบบนี้ว่า “A Model of the Policy Implementation Process” ประกอบไปด้วยตัวแปรหลัก 6 ตัว ดังนี้

1. วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย (Policy Standards and Objectives) องค์ประกอบพื้นฐานสำคัญในการกำหนดการปฏิบัติตามนโยบาย คือ วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบายเพราะวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย คือ ปัจจัยกำหนดรายละเอียดของเป้าหมายนโยบายในบางกรณีวัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบายโดยตัวของมันเองเป็นตัวการที่ช่วยให้ง่ายต่อการวัด ทั้งนี้การวัดผลการปฏิบัติตามนโยบายจะกระทำได้ดีชัดเจนเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความชัดเจนของการกำหนดมาตรฐานนโยบายและความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบาย

2. ทรัพยากรนโยบาย (Policy Resources) ทรัพยากรนโยบาย คือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบายทรัพยากรนโยบายอาจรวมถึงเงินและสิ่งเสริมที่งบประมาณที่กำหนดไว้ในแผนงาน

3. การสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการเสริมแรง (Inter-Organizational Communication and Enforcement Activities) คือ การสื่อสารเกี่ยวกับมาตรฐานงานและวัตถุประสงค์นโยบายเพื่อให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบแผนงาน

4. ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (The Characteristics of Lamenting Agencies) ได้แก่ สมรรถนะและขนาดของทีมงานในหน่วยงาน ระดับความเข้มข้นของการควบคุมบังคับบัญชาของหน่วยงานย่อยในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงาน การสนับสนุนจากนักกฎหมายและฝ่ายบริหารความมีชีวิตชีวาขององค์การระดับการสื่อสารระบบเปิดในองค์การและความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการระหว่างองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติกับผู้กำหนดนโยบายหรือองค์การที่ประกาศใช้นโยบาย

5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (Economic, Social and Political Conditions) ต้องคำนึงถึงการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความเพียงพอต่อการส่งเสริมให้แผนงานโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ธรรมชาติของความเห็นสาธารณะเป็นอย่างไร จุดเด่นของนโยบายสัมพันธ์กับประเด็นนโยบายอย่างไรชนชั้นนำชอบหรือไม่ชอบนโยบายที่นำไปปฏิบัติ นั้น กลุ่มหลากหลายในสังคม รวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชนคิดค่าหรือสนับสนุนการนำนโยบายนั้น ไปปฏิบัติ

6. ความตั้งใจของผู้ปฏิบัติ (The Disposition of Implementers) ได้แก่ 1) ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย 2) ทศนคติต่อนโยบายและ 3) ความเข้มข้นของทัศนคติ

2.8 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

Erwin (1976, อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันกับประชาชนใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน แกะไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์การและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

Cohen and Uphoff (1980, อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คำภีลานนท์, 2550) กล่าวว่า รูปแบบการมีส่วนร่วม โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

2.8.1 การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)

กรมอนามัย (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีความหมายที่กว้างและเกี่ยวข้องกับบุคคลในทุกกระดับ ทุกส่วน ครอบคลุมในประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรม

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมสะท้อนให้เห็นถึงการเกี่ยวข้องโดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยจากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกันการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายนโยบายและการวางแผนดำเนินการโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและทรัพยากรเพื่อพัฒนาประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจไม่ว่าระดับท้องถิ่นภูมิภาคและระดับชาติ

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหารรวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

ตามนิยามข้างต้นจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะสมาชิกของสังคมไม่ว่าจะในบริบทของการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือวัฒนธรรมย่อมเป็นสิ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงการพัฒนากฎมปัญหาในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง จัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์แก่การดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคมนอกจากนี้

Erwin (1976) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

อย่างไรก็ตาม ยังมีความหมายครอบคลุมมากกว่าการเป็นเพียงการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ต่อสาธารณชนเพียงด้านเดียว ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One-Way Communication) เท่านั้น แต่เป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้ข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมต่อสาธารณชนพร้อมกันกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียจากนโยบายกิจกรรมและโครงการพัฒนาสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไปสู่กระบวนการสร้างฉันทามติ (Consensus Building) เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ซึ่งนับเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-Way Communication) ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ จุฑารัตน์ ชมพันธุ์ (2555, อ้างถึงใน Creighton, 2005)

รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไป แบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการรวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) จัดขึ้นโดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และตอบข้อซักถาม

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายและให้ความเห็นต่อโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

3.3 การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผย ไม่มีการปิดบังทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับมีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจนและแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของกระบวนการนี้ ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่ที่จะเห็นว่า การนำแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนมาใช้ในการพัฒนามักเป็นกระบวนการที่ช่วยเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคอื่น ๆ นอกจากภาครัฐ เช่น ภาคเอกชน ประชาชน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ให้ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ร่วมแรงร่วมใจ ในการดำเนินการ และร่วมรับประโยชน์จากการพัฒนานั้นนั่นเอง

Cohen (1996) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในงานเชิงพัฒนาสามารถกระทำได้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในเชิงการกระทำ โดยที่สมาชิกในชุมชนได้อุทิศแรงกายในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. การมีส่วนร่วมในเชิงงบประมาณ โดยที่สมาชิกในชุมชนได้อุทิศเงินในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน

3. การมีส่วนร่วมในเชิงความรับผิดชอบ โดยมีการกระจายภารกิจและความรับผิดชอบให้แก่สมาชิกในชุมชน

4. การมีส่วนร่วมในเชิงการตัดสินใจ โดยให้สมาชิกในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้กับสมาชิกในชุมชนอีกด้วย

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการเรียนรู้การปรับเปลี่ยนร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

2.9 แนวคิดเรื่องความร่วมมือ

เมื่อกล่าวถึงการความร่วมมือ คนทั่วไปมักจะเข้าใจว่าหมายถึง แนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หรือระหว่างองค์การตั้งแต่ 2 องค์การขึ้นไป ความร่วมมือตรงกับภาษาอังกฤษว่า Collaboration ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การสร้างความร่วมมือได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการภาคสาธารณะ เนื่องจากโลกาภิวัตน์การสื่อสารไร้พรมแดนและที่สำคัญ คือ การขาดประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะของส่วนราชการที่มีโครงสร้างองค์การแบบระบบราชการที่มีสายการบังคับบัญชาจากบนลงล่างและมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ล่าช้าขาดความยืดหยุ่นประกอบกับสภาพปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจน ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ทวีความรุนแรงและซับซ้อนเกินกว่าที่ศักยภาพของคนเพียงคนเดียวหรือองค์การเพียงองค์การเดียวจะต่อสู้หรือแก้ไขได้เพียงลำพัง จึงได้มีการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือขึ้นมาโดยคาดหวังให้มีการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็น แนวทางและเครื่องมือในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน

แนวคิดเรื่องความร่วมมือมีที่มาจากแนวคิดทางการเมือง 2 แนวทางด้วยกัน คือ

1. Classic Liberalism และ
2. Civic Republicanism

แนวคิดแรกเน้นผลประโยชน์ส่วนบุคคล มองความร่วมมือเป็นกระบวนการรวบรวมความชอบของเอกชนหรือบุคคลเพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง สำหรับแนวคิดที่สองเป็นแนวคิดตรงข้ามกับแนวคิดแรกเน้นพันธสัญญาที่กว้างกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล มองความร่วมมือเป็นกระบวนการรวบรวม ผลประโยชน์ที่แตกต่างกันโดยมีพื้นฐานบนความเข้าใจซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจและความเห็นใจซึ่งกันและกัน

จากแนวคิดเรื่อง One Best Way ของ Taylor (1911) นำไปสู่การบริหารแบบระบบราชการในการแก้ไขปัญหาทางประจำเพื่อจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน เช่น หากประชาชนมีปัญหาเรื่องอาชญากรรม รัฐบาลก็จะจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ Taylor แล้วนักวิชาการอีกท่านที่ให้ความสำคัญกับเรื่องระบบราชการ คือ Weber ศึกษาองค์การแบบระบบราชการที่มีลำดับชั้นการบังคับบัญชา การมอบหมายงานโครงสร้างที่เป็นทางการ การสื่อสารจากบนลงล่าง องค์การในลักษณะนี้รัฐที่มีการปกครองแบบผูกขาดจะใช้เพื่อการจัดบริการสาธารณะโดยเชื่อว่าการจัดองค์การในลักษณะดังกล่าวมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามรัฐที่มีการปกครองแบบผูกขาดมีลักษณะที่ตรงข้ามกับรัฐที่มีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน ดังเช่น สหรัฐอเมริกา ค่านิยมเรื่องประชาธิปไตย เช่น ความเสมอภาคการมีส่วนร่วม เป็นค่านิยมที่ตรงข้ามกับค่านิยมแบบระบบราชการ เช่น ความเป็นทางการ ลำดับชั้นการบังคับบัญชา การจำแนกงานตามความชำนาญเฉพาะด้านด้วยการปะทะกันระหว่างค่านิยม ทั้งสองแนวทางนี้รัฐประศาสนศาสตร์จึงแสวงหาการจัดการที่เป็นทางเลือกหรือที่เรียกว่าเครือข่ายหรือความร่วมมือระหว่างภาคส่วน (Networked or Intersectoral Collaboration) ซึ่งเป็นการแสวงหาความร่วมมือระหว่างประชาชน ส่วนราชการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในที่สุดจึงนำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีเครือข่ายหรือทฤษฎีระหว่างองค์การหรือระหว่างภาคส่วน (Network Theory / Interorganizational or Intersectoral Theory) อันหมายถึง การรวมตัวขององค์การที่มีการประสานงานด้วยสัญญามากกว่า ลำดับชั้นอย่างเป็นทางการ ในทศวรรษ 1960 และ 1970

บริการสาธารณะที่รัฐบาลสหพันธรัฐเป็นผู้ดำเนินการเริ่มถ่ายไปยังรัฐบาลท้องถิ่นและชุมชนเพื่อพัฒนาบริการสาธารณะและลดต้นทุน องค์กรที่มีการรวมตัวเป็นเครือข่ายจะมีการกระจายอำนาจและลดการควบคุมจากส่วนกลาง โครงสร้างแบบเครือข่ายมีลักษณะที่แตกต่างไปจากระบบราชการ เนื่องจากเครือข่ายเป็นการรวมตัวของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาสังคม

นักวิชาการที่ให้ความหมายคำว่า “ความร่วมมือ” ไว้ได้แก่ Chester Barnard ถือเป็นนักบริหารรัฐกิจคนแรก ๆ ที่พูดถึงประเด็นเรื่องความร่วมมือในฐานะของนักปฏิบัติที่มีประสบการณ์และผ่านงานการบริหารในภาคเอกชนและรัฐบาลมากมาย โดย Chester Barnard เขียนหนังสือชื่อ “The Function of The Executive” Barnard (1986, อ้างถึงใน Philip Selznick, 1948, p. 25) นิยาม “องค์กร” ว่าหมายถึง ระบบของกิจกรรมที่มีการทำงานที่ประสานกันหรือเป็นการทำงานของคนมากกว่าสองคนขึ้นไป ความคิดของ Barnard (1986, อ้างถึงใน พิทยา บวรวัฒนา, 2528, น. 95-103)

1. องค์กรเกิดขึ้นมาจากความจำเป็นของคนที่จะร่วมมือกันทำงานบางอย่างให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งงานดังกล่าวนั้นคนๆเดียวเองทำไม่ได้เพราะมีข้อจำกัดต่าง ๆ ทางกายภาพ ชีววิทยา

2. การนำเอาคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาร่วมมือกันทำงานไม่ใช่เรื่องง่าย จำเป็นต้องมีการจัด “ระบบความร่วมมือกัน” (Cooperative System) ขึ้นมา

3. องค์กรจะดำรงอยู่ได้ต่อเมื่อคนที่มาร่วมกันทำงานได้สำเร็จ คือ บรรลุเป้าหมายขององค์กร และสามารถสนองความต้องการของปัจเจกบุคคลด้วย โดยจัดระบบการกระจายผลประโยชน์ตอบแทนต่อสมาชิกที่เหมาะสมสมาชิกทุกคนจะมีความกระตือรือร้น ตั้งใจทำงาน มีความสามารถในการติดต่อซึ่งกันและกันเป็นอย่างดีและสมาชิกทุกคนต่างยึดมั่นในเป้าหมายหรืออุดมการณ์ร่วมขององค์กร

4. ความอยู่รอดขององค์กรขึ้นอยู่กับความสามารถของฝ่ายบริหารในฐานะผู้นำองค์กรที่จะสร้างระบบความร่วมมือที่ดี เช่น จัดเรื่องการติดต่อ การรักษากำลังใจในการทำงานของปัจเจกบุคคล และการเชิดชูธำรงไว้ซึ่งเป้าหมายขององค์กร

5. ฝ่ายบริหารมีหน้าที่ตัดสินใจด้วยความรับผิดชอบภายในกรอบของศีลธรรมอันดี

2.10 ทฤษฎีการการบริหาร

การบริหารงานเป็นการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์กระบวนการบริหารจะเริ่มจากการบุคลากร กระบวนการ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อทำงานได้สำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งการพยายามใช้ทรัพยากรเพื่อประโยชน์ทางการบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดในการทำงาน นอกจากนี้การบริหารงานจะต้องประยุกต์ความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม จึงทำให้การบริหารมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts) โดย มุ่งใช้ปัจจัยการบริหารเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิมแต่สามารถทำงานได้เพิ่มมากขึ้นหรือใช้ทรัพยากรลดลงแต่คุณภาพของงานดีเท่าเดิมหรือดีกว่า (เปรมชัย สโรบล, 2550:17)

2.10.1 ความหมายของทฤษฎีการการบริหาร

การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrae” หมายถึง ช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนาจการ (Direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “Minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า Administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ ส่วนคำว่า การจัดการ (Management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งแสวงหา กำไร (Profits) หรือกำไรสูงสุด (Maximum Profits) สำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะถือเป็นวัตถุประสงค์รองหรือเป็นผลพลอยได้ (By Product) เมื่อเป็นเช่นนี้จึงแตกต่างจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสาธารณะทั้งหลาย (Public Services) แก่ประชาชนการบริหารภาครัฐทุกวันนี้ หรืออาจเรียกว่า การบริหารจัดการ (Management Administration) เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้น เช่น การนำแนวคิดผู้บริหารสูงสุด (Chief Executive Officer) หรือ ซีอีโอ (CEO) มาปรับใช้ในวงราชการการบริหารราชการ

นอกจากนี้ ทฤษฎีการการบริหารจะมีการใช้คำว่า การบริหารและการบริหารจัดการ รวมทั้งคำอื่น ๆ อาทิ การบริหารการพัฒนา การจัดการ และการพัฒนา (Development) การบริหารการบริการ (Service Administration) การบริหารจิตสำนึกหรือการบริหารความรู้ที่รับรู้ชอบ (Consciousness Administration) การบริหารคุณธรรม (Morality Administration) และการบริหารการเมือง (Politics Administration) ที่เป็นคำในอนาคตที่อาจถูกนำมาใช้ได้คำเหล่านี้ล้วนมีความหมายใกล้เคียงกันย่อมขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจในแต่ละยุคสมัยจะนำคำใดมาใช้ โดยอาจมีจุดเน้นให้เห็นความแตกต่างกันไปบ้างอย่างไรก็ตามทุกคำที่กล่าวมานี้เฉพาะในภาครัฐล้วนแต่ หมายถึง 1) การดำเนินงาน การปฏิบัติงาน แนวทาง (Guideline) วิธีการ (Method) หรือมรรควิธี (Means) 2) ที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการบริหารราชการหรือปฏิบัติงาน 3) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 4) เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทาง (End หรือ Goal) หรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น (สมชาย หิรัญกิตติ, 2542, น. 16)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการการบริหาร หมายถึง การนำปัจจัยต่าง ๆ ขององค์กรที่เกี่ยวข้องและตรงประเด็นมาใช้ในการกำหนดแนวทางการวางแผน การจัดการ และการควบคุมกำกับดูแล ด้วยการใช้ศาสตร์และศิลปะเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.10.2 องค์ประกอบของทรัพยากรการบริหาร

การบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหรือที่เรียกว่า ทรัพยากรการบริหารในการดำเนินการภารกิจขององค์กรให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีนักวิชาการและผู้สนใจให้การศึกษาที่หลากหลายได้แบ่งองค์ประกอบของทรัพยากรการบริหารที่คล้ายคลึงกัน ประกอบด้วย รายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.10.2.1 ทรัพยากรการบริหาร 4 ประการ หรือ 4 M's ซึ่ง สมาน รังสิโยภุชณ์ และ สุธี สุทธิสมบุรณ์, 2540, น. 2, สุกัญญา มีกำลัง, 2553, น. 37 และ ทองหล่อ เดชไทย (2545, อ้างถึงใน อาคม ปัญญาแก้ว, 2554, น. 53) ได้ระบุองค์ประกอบของทรัพยากรการบริหารที่เป็นพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ คน (Man) งบประมาณหรือเงิน (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) สำหรับแนวคิดที่ได้เพิ่มอีกองค์ประกอบหนึ่งนั่น คือ ข้อมูลข่าวสารขององค์กร (Information) เป็นทัศนะของ Robbins and Coulter, 1999, p. 12 และ นิรมล กิติกุล (2549, อ้างถึงใน สุวรรณโชค เหล่าเขตวิทย์, 2554, น. 8) นอกจากนี้ ได้มีผู้ศึกษาท่านอื่นที่ให้แนวคิดแตกต่างเพียงเล็กน้อยในเรื่องขององค์ประกอบทรัพยากรการบริหารที่นอกเหนือจากแนวคิดแบบ 4M's ดัง Griffin (1996, p. 6) กล่าวว่า ทรัพยากรบุคคล (Human Resources) ทรัพยากรการเงิน (Financial Resources) ทรัพยากรกายภาพ (Physical Resources) ทรัพยากรสารสนเทศ (Information Resources) ซึ่งทรัพยากรการบริหารเหล่านี้ต้องนำไปใช้ในกระบวนการบริหารส่วน เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2553, น. 2) ได้ระบุ ทรัพยากรการบริหาร ประกอบด้วย บุคลากร (Human) เงิน (Momentary) วัตถุดิบ (Raw Material) และเงินทุน งบประมาณที่ใช้ในการทำงาน (Capital)

2.10.2.2 ทรัพยากรการบริหาร 5 ประการ หรือ 5M's โดย สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ (2550, น. 9) ได้ระบุว่า ประกอบด้วย ปัจจัยดังต่อไปนี้

1) คน (Man) เป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นหัวใจขององค์กร ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเพราะคนมีชีวิตจิตใจ มีอารมณ์ ความรู้สึก ดังนั้น การบริหารจึงให้ความสำคัญกับคนมากที่สุด
2) เงิน (Money) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมขององค์กรดำเนินการต่อไป

3) วัสดุ (Materials) วัสดุหรือวัตถุดิบ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่แพ้ปัจจัยอื่น จำเป็นต้องมีคุณภาพและมีต้นทุนที่ต่ำเพราะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต

4) เครื่องจักร (Machine) เครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีศักยภาพที่ดีอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการผลิตเช่นกัน

5) วิธีการบริหาร หรือวิธีการปฏิบัติ (Management or Method) การจัดการหรือการบริหารในองค์กรธุรกิจ ประกอบด้วย ระบบการผลิต หรือระบบการให้บริการต่าง ๆ หากมีระบบที่ชัดเจนตลอดจนมีระเบียบขั้นตอน วิธีการต่าง ๆ ในการทำงานย่อมส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

2.10.2.3 ทรัพยากรการบริหาร 6 ประการ หรือ 6M's การบริหารทั่วไปไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดใหญ่หรือเล็ก เมื่อวิวัฒนาการทางวิชาการบริหารมีมากขึ้น ทรัพยากรการบริหารก็ย่อมพัฒนาออกไปจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง แต่ทว่าการบริหารธุรกิจก็ได้มีการขยายปัจจัยการบริหารจากเดิม ประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ เพิ่มเติมมากขึ้น อีกเป็น

2 ประการ รวมเป็นองค์ประกอบ 6 ประการ สอดคล้องกับแนวคิดของวิภาดา คุปตานนท์ (2551, น. 13) ที่กล่าวว่า ทรัพยากรการบริหารที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Material) และความรู้ทางการจัดการ (Management) และที่มีเพิ่มขึ้น ได้แก่ การตลาด (Marketing) เครื่องจักร (Machines) เป็นต้น เช่นเดียวกับความเห็นของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, สุดา สุวรรณภรณ์, ขวลิศ ประภาวนนท์ และสมศักดิ์ วาณิชยาภรณ์ (2545, น. 18) สมาน รังสิโยภุชงค์ และ สุธี สุทธิสมบูรณ์ (2525, น. 2) รวมถึง มณี เหมทานนท์ (2542, น. 51-52) ได้ให้คำอธิบายเพิ่มเติมว่า เครื่องจักรกล มีบทบาทอย่างสูงต่อการผลิตสินค้าโดยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ก้าวหน้ามาใช้ทำให้มาตรฐานในการจัดการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนตลาดก็มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการจำหน่ายสินค้าและการบริหาร เพราะตลาดเป็นเป้าหมายสูงสุดของสินค้าและบริการซึ่ง หมายถึง ฐานะทางเศรษฐกิจและความอยู่รอดของธุรกิจนั้น การจัดการทางธุรกิจจึงมีการแข่งขันกันอย่างมากของตลาดสินค้าและบริการองค์ประกอบ 6 ประการ ประกอบด้วย 1) Man มีความสามารถ 2) Money ที่มีเพียงพอ 3) Material มีเพียงพอ (และครบถ้วน) 4) Management มีหลักการบริหารมีการบริหารที่ดี 5) Machine เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย และ 6) Methods วิธีปฏิบัติที่มีประสิทธิผล

2.10.2.4 ทรัพยากรการบริหาร 7 ประการ หรือ 7M's เนื่องจากปัจจุบันการพัฒนาของวิทยาการใหม่ ๆ ถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการทำงานและการผลิตทรัพยากรการบริหาร จึงเพิ่มขึ้นอีก 3 ประการ รวมเป็น 7 ประการ ความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรการบริหารต่างกันมากน้อยเพียงใดแล้วแต่นโยบายความเหมาะสมและความสามารถของแต่ละองค์กร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานสมัยใหม่จากการรวบรวมแนวความคิด พบว่า วีระนารถ มานะกิจ และพรณี ประเสริฐวงศ์ (2519, น. 18) ได้กล่าวถึง หลัก 7M's ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) วิธีการบริหาร (Management or Method) ตลาด (Market) และเครื่องจักร (Machines) และขวัญ (Morale) อันหมายถึง ขวัญของคนงานตรงกับแนวคิดของ ปิยธิดา ตรีเดช และ ศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช (2540, อ้างถึงใน สุภัญญา มีกำลัง, 2553, น. 36) และ มนัส บุญวงศ์ (2545, อ้างถึงใน สุวรรณโชค เหล่าเขตวิทย์, 2554, น. 7-8) นอกจากนี้ที่ระบุงข้างต้นยังมีผู้ให้ความเห็นแตกต่างไปอีก 2 แนวทาง นั่นคือ แนวทางแรก ตะวัน สาดแสง (2548, น. 20) มีความเห็นว่า ปัจจุบันองค์ประกอบ 4 ประการ ไม่เป็นการเพียงพอ หรือ 4 เอ็ม (4M) ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) อาจต้องเพิ่ม เอ็มเครื่องจักร (Machine) เอ็มสื่อสาร (Media) และเอ็มกรรมวิธี (Method) เข้าไปอีก แต่อย่างไรก็ตาม คนยังเป็นองค์ประกอบสำคัญมาก่อนองค์ประกอบอื่นด้วยเหตุผลง่าย ๆ คือ ถ้าคนในองค์กรมีคุณภาพเปี่ยมด้วยความรู้ความสามารถ การจัดการองค์ประกอบอื่นก็จะมีคุณภาพตามไปด้วย ตรงกันข้ามหากคนไม่มีคุณภาพและความสามารถก็จะฉุดให้องค์ประกอบอื่นของการบริหารตกต่ำ และมีปัญหาตามมา ส่วนแนวทางที่สองเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหาร 7 ประการ ว่าประกอบด้วย คน เงิน วัสดุสิ่งของ อำนาจหน้าที่ (Authority) เวลา (Time) ความตั้งใจในการทำงาน (Will) และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Facilities) ชำเลียง พุฒพรม (2545, น. 25, อ้างถึงใน อนุราช เทศทอง, 2555, น. 15) ย้ำให้เห็นสำคัญและความจำเป็นของอำนาจหน้าที่และเวลาในการบริหารไว้ว่า ในการบริหารงานนั้น ไม่ว่าจะเป็นการบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจ ถ้าปราศจากเสียซึ่งอำนาจหน้าที่ งานก็จะไม่สามารถดำเนินไปได้ด้วยดีในทำนองเดียวกัน หากมิได้กำหนดเวลาไว้ให้เหมาะสมเพียงพอกับลักษณะและประเภทของงานนั้น ๆ งาน ก็จะไม่สามารถเกิดสัมฤทธิ์ผลด้วยดีอย่างมีคุณค่า (สมาน รังสิโยภุชงค์ และ

สุธี สุทธิสมบุญ, 2525, น. 2) แม้ความเห็นจะคล้ายคลึงกันบางประการแต่ขอยกตัวอย่างคำอธิบายของ วิลาวรรณ รพีพิศาล (2550, น. 26-27) ที่กล่าวไว้ค่อนข้างชัดเจนเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหาร 7 M's ดังนี้

- 1) คน (Man) ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและปฏิบัติการกิจให้กับองค์กรได้มากที่สุด
- 2) เงิน (Money) เงินทุนที่ใช้ในการจัดหาทรัพยากร หรือสนับสนุนการใช้ทรัพยากรต้องมีย่างเพียงพอและก่อให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารงานตลอดเวลา
- 3) วัสดุ-อุปกรณ์ (Material) หมายถึงอุปกรณ์เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานทั่ว ๆ ไป
- 4) การจัดการ (Management) ต้องมีหลักและวิธีการปฏิบัติงานที่ดีทันสมัยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่
- 5) เครื่องจักร (Machine) ต้องมีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูง
- 6) วิธีปฏิบัติ (Method) เป็นเทคนิควิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น
- 7) ขวัญและกำลังใจ (Moral) คือ หาวิธีการสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือปฏิบัติงานเกิดความอบอุ่นในการปฏิบัติงานและอยู่ในองค์กรตลอดไป

2.10.2.5 ทรัพยากรการบริหาร 8 ประการ หรือ 8 M's ได้มีผู้ให้ความเห็นแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย โดยวิเชียร วิทย์อุดม (2550, น. 2) ให้ความเห็นว่า ทรัพยากรการบริหาร 8 ประการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) การบริหาร (Management) เครื่องจักร (Machine) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) และขวัญและกำลังใจ (Morale) ขณะที่ สมคิด บางโม (2552, น. 63) ได้ให้อธิบายว่า ในปัจจุบันปัจจัยของการจัดการยุคใหม่มีกล่าวไว้ถึง 8 ประการ หรือ 8M โดยเพิ่มปัจจัย อีก 2 จาก 6 M คือ ปัจจัยด้านวิธีการทำงานและ ปัจจัยด้านเวลา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) คน (Man) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
- 2) เงิน (Money) สำหรับเป็นค่าจ้าง และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
- 3) วัสดุสิ่งของ (Material) ได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องใช้ และอาคารสถานที่
- 4) ความรู้ด้านการจัดการ (Management) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ
- 5) ตลาด (Market) เป็นที่สำหรับจำหน่ายสินค้าและบริการ
- 6) เครื่องจักรกล (Machine) ใช้สำหรับผลิตสินค้าและบริการ
- 7) วิธีการทำงาน (Method) หมายถึงวิธีหรือขั้นตอนในการทำงาน
- 8) เวลา (Minute) หมายถึง เวลาในการดำเนินงาน

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรเดช จันทรศร (2540) ได้กล่าวว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น สามารถวัดจากผลรวมของมิติต่าง ๆ 3 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 คือ การมองผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ออกเป็น 3 ระดับ มิติที่ 2 ผลของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหา ต่อนโยบาย หรือโครงการอื่น ๆ มิติที่ 3 ผลรวมของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมดต้องก่อให้เกิดผล ของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนา

สมบัติ ธาทรธัญวงศ์ (2545) นโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการบริหารและพัฒนา ประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง แต่นโยบายจะมีความสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้รับการนำไปปฏิบัติ ให้ปรากฏเป็นจริง

ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัด นครปฐม ได้ผลสรุปดังนี้ 1) ระดับของพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการ เรียนที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและปัจจัยทางจิตวิทยาเป็นปัจจัย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียน สามารถทำนายพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียน พบว่า การตระหนักรู้ ด้านการเรียน บรรยากาศทางการเรียนและการสนับสนุนของครอบครัวได้รับคัดเลือก เข้าสมการ เป็นลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 ตามลำดับ ตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้ สามารถร่วมกันทำนาย พฤติกรรมการเรียนที่ดี ร้อยละ 41.3 3) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียน เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ขนาดโรงเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพ ของมารดา รายได้/วันของนักเรียน ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามเพศและรายได้เฉลี่ยของ ผู้ปกครอง พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การศึกษาถือว่าเป็นกลไกสำคัญ ที่จะขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวต่อไปได้แต่การจะทำให้เด็กได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมีความเท่าเทียมกัน ทั่วถึงกันนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก แม้จะมีนโยบายมากมายที่จะส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนามากขึ้น หากแต่ เป็นนโยบายที่ชนชั้นกลางและชนชั้นสูงเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์ (Machin and Vignoles, 2004)

แต่อย่างไรก็ตาม Hill and King (1993) กล่าวว่า การพัฒนาทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยสอดคล้องกับ อูมาภรณ์ ภัทรวานิชย์ และปัทมา อมรสิริสมบูรณ์ (2550) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมทางด้านการศึกษา: เมืองและชนบท พบว่า ความแตกต่าง ระหว่างความเป็นเมืองและชนบท มีผลต่อการได้รับโอกาสทางการศึกษา โดยคนเมืองมีโอกาสมากกว่า คนชนบท รวมถึงทรัพยากรครัวเรือน อันได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมก็มีผลเช่นกันโดยครอบครัว ที่ยากจนมีแนวโน้มจะได้รับโอกาสทางการศึกษาน้อยกว่าครอบครัวที่ร่ำรวย ซึ่งไม่เพียงแต่การมีสภาพ เศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันเท่านั้น แต่ก็ยังมีความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพของการศึกษาด้วย ธัญลักษณ์ สัมพันธ์ (2556) ได้กล่าวว่า สาเหตุความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ ที่แตกต่างกันมากนั้น น่าจะมาจากความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรการเรียน และความเหลื่อมล้ำในการใช้จ่าย เพื่อการศึกษาของภาครัฐ ซึ่งงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับการจัดสรรนั้นมีมากกว่าส่วนงาน ราชการอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยในรอบ 4 ปี ที่ผ่านมา (งบประมาณปี 2556-2559) กระทรวงศึกษา ได้รับงบประมาณคิด เป็นร้อยละ 19 จากงบประมาณทั้งหมด และเมื่อพิจารณาถึงการกระจายของ

งบประมาณไปยังสถานศึกษาทั่วประเทศ กลับพบว่า ยังคงกระจุกตัวอยู่ที่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีชื่อเสียง และต้องอยู่ในจังหวัดใหญ่ ๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้การศึกษาในระดับอุดมศึกษายังได้รับการอุดหนุนงบประมาณมากกว่าการศึกษาระดับอื่นมากอีกด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (สผ.), 2559)

ปัญญา ทองนิล (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะภาพการสอนโดยการบูรณาการแบบสอดแทรกสำหรับนักศึกษาครู ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เรียนกับนักศึกษาครู กลุ่มตัวอย่างพัฒนาการของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านวินัยและความรับผิดชอบ มีอัตราการพัฒนาการของผลประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา,ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมณฺ์เลิศ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครปฐม โดยการวิจัยเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียนเพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียน ดังนั้นเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางของทาโร ยามาเน่ และเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยทางจิตวิทยาและพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

มนัสวีร์ จันทรงษ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

วชิราพร สุวรรณศรวล (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่สร้างขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนที่ออกกลางคัน และกลุ่มที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับหรือผู้สนใจ เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปเกาะเกี่ยวกับโรงเรียนปกติแต่ใช้เวลาอนกรากษาการเป็นไปตามหลักการของทฤษฎีระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวข้องกับงานบุคลากร งานวิชาการ และงานบริหารทั่วไป กระบวนการเกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงานวิชาการ และบริหารงานทั่วไป โดยใช้แรงจูงใจในการขับเคลื่อนผลผลิตเกี่ยวข้องกับโอกาสทางการเรียนของนักเรียนที่สามารถเรียนจบ

การศึกษาภาคบังคับและประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้และบริบทเกี่ยวข้องกับนโยบาย การจัดการศึกษาทางเลือกบนพื้นที่สูง การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การใช้ครุภูมิปัญญาท้องถิ่นคู่กับครูปกติ

สุรีพร จิตต์เอื้อ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านผลการพัฒนาเด็กตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และด้านการบรรลุวัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้บริหาร ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ชุดปัจจัยที่ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) นโยบายและแผนการจัดการศึกษาและแผนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นชุดปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 75.70

แพรทอง นะวัน (2558) กล่าวว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษาจากการประเมินตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่ได้กำหนดการพัฒนาครูและบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ โดยใช้ระบบการสอนงาน (Job Coaching) การทำงานเป็นทีม และการทำงานร่วมกันกับเครือข่ายไว้ในกลยุทธ์ระดับองค์กร

รุ่งฤดี กล้าหาญ และคณะ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินพฤติกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของไทย ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยสรุป ได้ดังนี้ 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของไทยในศตวรรษที่ 21 มี 5 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความอดทน และใฝ่เรียนรู้

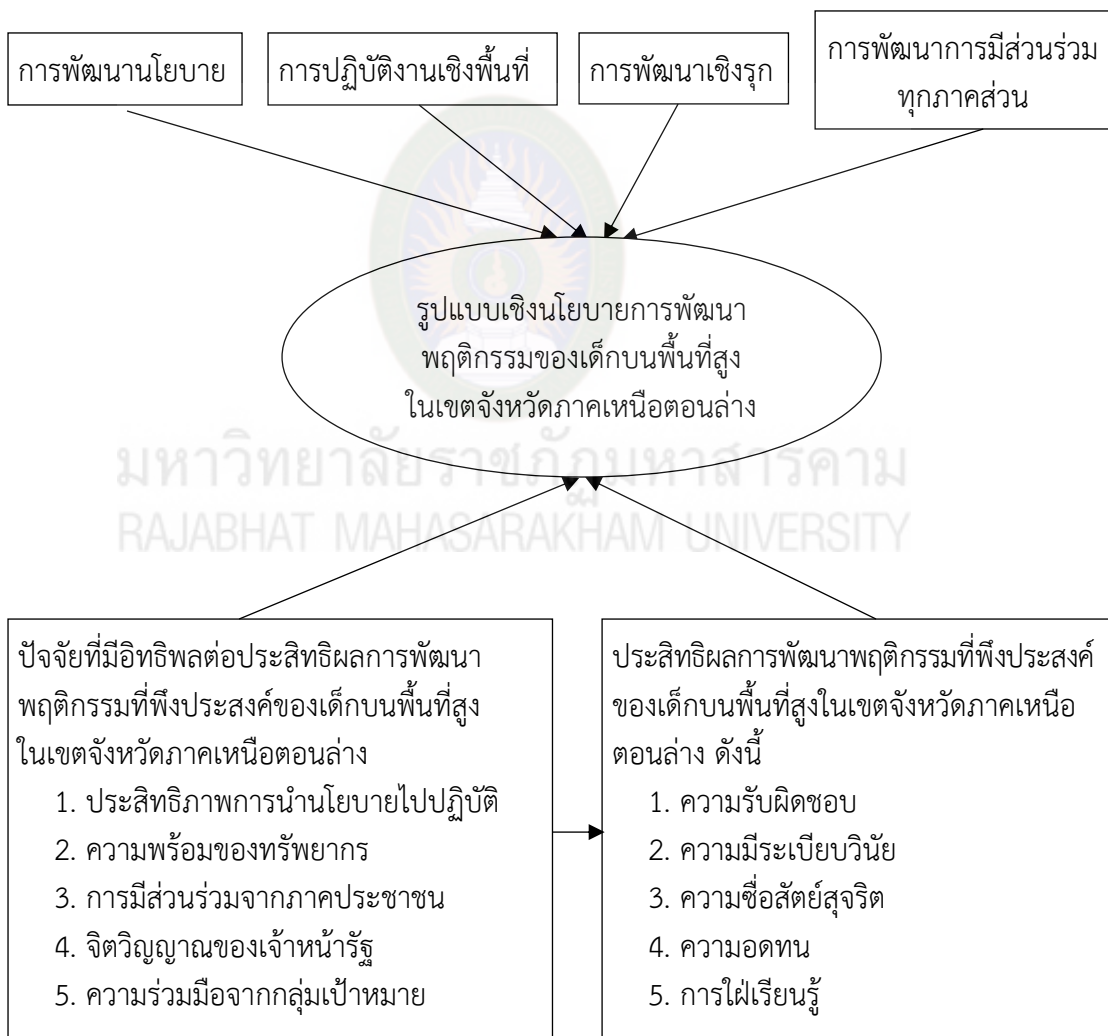
วิไล หนูนา และ ศิริชัย ชินะตั้งกูร (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมของนักเรียน ความมีวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 3.98 รองลงมา คือ คุณธรรมของนักเรียน ด้านมีจิตสาธารณะ มุ่งมั่นในการทำงาน การอยู่อย่างพอเพียง และรักความเป็นไทย

Godwin (1996, อ้างถึงใน สุรีพร จิตต์เอื้อ, 2557) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อสำรวจสัดส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ปกครองและสำรวจทัศนคติของผู้ปกครองที่มีบทบาทที่พึงประสงค์และบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวม ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นและพบว่าผู้ปกครองเชื้อสายแอฟริกัน (ผิวดำ) มีสัดส่วนในคณะกรรมการสถานศึกษามากขึ้น นอกจากนี้จากการศึกษาายังแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองเชื้อชาติอื่น ๆ มีความพึงพอใจน้อยที่สุดในบทบาทของการมีส่วนร่วม

Godwin (1996) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อสำรวจ สัดส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ปกครองและสำรวจทัศนคติของผู้ปกครองที่มีบทบาท ที่พึงประสงค์และบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการ มีส่วนร่วมกับโรงเรียนตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ

2.12 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาและสร้างกรอบแนวคิดแนวทาง เชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการ สร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยโดยใช้ตัวแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ทั้งในเชิงปริมาณ(Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกำหนดขั้นตอนของการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ระยะที่ 2 สร้างและยืนยันรูปแบบแนวคิดเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิจัยในเชิงปริมาณ ดังนี้

1. **วัตถุประสงค์** เพื่อศึกษาประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

2. **เป้าหมาย** ทราบประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

3. **ระยะเวลาดำเนินการ** อยู่ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน 2564

4. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย**

4.1 **ประชากร** ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดสุโขทัย จำนวน 213,938 คน

4.2 **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane, 1973) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399.25 คน ดังนั้นเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ดี ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling)

5. **ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย**

5.1 **ตัวแปรอิสระ** คือ ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ความพร้อมของทรัพยากร 3) การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน 4) จิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ 5) ความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด ประกอบด้วย ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และด้านความเสมอภาคทางการศึกษา

5.2 ตัวแปรตาม คือ แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบ 2) ความมีระเบียบวินัย 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) ความอดทน 5) การใฝ่เรียนรู้

6. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

6.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในวิจัยระยะที่ 2 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับใช้และพัฒนาเครื่องมือมาจากแบบสอบถามที่มีนักวิชาการได้ทำการศึกษาไว้แล้ว ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ (2556) และนำมาปรับข้อความบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ภายใต้การควบคุมดูแลและให้คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

7. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

7.1 การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นการนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณาและทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency หรือ IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะใช้ดุลยพินิจพิจารณาความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

-1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อความแล้วเห็นว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่

+1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

7.1.1 ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่

7.1.1.1 ผศ.ดร. อธิภัทร กิจารักษ์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

7.1.1.2 อาจารย์ ดร.วิภาวดี พรพุดพันธ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

7.1.1.3 อาจารย์ ดร. อรุณ สนใจ ตำแหน่ง รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

7.1.1.4 ผศ. ดร. กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์ ตำแหน่ง สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

7.1.1.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ โพนแก้ว ตำแหน่ง อาจารย์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

เกณฑ์การพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC (Index of consistency) ตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป หากข้อใดมีค่าไม่ถึงเกณฑ์ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงข้อความของคำถามจากนั้นก็ให้นำเข้าสู่กระบวนการ ตรวจสอบอีกครั้ง จนกว่าข้อคำถามทุกข้อจะมีค่าผ่านเกณฑ์ ดังกล่าวข้างต้น

7.2 การนำไปทดลองใช้ (Try out) นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่ม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 40 คน แล้วนำมาหาอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item-Total Correlation) ได้ค่าระหว่าง 0.60–1.00 และค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม (Reliability) ที่จัดโดยใช้การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 100) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.985 จากนั้นจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ต่อไป

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการ ดังนี้

8.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามมีจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

8.2 ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวเพื่อความขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในการตรวจสอบสถิติกลุ่มประชากรและเก็บรวบรวมข้อมูล

8.3 ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้ครู ผู้ปกครอง และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเชิงนโยบาย การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยจะดำเนินการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด หากมีแบบสอบถามชุดใดที่ยังไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบและเก็บข้อมูลใหม่อีกครั้งจนกว่าจะครบถ้วนสมบูรณ์ตามจำนวนที่กำหนดไว้

8.4 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่จัดเก็บมาอย่างครบถ้วนแล้ว

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

9.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Presented) ความถี่ (Frequency) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

9.2 การวิเคราะห์ประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยการจัดกระทำข้อมูล ดังต่อไปนี้

ข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด กำหนด 5 คะแนน

ข้อความนั้นเป็นจริงมาก กำหนด 4 คะแนน

ข้อความนั้นเป็นจริงปานกลาง กำหนด 3 คะแนน

ข้อความนั้นเป็นจริงน้อย กำหนด 2 คะแนน

ข้อความนั้นเป็นจริงน้อยมาก กำหนด 1 คะแนน

จากนั้น ทำการแบ่งช่วงระดับคะแนนด้วยวิธีการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น รั้งสรรคส์สิงห์เลิศ (2551) ออกเป็น 5 ช่วง เพื่อแปลความหมายจากผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงที่ต้องการ}} \quad (3-1)$$

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จึงทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

9.3 ทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกตัวใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของเพียร์สัน (Multiple Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis)

ระยะที่ 2 สร้างและยืนยันรูปแบบแนวคิดเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. การวิจัยของระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ ระยะที่ 1 มาสรุปโดยอาศัยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อยืนยันรูปแบบแนวคิดเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างด้วยการยืนยันรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบ (Model) ของผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้วยวิธีการส่งแบบประเมินทางไปรษณีย์และนัดหมายประเมินแบบออนไลน์ เพื่อความสะดวกของผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) ด้านความสมเหตุสมผล 2) ด้านความถูกต้องภายในตามทฤษฎี 3) ด้านความน่าเชื่อถือ 4) ด้านความถูกต้องภายนอก 5) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ 6) ด้านความเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และ 7) ด้านนำไปใช้ประโยชน์ได้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่ เพื่อหาความสอดคล้องกันในการตัดสินใจพหุคุณ (The Rank Correlation Test for Agreement in Multiple Judgements) โดยใช้สูตร ดังนี้ (สายชล สีนสมบูรณ์ทอง, 2553, น. 224-225)

$$S = \frac{nk(k^2 - 1)}{12} \quad (3-2)$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

n แทน ผู้ทรงคุณวุฒิ

k แทน จำนวนด้านที่ให้เรียงความสำคัญ

S.D. แทน ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างระหว่างลำดับที่รวมและลำดับที่เฉลี่ยของจำนวนด้านที่ต้องการหา

$$S_1^2 = \frac{D_1}{(K - 1)}, S_2^2 = \frac{D_2}{K(n - 1)} \quad (3-3)$$

$$D_1 = \frac{S_D}{n}, D_2 = S - D_1 \quad (3-4)$$

$$F_1 = \frac{S_1^2}{S_2^2}, df_1 = K - 1, df_2 = K(n - 1) \quad (3-5)$$

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ศึกษาประสิทธิผลนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างและเพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับของวัตถุประสงค์ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ระยะที่ 2 สร้างและยืนยันรูปแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

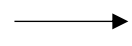
ระยะที่ 1 ศึกษาประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

การวิเคราะห์ประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างก่อนการนำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูง ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจก่อน เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และความหมายที่ใช้แทนองค์ประกอบรวมทั้งสัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่า และความหมายทางสถิติ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

X1-X49	แทน	ข้อความถามแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง
Y1-Y13	แทน	ข้อความถามการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง
Factor 1	แทน	องค์ประกอบด้านการนำไปปฏิบัติ
Factor 2	แทน	องค์ประกอบด้านความพร้อมของทรัพยากร
Factor 3	แทน	องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน
Factor 4	แทน	องค์ประกอบด้านจิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ
Factor 5	แทน	องค์ประกอบด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย
Factor 6	แทน	องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ
Factor 7	แทน	องค์ประกอบด้านความมีระเบียบวินัย
Factor 8	แทน	องค์ประกอบด้านความซื่อสัตย์สุจริต

Factor 9	แทน	องค์ประกอบด้านความอดทน
Factor 10	แทน	องค์ประกอบด้านการใฝ่เรียนรู้
Bh	แทน	องค์ประกอบด้านแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
De	แทน	องค์ประกอบด้านการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง
PD1	แทน	องค์ประกอบด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา
PD2	แทน	องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
PD3	แทน	องค์ประกอบด้านความเสมอภาคทางการศึกษา
PD	แทน	องค์ประกอบนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง
$\bar{x}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Squared Multiple Correlation)
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
P-Value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) ของน้ำหนักองค์ประกอบ
ρ_C	แทน	ความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง
ρ_V	แทน	ความตรงเชิงโครงสร้าง
λ	แทน	น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
Z	แทน	การทดสอบน้ำหนักองค์ประกอบ
CFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)
TLI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Tucker-Lewis Index)
RMSEA	แทน	ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังที่สองเฉลี่ย หรือค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error Approximation)
SRMR	แทน	ดัชนีรากที่สองกำลังเฉลี่ย (Standardized Root Mean Square Residual)
	แทน	องค์ประกอบ (Factors)
	แทน	ตัวบ่งชี้ (ตัวแปรสังเกตได้)
	แทน	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามหัวลูกศร แสดงทิศทางของอิทธิพล หรือความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรหรือน้ำหนักองค์ประกอบ

2. ผลการวิเคราะห์การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย ได้กำหนดสัญลักษณ์ และความหมายที่ใช้แทนองค์ประกอบ รวมทั้งสัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่า และความหมายทางสถิติ ดังนี้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติองค์ประกอบเกี่ยวกับระดับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการสร้างแบบสอบถามจากการพัฒนาจากการวิจัยระยะที่ 1 และ 2 แล้ว เพื่อหาคุณภาพของของเครื่องมือโดยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของตัวบ่งชี้เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ขององค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งผลปรากฏว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในเบื้องต้น คือ จะต้องมีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จากนั้นผู้วิจัย ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยปรับปรุง เพิ่มเติม และแก้ไขข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอีกครั้งแล้วได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ คณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่พื้นที่ทำการวิจัย จำนวน 40 คน จากนั้น ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ (Cronbach's Alpha Co-Efficient) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับให้ได้ตั้งแต่ .800 ขึ้นไป ซึ่งผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นปรากฏว่าแบบสอบถามโดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .985 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ให้ครู ผู้ปกครอง และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผลการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างรวมเป็นจำนวน 400 ชุด และได้รับแบบสอบถาม ครบทั้ง 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยการวิเคราะห์ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสม รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.1-4.17 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	เพศ		
1.1	ชาย	236	59
1.2	หญิง	164	41
	รวม	400	100
2.	อายุ		
2.1	15-19 ปี	20	5.0
2.2	20-29 ปี	46	11.5

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2.3	30-39 ปี	49	12.3
2.4	40-49 ปี	96	31.1
2.5	50-59 ปี	225	56.3
2.6	51-55 ปี	5	1.3
2.7	60 ปีขึ้นไป	20	5.0
รวม		400	100
3.	ระดับการศึกษา		
3.1	ประถมศึกษา	50	12.5
3.2	มัธยมศึกษา	44	11.0
3.3	ปริญญาตรี	267	66.8
3.4	ปริญญาโท	28	7.0
3.5	ปริญญาเอก	3	.8
3.6	อื่น ๆ	8	2.0
รวม		400	100
4.	อาชีพ		
4.1	ลูกจ้างส่วนราชการ	38	9.5
4.2	ช่างราชการ / รัฐวิสาหกิจ	262	65.5
4.3	พนักงานบริษัทเอกชน	2	.5
4.4	องค์กรภาคประชาชนและภาคประชาสังคม	-	-
4.5	เจ้าหน้าที่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ	-	-
4.6	สื่อสารมวลชน	-	-
4.7	ธุรกิจส่วนตัว / วิชาชีพอิสระ	40	10.0
4.8	อื่น ๆ	58	14.5
รวม		400	100
5.	รายได้เฉลี่ย / เดือน		
5.1	ต่ำกว่า 10,000 บาท	78	19.5
5.2	10,000-20,000 บาท	71	17.8
5.3	20,001-30,000 บาท	39	9.8
5.4	30,001-50,000 บาท	26	6.5
5.5	มากกว่า 50,000 บาท	186	46.5
รวม		400	100

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่

1. ด้านเพศ พบว่า เพศชาย จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 รองลงมา คือ เป็นเพศหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0
2. ด้านอายุ พบว่า อายุ 50–59 ปี จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมา คือ อายุ 40–49 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8
3. ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 66.8 รองลงมา คือ การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5
4. ด้านอาชีพ พบว่า อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมา คือ อาชีพอื่น ๆ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5
5. ด้านรายได้ พบว่า รายได้มากกว่า 50,000 บาท จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมา คือ รายได้น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบาย การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวม ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวม

ข้อ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง	ระดับการพัฒนา		แปลผล	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1.	ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ	4.15	0.58	มาก	3
2.	ด้านความพร้อมของทรัพยากร	3.95	0.52	มาก	5
3.	ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน	4.08	0.80	มาก	4
4.	ด้านจิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ	4.33	0.83	มากที่สุด	1
5.	ด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย	4.28	0.68	มากที่สุด	2
โดยรวม		4.15	0.58	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมา คือ ด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{x} = 4.28$) ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.15$) ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ($\bar{x} = 4.08$) และด้านความพร้อมของทรัพยากร ($\bar{x} = 3.95$) ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบาย การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมและรายข้อ ดังตารางที่ 4.3-4.7

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านประสิทธิภาพ การนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	นโยบายการพัฒนาเด็กบนพื้นที่สูงสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กในทิศทางที่ดีขึ้น	4.43	0.67	มากที่สุด
2.	ผู้กำหนดนโยบายมีความเข้าใจในบริบทการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก มาใช้ในพื้นที่สูง	4.28	0.80	มากที่สุด
3.	ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมให้ความร่วมมือ และสนับสนุนนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กดังกล่าว	3.90	0.61	มาก
4.	มีการติดตามผลและประเมินผลนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก บนพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง	3.86	0.63	มาก
5.	นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงบรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น	4.16	0.85	มาก
โดยรวม		4.15	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นโยบายการพัฒนาเด็กบนพื้นที่สูงสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กในทิศทางที่ดีขึ้น ($\bar{x} = 4.43$) รองลงมา คือ ผู้กำหนดนโยบายมีความเข้าใจในบริบทการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก มาใช้ในพื้นที่สูง ($\bar{x} = 4.28$) นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น ($\bar{x} = 4.16$) ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมให้ความร่วมมือและสนับสนุนนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กดังกล่าว ($\bar{x} = 3.90$) และมีการติดตามผลและประเมินผลนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กบนพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.86$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา
พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความพร้อม
ของทรัพยากร โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านความพร้อมของทรัพยากร	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	จำนวนเจ้าหน้าที่ บุคลากร และอุปกรณ์ต่าง ๆ มีเพียงพอต่อการให้บริการ	3.77	0.61	มาก
2.	ครู บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและให้คำแนะนำหาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก	3.85	0.61	มาก
3.	ครู บุคลากรสามารถให้คำปรึกษาและสื่อสารกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี	3.97	0.63	มาก
4.	บุคลากรมีความพร้อมและกระตือรือร้นในการทำงานในพื้นที่	4.37	0.80	มากที่สุด
5.	พื้นที่การให้บริการมีความเหมาะสมกับจำนวนบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่	3.85	0.60	มาก
โดยรวม		3.95	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความพร้อมของทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรมีความพร้อมและกระตือรือร้นในการทำงานในพื้นที่ ($\bar{x} = 4.37$) รองลงมา คือ ครู บุคลากรสามารถให้คำปรึกษาและสื่อสารกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ($\bar{x} = 3.97$) พื้นที่การให้บริการมีความเหมาะสมกับจำนวนบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่ ($\bar{x} = 3.85$) ครู บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและให้คำแนะนำ หาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก ($\bar{x} = 3.85$) และจำนวนเจ้าหน้าที่ บุคลากร และอุปกรณ์ต่าง ๆ มีเพียงพอต่อการให้บริการ ($\bar{x} = 3.77$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา
พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการมีส่วนร่วม
จากภาคประชาชน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โครงการพัฒนาพฤติกรรม ของเด็กตั้งแต่ช่วงเริ่มก่อตั้งโครงการ	3.70	0.70	มาก
2.	การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมิน ข้อดีข้อเสียของโครงการ	4.18	0.98	มาก
3.	มีส่วนร่วมกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก ในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนและผลที่จะเกิดขึ้นจาก การดำเนินการโครงการ	4.23	0.94	มากที่สุด
4.	ผู้มีส่วนได้เสีย (ผู้ปกครอง เด็ก ฯลฯ) มีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย / กิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็ก	4.23	0.91	มากที่สุด
โดยรวม		4.08	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง
เชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการมีส่วนร่วม
จากภาคประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้มีส่วนได้เสีย
(ผู้ปกครอง เด็ก ฯลฯ) มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย / กิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์
ของเด็ก ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมของเด็กในโรงเรียน
และภายนอกโรงเรียนและผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ ($\bar{X} = 4.23$) การเปิดรับความคิดเห็น
จากประชาชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมิน ข้อดีข้อเสียของโครงการ ($\bar{X} = 4.18$) และมีส่วนร่วม
ในการกำหนดนโยบาย โครงการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กตั้งแต่ช่วงเริ่มก่อตั้งโครงการ ($\bar{X} = 3.70$)
ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนา
พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านจิตวิญญาณ
ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านจิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	บุคลากรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กบนพื้นที่สูงในฐานะ ตัวแทนภาครัฐผู้รับใช้สังคม	4.32	0.85	มากที่สุด
2.	ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.35	0.85	มากที่สุด
3.	คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและมีจิตสาธารณะ	4.30	0.84	มากที่สุด
4.	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ	4.30	0.92	มากที่สุด
5.	ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ	4.38	0.89	มากที่สุด
โดยรวม		4.33	.839	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง
เชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านจิตวิญญาณ
ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ดำรงตน
เป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ ซื่อสัตย์สุจริต
มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ ($\bar{X} = 4.35$) บุคลากรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กบนพื้นที่สูง
ในฐานะตัวแทนภาครัฐผู้รับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.32$) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและ
มีจิตสาธารณะ ($\bar{X} = 4.30$) และปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	เต็มใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาเด็กบนพื้นที่สูงให้ประสบผลสำเร็จ	4.33	0.80	มากที่สุด
2.	กลุ่มมีการเสริมแรงจิตใจในการทำงานอยู่เสมอ	4.34	0.84	มากที่สุด
3.	ส่งเสริมให้เกิดความคิดที่หลากหลายและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน	3.92	0.62	มาก
4.	รักษาความสัมพันธ์ที่ดี และสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ	4.40	0.78	มากที่สุด
5.	ให้เกียรติ ยอมรับบทบาทหน้าที่ผู้อื่นและปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยความเคารพ	4.43	0.74	มากที่สุด
โดยรวม		4.28	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้เกียรติยอมรับบทบาทหน้าที่ผู้อื่นและปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยความเคารพ ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ กลุ่มมีการเสริมแรงจิตใจในการทำงานอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.34$) เต็มใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาเด็กบนพื้นที่สูงให้ประสบผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.33$) รักษาความสัมพันธ์ที่ดี และสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ($\bar{X} = 4.40$) ส่งเสริมให้เกิดความคิดที่หลากหลายและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 3.92$) ตามลำดับ

5. การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบาย การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวม

ข้อ	การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขต จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	ระดับการพัฒนา		แปลผล	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1.	ด้านความรับผิดชอบ	4.10	0.54	มาก	3
2.	ด้านความมีระเบียบวินัย	4.27	0.58	มากที่สุด	1
3.	ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.15	0.46	มาก	2
4.	ด้านความอดทน	3.97	0.45	มาก	5
5.	ด้านการใฝ่เรียนรู้	3.98	0.54	มาก	4
โดยรวม		4.09	0.45	มาก	-

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนา พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีระเบียบวินัย ($\bar{x} = 4.27$) รองลงมา คือ ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{x} = 4.15$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.10$) ด้านการใฝ่เรียนรู้ ($\bar{x} = 3.98$) และด้านความอดทน ($\bar{x} = 3.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างครบถ้วน	3.93	0.52	มาก
2.	มีความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.38	0.78	มากที่สุด
3.	ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม	4.37	0.79	มากที่สุด
4.	ตั้งใจเรียนและมีอุปกรณ์การเรียนครบ	3.87	0.62	มาก
5.	สามารถลำดับความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานให้สำเร็จตามกำหนด	3.95	0.59	มาก
โดยรวม		4.10	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม ($\bar{X} = 4.37$) สามารถลำดับความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานให้สำเร็จตามกำหนด ($\bar{X} = 3.95$) ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างครบถ้วน ($\bar{X} = 3.93$) และตั้งใจเรียนและมีอุปกรณ์การเรียนครบ ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความมีระเบียบวินัย โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านความมีระเบียบวินัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	มีระเบียบวินัยต่อตนเอง	4.43	0.75	มากที่สุด
2.	ตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองในแต่ละวัน	4.41	0.77	มากที่สุด
3.	ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ	4.42	0.77	มากที่สุด
4.	เคารพกฎ / ระเบียบของโรงเรียนและสังคม	4.06	0.53	มาก
5.	ปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความรู้ความสามารถตามที่ได้รับมอบหมาย	4.03	0.62	มาก
โดยรวม		4.27	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความมีระเบียบวินัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระเบียบวินัยต่อตนเอง ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ ($\bar{X} = 4.42$) ตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองในแต่ละวัน ($\bar{X} = 4.41$) เคารพกฎ / ระเบียบของโรงเรียนและสังคม ($\bar{X} = 4.06$) และปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความรู้ความสามารถตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	4.07	0.55	มาก
2.	ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน	4.06	0.55	มาก
3.	รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.06	0.50	มาก
4.	ปฏิบัติตามคำสั่งของครู ผู้ปกครองและกฎระเบียบของโรงเรียน	4.05	0.53	มาก
5.	เคารพต่อครู อาจารย์ ผู้ปกครองและสถาบันหลักของประเทศ	4.50	0.71	มากที่สุด
โดยรวม		4.27	0.5	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เคารพต่อครู อาจารย์ ผู้ปกครองและสถาบันหลักของประเทศ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.07$) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.06$) ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน ($\bar{X} = 4.06$) และปฏิบัติตามคำสั่งของครู ผู้ปกครองและกฎระเบียบของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความอดทน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านความอดทน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.04	.528	มาก
2.	มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	3.97	.542	มาก
3.	อดทนอดกลั้นจากสิ่งยั่วๆ คำพูดอวยบคาย กริยาท่าทาง โดยไม่โต้ตอบ	3.92	.583	มาก
4.	คิดและทำในสิ่งที่ดีงามแม้อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เลวร้าย	3.96	.521	มาก
5.	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ถึงแม้มีช่วงอายุที่ต่างกัน	3.99	.550	มาก
โดยรวม		3.97	.457	มาก

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความอดทน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ถึงแม้มีช่วงอายุที่ต่างกัน ($\bar{X} = 3.99$) มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ($\bar{X} = 3.97$) คิดและทำในสิ่งที่ดีงามแม้อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เลวร้าย ($\bar{X} = 3.96$) และอดทนอดกลั้นจากสิ่งยั่วๆ คำพูดอวยบคาย กริยาท่าทาง โดยไม่โต้ตอบ ($\bar{X} = 3.92$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการใฝ่เรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการใฝ่เรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	มีความสนใจศึกษาค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในตำราเรียนและนอกตำราเรียน	3.96	0.59	มาก
2.	ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วน	3.98	0.59	มาก
3.	ค้นหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต Google ฯลฯ	3.99	0.61	มาก
4.	สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียน	4.00	0.60	มาก
5.	ทำการบ้าน ทบทวนบทเรียนและอ่านบทเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน	3.97	0.64	มาก
โดยรวม		3.98	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการใฝ่เรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียน ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมา คือ ค้นหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต Google ฯลฯ ($\bar{X} = 3.99$) ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วน ($\bar{X} = 3.98$) ทำการบ้าน ทบทวนบทเรียนและอ่านบทเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน ($\bar{X} = 3.97$) และมีความสนใจศึกษาค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในตำราเรียนและนอกตำราเรียน ($\bar{X} = 3.96$) ตามลำดับ

6. การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเชิงนโยบาย การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	ระดับการพัฒนา		แปลผล	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา	4.23	0.58	มากที่สุด	1
2.	ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน	4.16	0.57	มาก	3
3.	ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา	4.22	0.45	มากที่สุด	2
โดยรวม		4.21	0.43	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมและรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา คือ ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.21$) และด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.16$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	กำหนดการเป้าหมาย (Goal) ที่ชัดเจนเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน	4.23	0.72	มากที่สุด
2.	การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายต่าง ๆ	4.22	0.75	มากที่สุด
3.	งบประมาณสนับสนุนตามความจำเป็นและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่	4.25	0.69	มากที่สุด
4.	พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	4.24	0.69	มากที่สุด
โดยรวม		4.23	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า งบประมาณสนับสนุนตามความจำเป็นและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา คือ พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ($\bar{X} = 4.24$) กำหนดการเป้าหมาย (Goal) ที่ชัดเจนเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.23$) และการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพในแต่ละช่วงวัยอย่างมีคุณภาพ	4.16	0.71	มาก
2.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักคิดที่ถูกต้อง รักในสถาบันหลักของชาติ	4.17	0.72	มาก
3.	ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีสุขภาวะในการป้องกันตนจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่	4.15	0.74	มาก
4.	ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีและเป็นพลเมืองดี	4.16	0.76	มาก
5.	ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21	4.16	0.74	มาก
โดยรวม		4.16	.572	มาก

จากตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักคิดที่ถูกต้อง รักในสถาบันหลักของชาติ ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือ ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพในแต่ละช่วงวัยอย่างมีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.16$) ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีและเป็นพลเมืองดี ($\bar{X} = 4.16$) และผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีสุขภาวะในการป้องกันตนจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	การบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพเหมาะสมกับสังคมพหุวัฒนธรรม	4.19	0.52	มาก
2.	การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา	4.17	0.72	มาก
3.	การให้โอกาสการเข้าถึงการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ	4.28	0.67	มากที่สุด
4.	มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานเสมอกัน	4.26	0.67	มากที่สุด
โดยรวม		4.22	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การให้โอกาสการเข้าถึงการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา คือ มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานเสมอกัน ($\bar{X} = 4.26$) การบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพเหมาะสมกับสังคมพหุวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.19$) และการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

7. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

7.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ก่อนปรับปรุงโมเดลสมการเชิงโครงสร้างด้วยค่าดัชนี (Before Modification)

7.1.1 ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนสอดคล้องของสมการเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งได้ผลการคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ค่าไคสแควร์ “ χ^2 ” ซึ่งแสดงออกมาจากตาราง Print Out ของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างเป็นค่า Value มีค่าเท่ากับ 597.224 และได้ค่าองศาความเป็นอิสระ “ df ” มีค่าเท่ากับ 62 ทำให้ผลทางสถิติหรือเกิดดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน ดังนี้

7.1.1.1 ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ “ χ^2 / df ” ของโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง มีค่าเท่ากับ 9.632 ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเงื่อนไขทางสถิติที่ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ จะต้องมีค่าน้อยกว่า 2.00 โมเดลสมการจึงยังไม่มี ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.1.1.2 ค่า P-Value เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .05 ยังไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยหรือโมเดลสมการเชิงโครงสร้างยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.1.1.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ มีค่า CFI เท่ากับ 0.886 และ TLI เท่ากับ 0.857 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังไม่มี ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.1.1.4 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า มีค่า RMSEA เท่ากับ 0.147 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังไม่มี ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.1.1.5 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน มีค่า SRMR เท่ากับ 0.064 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังไม่มี ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ครั้งนี้ ดังตารางที่ 4.18 ดังนี้

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (ก่อนการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล; MI)

ดัชนีวัดความกลมกลืน	เกณฑ์พิจารณา	ค่าดัชนีที่วัดได้	ผลการพิจารณา
χ^2 / df	< 2.00	9.632	ไม่ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ 0.95	0.886	ไม่ผ่านเกณฑ์
TLI	≥ 0.95	0.857	ไม่ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.147	ไม่ผ่านเกณฑ์
SRMR	< 0.05	0.064	ไม่ผ่านเกณฑ์

7.1.2 ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) และผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) เรียงลำดับตัวแปร ที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (Total Effect; TE) จากมากไปหาน้อย ดังแสดงในตาราง 4.19

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (ก่อนการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล; MI)

ตัวแปรผล	BH			
	DE	IE	TE	R ²
PD	-.015	.710	.695	-
DE	.704	-	.704	.497

Goodness of Fit Indices

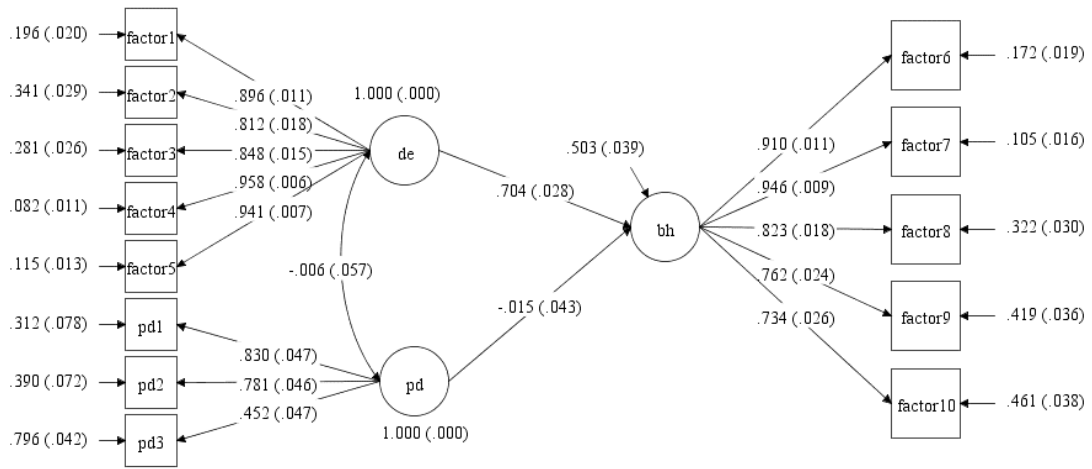
$$\chi^2 = 597.224, df = 62, \chi^2 / df = 9.632, CFI = 0.886, TLI = 0.857, RMSEA = 0.147, SRMR = 0.064$$

จากตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) (ก่อนการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล; MI) สามารถอธิบาย ได้ดังนี้

7.1.2.1 ตัวแปรปัจจัยด้านผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวมสูงที่สุด (TE) ต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ .695 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรง (DE) เท่ากับ .704 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) (IE) เท่ากับ .704

7.1.2.2 ตัวแปรปัจจัยนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) ต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ .695 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรง (DE) เท่ากับ -.015

ทั้งนี้ จากตารางที่ 4.19 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ยังไม่ผ่านเกณฑ์ของดัชนีวัดความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของโมเดล (SEM) ดังกล่าวได้ ภาพที่ 4.1 ดังนี้

ภาพที่ 4.1 โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) ก่อนการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (After Modification)

7.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง หลังปรับปรุงโมเดลสมการเชิงโครงสร้างด้วยค่าดัชนีความกลมกลืนสอดคล้อง (After Modification)

7.2.1 ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนสอดคล้องของสมการเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งได้ผลการคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ค่าไคสแควร์ “ χ^2 ” ซึ่งแสดงออกมาจากรายการ Print Out ของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างเป็นค่า Value มีค่าเท่ากับ 110.491 และได้ค่า องศาความเป็นอิสระ “ df ” มีค่าเท่ากับ 55 ทำให้ผลทางสถิติหรือเกิดดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน ดังนี้

7.2.1.1 ค่า “ χ^2 ” ของโมเดลมีค่าเท่ากับ 110.491 โดยมีค่า df เท่ากับ 55 เมื่อทำการคำนวณ ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (“ χ^2 / df ”) พบว่า มีค่าเท่ากับ 2.00 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.00 แสดงให้เห็นว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.2.1.2 ค่า P-Value เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 ยังไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยหรือโมเดลสมการเชิงโครงสร้างยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.2.1.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ มีค่า CFI เท่ากับ 0.976 และ TLI เท่ากับ 0.966 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.2.1.4 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า มีค่า RMSEA เท่ากับ 0.042 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.2.1.5 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน มีค่า SRMR เท่ากับ 0.050 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ครั้งนี้ ดังตารางที่ 4.20 ดังนี้

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อ
แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือ
ตอนล่าง (BH) (หลังการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล; MI)

ดัชนีวัดความกลมกลืน	เกณฑ์พิจารณา	ค่าดัชนีที่วัดได้	ผลการพิจารณา
χ^2 / df	< 2.00	2.008	ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ 0.95	0.988	ผ่านเกณฑ์
TLI	≥ 0.95	0.981	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.050	ผ่านเกณฑ์
SRMR	< 0.05	0.050	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 4.20 ดังกล่าว ผู้วิจัย จึงได้ดำเนินการปรับโมเดล (Model Modification) โดยใช้
การพิจารณาจากคำแนะนำในการปรับพารามิเตอร์ในโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล (Model Modification
Indices: MI) จนกระทั่งค่าดัชนีความกลมกลืนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตารางที่ 4.20
และภาพที่ 4.2 ดังนี้

7.2.2 ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง
(SEM) ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือ
ตอนล่าง (BH) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรม
ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประกอบด้วย
นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) และการพัฒนา
พฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) ซึ่งทั้ง 2 ตัวแปร สามารถร่วมกัน
อธิบายความผันแปรของแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด
ภาคเหนือตอนล่าง (BH) เรียงลำดับตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (Total Effect; TE) จากมาก
ไปหาน้อย ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขต จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) (หลังการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล; MI)

ตัวแปรผล	BH			
	DE	IE	TE	R ²
ปัจจัยที่มีผล				
PD	-.048	.753	.801	-
DE	.751	-	.751	.565

Goodness of Fit Indices

$$\chi^2 = 110.460, df = 55, \chi^2 / df = 2.008, CFI = 0.988, TLI = 0.981, RMSEA = 0.050, SRMR = 0.050$$

จากตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) (หลังการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล; MI) สามารถอธิบาย ได้ดังนี้

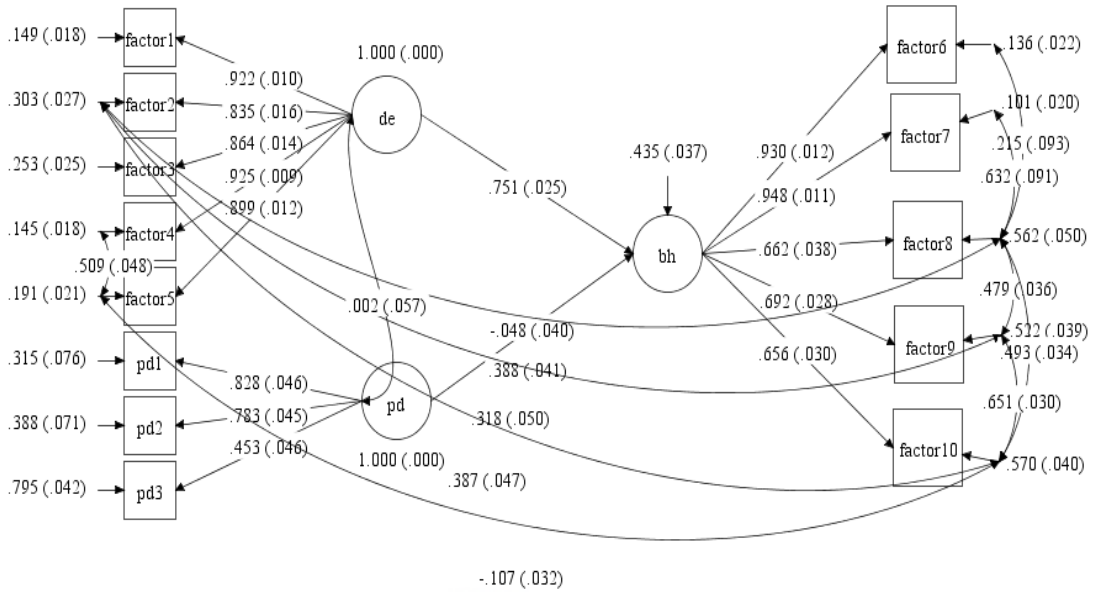
7.2.2.1 ตัวแปรปัจจัยการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวมสูงสุด (TE) ต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ .801 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรง (DE) เท่ากับ .751

7.2.2.2 ตัวแปรปัจจัยนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) มีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (TE) ต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ -.048

7.2.2.3 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) พบว่า ตัวแปรการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) ตัวแปรผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 56.50 (R² = 0.565)

ทั้งนี้ จากตารางที่ 4.21 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) ที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผ่านเกณฑ์ของดัชนีวัด ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของโมเดล (SEM) ดังกล่าวได้ ภาพที่ 4.2 ดังนี้

ภาพที่ 4.2 โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) หลังการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (After Modification)

ระยะที่ 2 สร้างและยืนยันรูปแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

การวิจัยระยะนี้ ได้นำผลการวิจัยจากระยะที่ 1 มาสร้างเป็นรูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งได้สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

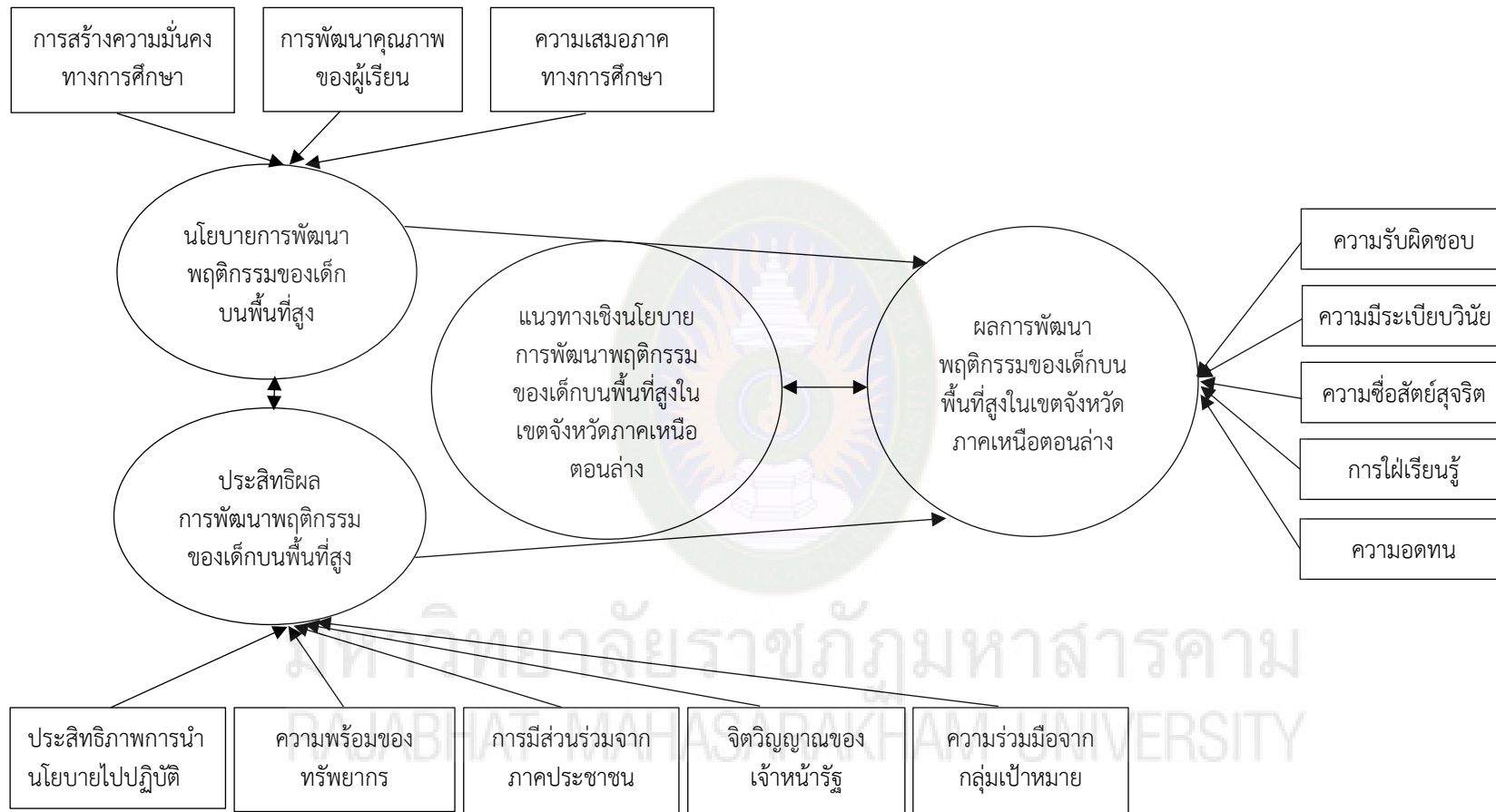
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยในระยะที่ผ่านมา มาตรวจสอบการสอดคล้องในเชิงประจักษ์ โดยได้ค่าไคว-แอสควร์ (Chi-Square) เท่ากับ 2.008 ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (df) เท่ากับ 55 ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P-Value) เท่ากับ 0.000 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.988 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบของ Tucker-Lewis (TLI) เท่ากับ 0.981 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.50 ค่าดัชนีรากของกำลังที่สองเฉลี่ยเศษของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .050 ในขั้นตอนที่ผ่านมา และทำการสร้างตัวแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้วยวิธีการวิเคราะห์แยกแยะผลการวิจัย เพื่อจัดหมวดหมู่ใหม่ให้เห็นปัจจัยเหตุปัจจัยผล ตามลำดับของการก่อตัวของนโยบาย การปฏิบัติตามนโยบายและผลของนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ผู้วิจัยได้สรุปผลเพื่อทำข้อค้นพบจากการวิจัยระยะต่าง ๆ ได้ผลการสร้างตัวแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประเด็นแรก คือ ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ความพร้อมของทรัพยากร 3) การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน 4) จิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ และ 5) ความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย ประเด็นที่สอง ผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบ 2) ความมีระเบียบวินัย 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) ความอดทน 5) การใฝ่เรียนรู้ และประเด็นสุดท้าย คือ นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา 2) ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 3) ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา จากองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น สามารถได้ดังภาพที่ 4.3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 4.3 รูปแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ขั้นตอนที่ 2 ผลการยืนยันรูปแบบแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง
ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

การประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 ท่าน เพื่อยืนยันรูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบาย
การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้แบบประเมินรูปแบบ
(Model) 7 ด้าน และทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่เพื่อความสอดคล้องกันในการตัดสินใจพหุคุณ
ดังรายละเอียดตารางที่ 4.22

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.22 ผลการประเมินรูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ข้อที่	รายชื่อ	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	ผู้ทรงคุณวุฒิ 6	ผู้ทรงคุณวุฒิ 7	ผู้ทรงคุณวุฒิ 8	ผู้ทรงคุณวุฒิ 9	ผู้ทรงคุณวุฒิ 10	ผู้ทรงคุณวุฒิ 11	ผู้ทรงคุณวุฒิ 12	ผู้ทรงคุณวุฒิ 13	ผู้ทรงคุณวุฒิ 14	ผู้ทรงคุณวุฒิ 15
		X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅
A	ความถูกต้องภายใน (ตามทฤษฎี)	(4) 4.45	(2) 4.55	(4) 4.48	(4) 4.46	(3) 4.55	(3) 4.52	(1) 4.56	(1) 4.56	(3) 4.50	(4) 4.50	(2) 4.55	(3) 4.52	(3) 4.52	(7) 4.32	(3) 4.52
B	ความน่าเชื่อถือ	(6) 4.35	(7) 4.30	(6) 4.36	(4) 4.50	(6) 4.35	(2) 4.55	(5) 4.40	(5) 4.45	(2) 4.55	(3) 4.54	(6) 4.35	(2) 4.55	(2) 4.55	(1) 4.58	(2) 4.55
C	ความถูกต้องภายนอก (ประยุกต์ใช้กับที่อื่นๆ ได้)	(7) 4.30	(6) 4.35	(2) 4.55	(7) 4.30	(7) 4.32	(5) 4.45	(4) 4.50	(5) 4.46	(2) 4.55	(1) 4.56	(1) 4.56	(1) 4.57	(1) 4.58	(2) 4.57	(1) 4.57
D	การถ่ายทอดส่งต่อ	(3) 4.50	(4) 4.50	(3) 4.52	(3) 4.52	(4) 4.50	(4) 4.45	(2) 4.55	(3) 4.52	(1) 4.58	(4) 4.45	(2) 4.55	(5) 4.46	(4) 4.46	(6) 4.35	(5) 4.46
E	ความเป็นไปตามวัตถุประสงค์ (สอดคล้องกัน)	(2) 4.55	(3) 4.54	(7) 4.35	(2) 4.55	(2) 4.57	(6) 4.35	(7) 4.30	(5) 4.45	(5) 4.45	(6) 4.35	(7) 4.30	(4) 4.48	(5) 4.45	(3) 4.55	(4) 4.48
F	การนำไปใช้ประโยชน์ได้	(1) 4.56	(5) 4.45	(1) 4.57	(7) 4.35	(1) 4.58	(5) 4.46	(1) 4.58	(6) 4.35	(4) 4.46	(4) 4.45	(2) 4.55	(6) 4.36	(7) 4.30	(5) 4.45	(6) 4.36
G	ความสมเหตุสมผล	(5) 4.40	(3) 4.55	(5) 4.46	(4) 4.46	(4) 4.46	(3) 4.50	(5) 4.45	(2) 4.55	(5) 4.45	(6) 4.35	(7) 4.30	(7) 4.35	(6) 4.35	(4) 4.50	(7) 4.35

1. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.1 สมมติฐาน

H_0 : ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 15 คน มีความคิดเห็นตรงกัน

H_1 : ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 15 คน มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน

ตารางที่ 4.23 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิรูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบาย การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ข้อที่	ลำดับที่							รวม
	A	B	C	D	E	F	G	
ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	4	6	7	3	2	1	5	28
ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	2	7	6	4	3	5	3	30
ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	4	6	2	3	7	1	5	28
ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	4	4	7	3	2	7	4	31
ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	3	6	7	4	2	1	4	27
ผู้ทรงคุณวุฒิ 6	3	2	5	4	6	5	3	28
ผู้ทรงคุณวุฒิ 7	1	5	4	2	7	1	5	25
ผู้ทรงคุณวุฒิ 8	1	5	5	3	5	6	2	27
ผู้ทรงคุณวุฒิ 9	3	2	2	1	5	4	5	22
ผู้ทรงคุณวุฒิ 10	4	3	1	4	6	4	6	28
ผู้ทรงคุณวุฒิ 11	2	6	1	2	7	2	7	27
ผู้ทรงคุณวุฒิ 12	3	2	1	5	4	6	7	28
ผู้ทรงคุณวุฒิ 13	3	2	1	4	5	7	6	28
ผู้ทรงคุณวุฒิ 14	7	1	2	6	3	5	4	28
ผู้ทรงคุณวุฒิ 15	3	2	1	5	4	6	7	28
ลำดับที่รวม	47	59	52	53	68	61	73	413
ลำดับที่เฉลี่ย	59.0	59.0	59.0	59.0	59.0	59.0	59.0	413
ความแตกต่าง	-12	0	-7	-6	9	2	14	-

$$S = \frac{nk(k^2 - 1)}{12} \quad (4-1)$$

$$S = \frac{15(7)(7^2-1)}{12}$$

$$S = \frac{105(49-1)}{12}$$

$$S = \frac{5040}{12}$$

$$S = 420.00$$

$$S_D = (-12)^2 + (0)^2 + (-7)^2 + (-6)^2 + (9)^2 + (2)^2 + (14)^2$$

$$S_D = 144 + 0 + 49 + 36 + 81 + 4 + 196$$

$$S_D = 510.00$$

$$D_1 = \frac{S_D}{n}; D_1 = \frac{510}{15}; D_1 = 34.00$$

$$D_2 = S - D_1; D_2 = 420.00 - 34.00; D_2 = 386.00$$

$$S^2_1 = \frac{D_1}{(k-1)}; S^2_1 = \frac{34.00}{7-1}; S^2_1 = \frac{34.00}{6}$$

$$S^2_1 = 5.66$$

$$S^2_2 = \frac{D_2}{k(n-1)}; S^2_2 = \frac{386.00}{7(15-1)}; S^2_2 = \frac{386.00}{98}$$

$$S^2_2 = 3.93$$

$$F = \frac{S^2_1}{S^2_2}; F = 5.66/3.93; F = 1.44$$

$$\alpha = 0.05; F_{\alpha}; df_1 = (k-1); df_2 = k(n-1)$$

$$\alpha = 0.05; F_{\alpha}; df_1 = (7-1); df_2 = 7(15-1)$$

$$F_{\alpha}, (K-1), K(n-1); = F(.05, 6, 98)$$

$$F = 29.40$$

เนื่องจาก $F = 1.44 < 29.40$ แสดงว่าค่าคำนวณน้อยกว่าตาราง จึงยอมรับ H_0 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 15 คน มีความคิดเห็นตรงกัน

สรุปว่า รูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 3) เพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ระยะที่ 2 สร้างและยืนยันรูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

5.1 สรุป

5.1.1 ผลศึกษาประสิทธิผลนโยบายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 รองลงมา คือ เป็นเพศหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 อายุ 50-59 ปี จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมา คือ อายุ 40-49 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 66.8 รองลงมา คือ การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 เมื่อจำแนกเป็นอาชีพ พบว่า อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมา คือ อาชีพอื่น ๆ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และเมื่อจำแนกเป็นรายได้ พบว่า รายได้มากกว่า 50,000 บาท จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมารายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมา คือ ด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{x} = 4.28$) ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.15$) ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ($\bar{x} = 4.08$) และด้านความพร้อมของทรัพยากร ($\bar{x} = 3.95$) ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมและรายด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใฝ่เรียนรู้ ($\bar{x} = 4.98$) ด้านความมีระเบียบวินัย ($\bar{x} = 4.27$) รองลงมา คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{x} = 4.15$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.10$) และด้านความอดทน ($\bar{x} = 3.97$) ตามลำดับ

5.1.3 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมและรายด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.23$) รองลงมา คือ ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.22$) และด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.16$) ตามลำดับ

5.1.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) และการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) ซึ่งทั้ง 2 ตัวแปร สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH)

5.1.4.1 ตัวแปรปัจจัยการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวมสูงที่สุด (TE) ต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ .801 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรง (DE) เท่ากับ .751

5.1.4.2 ตัวแปรปัจจัยนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) มีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (TE) ต่อแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ -.048

5.1.4.3 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) พบว่า ตัวแปรการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (PD) ตัวแปรผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (DE) สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (BH) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 56.50 ($R^2 = 0.565$)

5.1.5 ผลการยืนยันรูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง การประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 ท่าน เพื่อยืนยันรูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้แบบประเมินรูปแบบ (Model) 7 ด้าน และทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่เพื่อทดสอบสอดคล้องกันในการตัดสินใจ พหุคูณ พบว่า $F = 1.44 < 29.40$ แสดงว่าค่าคำนวณน้อยกว่าตาราง จึงยอมรับ H_0 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 15 คน มีความคิดเห็นตรงกัน

สรุปว่า รูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนา

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำผลมาเสนอเป็นประเด็นเพื่ออภิปรายผล ได้ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาระดับแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เกี่ยวกับประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านจิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ รองลงมา คือ ด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความพร้อมของทรัพยากร สอดคล้องกับ

5.2.1.1 ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ที่สำคัญอันดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการกำหนดและการนำนโยบายเป็นสิ่งจำเป็นต่อการกำหนดทิศทางการบริหารในระดับต่าง ๆ แพรววนภา ธรรมเนียมตัน (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ เนื้อหาสาระและข้อมูลที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายจะมีผลให้การกำหนดนโยบายการศึกษาที่มีความถูกต้อง นอกจากนี้ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง นโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการบริหารและพัฒนาประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง แต่นโยบายจะมีความสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้รับการนำไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริง นอกจากนี้ วรเดช จันทรร (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สามารถวัดจากผลรวมของมิติต่าง ๆ 3 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 คือ การมองผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับ มิติที่ 2 ผลของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อนโยบาย หรือโครงการอื่น ๆ มิติที่ 3 ผลรวมของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมดต้องก่อให้เกิดผลของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนา

5.2.1.2 ด้านความพร้อมของทรัพยากร เป็นแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ที่สำคัญอันดับที่ 2 รองจากด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งบุคลากรมีความสำคัญต่อความสำเร็จของกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ วชิราพร สุวรรณศรวล (2556) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวข้องกับงานบุคลากร งานวิชาการ และงานบริหารทั่วไป กระบวนการเกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงานวิชาการ

และบริหารงานทั่วไป โดยใช้แรงจูงใจในการขับเคลื่อนผลผลิตเกี่ยวข้องกับโอกาสทางการเรียนของนักเรียนที่สามารถเรียนจบการศึกษาภาคบังคับและประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้และบริบทเกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการศึกษาทางเลือกบนพื้นที่สูง การพัฒนาทรัพยากรบุคคลการใช้ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นคู่กับครูปกติ

5.2.1.3 ด้านจิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ที่สำคัญอันดับที่ 4 จิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐหรือจิตวิญญาณความเป็นครู ต้องทำหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ แพรทอง นะวัน (2558) พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษาจากการประเมินตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่ได้กำหนดการพัฒนาครูและบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ โดยใช้ระบบการสอนงาน (Job Coaching) การทำงานเป็นทีม และการทำงานร่วมกันกับเครือข่าย ไว้ในกลยุทธ์ระดับองค์กร

5.2.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน เป็นแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ที่สำคัญอันดับที่ 6 กล่าวคือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ (Godwin, 1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะคติของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อสำรวจสัดส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ปกครองและสำรวจทัศนคติของผู้ปกครองที่มีบทบาทที่พึงประสงค์และบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ

5.2.1.5 ด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย และด้านการเพียรพยายามและใฝ่เรียนรู้ เป็นแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างที่สำคัญอันดับที่ 7 กล่าวคือ การศึกษาจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และภาคเอกชน การที่นักเรียนมีความรัก ความตั้งใจมุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียนไม่ท้อแท้แม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยาก หรือมีอุปสรรคต่าง ๆ บาง อย่างบ้างก็มานะทำงานสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ แพรทอง นะวัน (2558) พบว่า พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกในการบริหารตามหลักการมีส่วนร่วม หลักธรรมาภิบาล หลักการมุ่งผลสัมฤทธิ์และหลักการบริหารคุณภาพสำหรับเป็นค่านิยมร่วมขององค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ (Godwin, 1996) พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นและพบว่าผู้ปกครองเชื้อสายแอฟริกัน (ผิวดำ) มีสัดส่วนในคณะกรรมการสถานศึกษามากขึ้น นอกจากนี้จากการศึกษาายังแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองเชื้อชาติอื่น ๆ มีความพึงพอใจน้อยที่สุดในบทบาทของการมีส่วนร่วม

5.2.2 แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ศึกษาถึงผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านความมีระเบียบวินัย รองลงมา คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรับผิดชอบ ด้านการใฝ่เรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความอดทน สอดคล้องกับ แพรทอง นะวัน (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนพัฒนาสถานศึกษาปีงบประมาณ 2554-2558 ของโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา

จากการประเมินตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ในกลยุทธ์ระดับองค์กร ทั้ง 6 ข้อ ได้แก่ 1) พัฒนาการเรียนการสอนตามหลักการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ใช้การวิจัยเป็นฐานในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) ส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ค่านิยมที่เหมาะสมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) พัฒนาคูครูและบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพโดยใช้ระบบการสอนงาน (Job Coaching) การทำงานเป็นทีม และการทำงานร่วมกันกับเครือข่าย 4) พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกในการบริหารตามหลักการมีส่วนร่วม หลักธรรมาภิบาล หลักการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และหลักการบริหารคุณภาพสำหรับเป็นค่านิยมร่วมขององค์กรแห่งการเรียนรู้ 5) เสริมสร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก และพัฒนาการจัดบริการต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนา และ 6) พัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สุริพร จิตต์เอื้อ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านผลการพัฒนาเด็กตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และด้านการบรรลุวัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ด้านการลงเสริมสนับสนุนของผู้บริหาร ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ชุดปัจจัยที่ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) นโยบายและแผนการจัดการศึกษาและแผนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นชุดปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 75.70 สอดคล้องกับ รุ่งฤดี กล้าหาญ และคณะ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินพฤติกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของไทยในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของไทยในศตวรรษที่ 21 มี 5 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความอดทน และใฝ่เรียนรู้ สอดคล้องกับ วิไล หนูนาค และ ศิริชัย ชินะตั้งกูร (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมของนักเรียน ความมีวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 3.98 รองลงมา คือ คุณธรรมของนักเรียนด้านมีจิตสาธารณะ มุ่งมั่นในการทำงาน การอยู่อย่างพอเพียงและรักความเป็นไทย สอดคล้องกับ (Godwin, 1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อสำรวจสัดส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ปกครองและสำรวจทัศนคติของผู้ปกครองที่มีบทบาทที่พึงประสงค์และบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวม ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น และพบว่าผู้ปกครองเชื้อสายแอฟริกัน (ผิวดำ) มีสัดส่วนในคณะกรรมการสถานศึกษามากขึ้น นอกจากนี้จากการศึกษาายังแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองเชื้อชาติอื่น ๆ มีความพึงพอใจน้อยที่สุดในบทบาทของ

การมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับ ปัญญา ทองนิล (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ภาพการสอนโดยการบูรณาการแบบสอดแทรกสำหรับนักศึกษาครู ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เรียนกับนักศึกษาครู กลุ่มตัวอย่างพัฒนาการของคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านวินัยและความรับผิดชอบ มีอัตราการพัฒนาการของผลประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.3 แนวทางเชิงนโยบายผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ศึกษาถึงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมและรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา รองลงมา คือ ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ แพรวนภา ธรรมนิยมตน (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้าน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ เนื้อหาสาระและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายจะมีผล ใ้การกำหนดนโยบายการศึกษา มีความถูกต้อง นอกจากนี้ สมบัติ ธารงธัญวงศ์ (2545) ได้ทำการวิจัย เรื่อง นโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการบริหารและพัฒนาประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง แต่นโยบายจะมีความสมบูรณ์ ก็ต่อเมื่อได้รับการนำไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริง นอกจากนี้ วรเดช จันทรร (2540) กล่าวว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น สามารถวัดจากผลรวมของมิติต่าง ๆ 3 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 คือ การมองผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ออกเป็น 3 ระดับ มิติที่ 2 ผลของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหา ต่อนโยบายหรือโครงการอื่น ๆ มิติที่ 3 ผลรวมของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมดต้องก่อให้เกิดผล ของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนาดังที่สามารถอธิบายได้ในแผนภูมิ และสอดคล้องกับ ธัญลักษณ์ สัมพันธ์ (2556) ได้กล่าวว่า สาเหตุความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันมากนั้น น่าจะมาจากความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรการเรียน และความเหลื่อมล้ำในการใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ของภาครัฐ ซึ่งงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับการจัดสรรนั้นมีมากกว่าส่วนงานราชการอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยในรอบ 4 ปี ที่ผ่านมา (งบประมาณปี 2556-2559) กระทรวงศึกษาได้รับงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 19 จากงบประมาณทั้งหมด และเมื่อพิจารณาถึงการกระจายของงบประมาณไปยัง สถานศึกษาทั่วประเทศ กลับพบว่ายังคงกระจุกตัวอยู่ที่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีชื่อเสียง และต้องอยู่ใน จังหวัดใหญ่ ๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้การศึกษาในระดับ อุดมศึกษายังได้รับการอุดหนุนงบประมาณมากกว่าการศึกษาระดับอื่นมากอีกด้วย (สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร (สผ.), 2559)

5.2.4 ผลการสร้างและยืนยันรูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง ในเขต จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัย ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) พบว่า ปัจจัย การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เป็นตัวแปรที่มีขนาดอิทธิพล โดยรวมสูงที่สุดเท่ากับ .801 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรงเท่ากับ .751 ปัจจัยนโยบายการพัฒนาพฤติกรรม ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีค่าขนาดอิทธิพลทางตรงต่อแนวทางเชิงนโยบาย การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง

เท่ากับ -.048 ตัวแปรทั้งสองสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 56.50 ซึ่งสอดคล้องกับ สุรีพร จิตต์เอื้อ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านผลการพัฒนาเด็กตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และด้านการบรรลุวัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ด้านการลงเสริมสนับสนุนของผู้บริหาร ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ชุดปัจจัยที่ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) นโยบายและแผนการจัดการศึกษาและแผนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นชุดปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 75.70

5.2.5 ผลการยืนยันรูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง การประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 ท่าน เพื่อยืนยันรูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้แบบประเมินรูปแบบ (Model) 7 ด้าน และทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ในการตัดสินใจ พบว่า $F = 1.44 < 29.40$ แสดงว่าค่าคำนวณน้อยกว่าตาราง จึงยอมรับ H_0 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 15 คน มีความคิดเห็นตรงกัน

สรุปว่า รูปแบบ (Model) แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

1) ควรกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างให้ชัดเจน เป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ ไม่ใช่นโยบายทางด้านการศึกษาใช้มาตรฐานเดียวกันหมดซึ่งจะทำให้ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร เปรียบเสมือนการตัดเสื้อขนาดเดียวแล้วใช้กันทั่วประเทศ ซึ่งถือว่าไม่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

2) ควรมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพในชุมชนท้องถิ่น เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักเรียนในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ผู้ที่มีโอกาสที่จะเรียนต่อระดับสูงขึ้นไปก็สามารถเรียนได้และผู้ที่ไม่สามารถจะศึกษาได้ก็มีความสามารถประกอบอาชีพได้

3) ควรมีการสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่บนพื้นที่สูง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของเด็กบนพื้นที่สูง

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยการสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่การจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กผู้ด้อยโอกาส

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมอนามัย. (2550). *ส่งเสริมสุขภาพคนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย.
- กาญจนา มีวัฒนะ, คณินญา สุขคำมีภัธ, พงษ์พิสิทธิ์ อมรพงษ์ไพศาล, ปองภพ ปิยภัณฑ, ศุภชัย เหมือนโพธิ์ และ ทาริกา สระทองคำ. (2561). การศึกษารูปแบบการพัฒนาผลผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(2), 38.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2561). แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 26(50), 173-176, มกราคม-เมษายน.
- จิราวัฒน์ แซ่มชัยพร. (2551). *การคุ้มครองสิทธิเด็กโดยหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก ตามมาตรา 3(1) แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989* (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑารัตน์ ชมพันธ์. (2555). การวิเคราะห์หลัก “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ในบริบทประเทศไทย. *วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม*, 8(1), 123-140.
- จุมพล หนิมพานิช. (2547). *การวิเคราะห์นโยบาย ขอบข่าย แนวทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง*. นนทบุรี: พิมพ์ลักษณ์.
- ณัฐธา วิจิณัยภาค. (2554). *นโยบายสาธารณะ: แนวทางในการศึกษาแบบสหวิทยาการ*. กรุงเทพฯ: ตุลา. ตะวัน สาดแสง. (2548). *สร้างคน สร้างองค์กร คัมภีร์เพิ่มทักษะการบริหาร*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ตะวัน.
- ถวัลย์รัฐ วรเทพพุฒพงษ์. (2541). *การกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และ อีรศักดิ์ อุ่ณอารมณเลิศ. (2553). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ตายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครปฐม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 1(2), 126-139.
- ธนวัฒน์ คำภีรานนท์. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเขตเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2556). *ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธัญลักษณ์ สัมพันธ์. (2556). *ความเหลื่อมล้ำด้านสิทธิและโอกาส. สิทธิ และโอกาสในการรับบริการสาธารณะ*. สืบค้นจาก <http://sd-group1.blogspot.com/2013/01/53242025.html>.
- น้ำแท้ มีบุญส้าง. (2557). *ระบบการสอบสวนคดีอาญาตามมาตรฐานสากล*. ม.ป.ท: สถาบันเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม.
- นิติพล คงสมบุญ. (2559). *ปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2553). *การจัดการสมัยใหม่ (Modern Management)*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.

- ประเวศ วะสี. (2554). *ทำแผนที่คนไทย-อภิวัฒน์ประเทศไทย* [จุลสาร]. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.
- ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปริยานุช จริยวิทยานนท์. (2553). *แนวทางการนำภูมิปัญญาไทยเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปัญญา ทองนิล. (2553). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยการบูรณาการแบบสอดแทรกสำหรับนักศึกษาครู* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เปรมชัย สโรบล. (2550). *ปัจจัยการบริหารที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2528). *รัฐประศาสนศาสตร์: ทฤษฎีและแนวการศึกษา* (ค.ศ. 1887-1970). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แพรทอง นะวัน. (2558). *ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนพัฒนาสถานศึกษาปีงบประมาณ 2554-2558 ของโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แพรวนภา ธรรมเนียมต้น. (2553). *การปฏิบัติตามกระบวนการกำหนดนโยบายการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอมะเข่เรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มณี เหมทานนท์. (2542). *จิตวิทยาธุรกิจ*. บุรีรัมย์: สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- มนัสวีร์ จันทร์ชี่. (2554). *ประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มยุรี อนุมานราชชน. (2544). *การบริหารโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2) เชียงใหม่: หจก. ธนุขพรินต์ติ้ง.
- มยุรี อนุมานราชชน. (2547). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด กระบวนการ และการวิเคราะห์*. เชียงใหม่: คณินิจการพิมพ์.
- มาตาลักษณ์ เสรมธากุล. (2562). *หลักการคุ้มครองสิทธิเด็ก ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก*. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา จำกัด.
- รวีวรรณ แพทย์สมาน. (2560). *การศึกษาของเด็กไร้สัญชาติตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ในประเทศไทย*. วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย, 9(3).
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 11 ตุลาคม 2540). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. เล่มที่ 114 ตอนที่ 55 ก: 1-99.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 24 สิงหาคม 2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก: 1-127.

- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 6 เมษายน 2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก: 1-90.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 6 เมษายน 2561). ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ. เล่มที่ 135 ตอนที่ 24 ก: 1-2.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รุ่งฤดี กล้าหาญ และคณะ. (2558). การพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินพฤติกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารพยาบาลทหารบก, 17(2), 21-33, พฤษภาคม-สิงหาคม.
- เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. (2550). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- วชิราพร สุวรรณศรวล. (2556). ศึกษาแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15(ฉบับพิเศษ), 182-192.
- วรเดช จันทศร. (2540). การนำนโยบายไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการปฏิรูประบอบราชการ.
- วรเดช จันทศร. (2547). รัฐประศาสนศาสตร์: จากอดีตสู่อนาคตของการวิจัยในการพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: หจก. สหยาบล็อกและการพิมพ์.
- วรเดช จันทศร. (2552). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.
- วิเชียร วิทยอดม. (2550). การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนวิซการพิมพ์ จำกัด.
- วิภาดา คุปตานนท์. (2551). การจัดการและพฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: ส เจริญการพิมพ์.
- วิลาวรรณ รพีพิศาล. (2550). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิจิตรทัศน์การ.
- วิลัย หนูนาถ และ ศิริชัย ชินะตั้งกูร. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- วีระนารถ มานะกิจ และ พรรณี ประเสริฐวงษ์. (2519). การจัดการองค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2559). การวิจัยและพัฒนาการศึกษาไทย. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์, 8(2), 12, กรกฎาคม-ธันวาคม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, สุดา สุวรรณภิรมย์, ชวลิต ประภาวนนท์ และสมศักดิ์ วานิชยาภรณ์. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศุภชัย ยาวประภาษ และปิยากร หวังมหาพร. (2552). นโยบายสาธารณะไทย: กำเนิด พัฒนาการ และสถานภาพของศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฑทอง.
- ศุภชัย ยาวประภาษ. (2533). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ยาวประภาษ. (2548). การบริหารงานบุคคลภาครัฐไทย: กระแสใหม่และสิ่งท้าทาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2552). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.

- สมชาย หิรัญกิตติ. (2542). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2545). แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง. *รัฐประศาสนศาสตร์*, 1(3), 9-45.
- สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2555). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 25). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2540). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2543). *การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมาน รังสิโยภุชงค์ และ สุธี สุทธิสมบูรณ์. (2525). *หลักการบริหารเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ. (2533). *สาธาณบริหารศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายชล สินสมบูรณ์ทอง. (2553). *สถิติวิศวกรรม=Engineering Statistics*. กรุงเทพฯ: จามจรีโปรดักท์.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2550). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR)*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. สืบค้นจาก <https://cadt.dpu.ac.th/upload/content/files/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (สผ.). (2559). *รัฐสภาสาร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2557). *ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ*. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สุกัญญา มีกำลัง. (2553). ปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน ด้านการประเมินผลของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิจัย มข.*, 10(3), 75-88, กรกฎาคม-กันยายน.
- สุรสิทธิ์ วชิรขจร. (2549). *นโยบายสาธารณะเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ธเนศวร (1999) พรินตติ้ง จำกัด.
- สุริพร จิตต์เอื้อ. (2558). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุวรรณโชค เหล่าเขตวิทย์. (2554). *แนวทางการพัฒนางานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาในอำเภอยะนิงกระต่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.

- เสกมนต์ สัมมาเพ็ชร. (2559). *ทรัพยากรการบริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทันตสถาน บำบัดพิเศษกลาง กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- อนุราช เทศทอง. (2555). *ประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณเทศบาลตำบลปง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- อาคม ปัญญาแก้ว. (2554). *ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารองค์กรที่มีผลต่อสมรรถนะหลัก ในการปฏิบัติของหัวหน้าสถานีอนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุมาภรณ์ ภัทรวณิชย์ และ ปัทมา อมรสิริสมบูรณ์. (2550). *ความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษา: เมือง และชนบท*. กรุงเทพฯ: ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Alexander, E.R. (1985). From idea to action: notes for a contingency theory of policy implementation process. *Administration and Society*, 16(4), 228.
- Anderson, R. and Aday, L.A. (1975). *Access to medical care*. Ann Arbor Michigan: Health Administration Press.
- Bardach, E. (1977). *The Implementation Game: What happens after a Bill becomes a Law*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Bridgman, P. and Davis, G. (2003). *The Australian Policy Handbook* (2nd ed.). Victoria: McPherson.
- Charles, C.M. (2002). *Building classroom discipline* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Cochran, C.L. and Malone, E.F. (2005). *Public Policy: Perspectives and Choices*. London: Lynne Rienner.
- Cohen, E. (1996). *Thai Tourism. Hill Tribes, Island and open ended Prostitution*. Bangkok: white Lotus.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Dye, T.R. (1978). *Understanding Public Policy* (3rd ed). Engle-wood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Sharkansky, I. (1970). *The Political Scientist and Policy Analysis: An Introduction, in Policy Analysis in Political Science, ed. Ira Sharkansky*. Chicago: Markham Publishing Company.
- Easton, D. (1965). *A Framework for Political Analysis*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Easton, D. (1971). *The Political System: An Inquiry into the State of Political Science* (2nd ed). New York: Knopf.
- Glynn, T.P. (1977). *The Implementation of Public Policy: The Role of Executive Leadership*. Doctor of philosophy, Brandel University.

- Godwin, C.C. (1996). *Parent Perception of Participation in Shared Decision-Making*. ProQuest File: Dissertation Abstracts.
- Goldenson, R. (1984). *Longman Dictionary of Psychology and Psychiatry*. New York: Long-M.
- Gordon, A.M. and Williams-Browne, K. (1995). *Beginnings and beyond* (4th ed.). New York: Delmar Publishers.
- Griffin, R.W. (1996). *Management* (5th ed.). Houghton: Mifflin.
- Hill, M.A. and King, E.M. (1993). Women's education in developing countries: an overview. In E.M.Kinig and M.A. Hill. (eds), *Women's education in developing countries: Barriers, Benefits, and Politics*, Baltimore, MD.: John Hopkins University Press.
- Hogwood, B.W. and Gunn, L. (1984). *Policy Analysis for the Real World*. Oxford: Oxford University Press.
- Ingram, H.M. and Mann, D.E. (1980). *Why Policies Succeed or Fail*. California: Sage.
- Kraft, M.E. and Furlong, S.R. (2004). *Public policy*. Washington D.C.: CQ Press.
- Lahey, B. (2001). *Psychology an introduction*. New York: McGraw-Hill.
- Lasswell, H.D. and Abraham, K. (1970). *Power and Society*. New Haven: Yale University press.
- Robbin, S.P. and Coulter, M. (1999). *Management* (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Selznick, P. (1948). Foundations for the theory of administration. *American Sociological Review*, 13(1), 25-35.
- Stephen, M. and Anna, V. (2004). Educational inequality: the widening socio-economic gap. *Fiscal Studies*, 25(2), 107-128.
- Taro, Y. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.) New York: Harper and Row Publications.
- Van, M., Donald, S., Van, H. and Carl, E. (1975) The Policy Implementation. Process: A Conceptual Framework. *Administration and Society*, 6(4), 477.
- Wade, C. and Tavis, C. (1999). *Psychology*. New York: McGraw-Hall.
- William, E. (1976). *Participation Management: Concept Theory and Implementation*. Atlanta, G.: Georgia State University.
- Williams, W. (1971). *Social Policy Research and Analysis: The Experience in The Federal Social Agencies*. New York: American Elsevier Publishing Co.
- Zimbardo, P.G. and Richard, J.G. (1999). *Psychology and Life* (15th ed.). New York: Harper Collins College Publishers.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบระดับประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรม
ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และเพื่อต้องการทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล
การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด
คำตอบจะเป็นความคิดเห็นตามความรู้สึก ของแต่ละบุคคลซึ่งย่อมแตกต่างกันได้

3. คำตอบทุกคำตอบ ข้อมูลทุกอย่างในแบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยถือเป็นความลับและจะนำผล
มาใช้ในการวิจัยเท่านั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วน
ทุกข้อ

4. ขอความกรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามข้อเท็จจริงเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งนี้
5. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขต
จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการพัฒนาพฤติกรรม
ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตอนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด
ภาคเหนือตอนล่าง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูง
ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามชุดนี้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและ
เพื่อใช้ในการวางแผนสร้างแนวทางนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมที่ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด
ภาคเหนือตอนล่าง ต่อไป

ผู้วิจัยหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถามจากท่านขอขอบคุณท่านที่กรุณา
ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี

นางศรีเสด็จ กองแกน

นักศึกษาปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ
  - 1.1 ชาย
  - 1.2 หญิง
2. อายุ
  - 2.1 15-19 ปี
  - 2.2 20-29 ปี
  - 2.3 30-39 ปี
  - 2.4 40-49 ปี
  - 2.5 50-59
  - 2.6 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
  - 3.1 ประถมศึกษา
  - 3.2 มัธยมศึกษา
  - 3.3 ปริญญาตรี
  - 3.4 ปริญญาโท
  - 3.5 ปริญญาเอก
  - 3.6 อื่น ๆ.....
4. อาชีพ
  - 4.1 ลูกจ้างส่วนราชการ
  - 4.2 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
  - 4.3 พนักงานบริษัทเอกชน
  - 4.4 องค์กรภาคประชาชนและภาคประชาสังคม
  - 4.5 เจ้าหน้าที่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
  - 4.6 สื่อสารมวลชน
  - 4.7 ธุรกิจส่วนตัว/วิชาชีพอิสระ
  - 4.8 อื่น ๆ.....
5. รายได้/เดือน
  - 5.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท
  - 5.2 10,000-20,000 บาท
  - 5.3 20,000-30,000 บาท
  - 5.4 30,001-50,000บาท
  - 5.5 มากกว่า 50,000 บาท

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าตรงกับความเป็นจริงที่ท่านได้รับรู้เพียงใดตามเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง ท่านเห็นว่าหรือรับรู้ว่าคุณความนั้นเป็นจริงมากที่สุด

4 หมายถึง ท่านเห็นว่าหรือรับรู้ว่าคุณความนั้นเป็นจริงมาก

3 หมายถึง ท่านเห็นว่าหรือรับรู้ว่าคุณความนั้นเป็นจริงปานกลาง

2 หมายถึง ท่านเห็นว่าหรือรับรู้ว่าคุณความนั้นเป็นจริงน้อย

1 หมายถึง ท่านเห็นว่าหรือรับรู้ว่าคุณความนั้นเป็นจริงน้อยที่สุด

ข้อ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ					
1.1	นโยบายการพัฒนาเด็กบนพื้นที่สูงสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กในทิศทางที่ดีขึ้น					
1.2	ผู้กำหนดนโยบายมีความเข้าใจในบริบทการพัฒนาพฤติกรรมเด็กมาใช้ในพื้นที่สูง					
1.3	ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมให้ความร่วมมือและสนับสนุนนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กดังกล่าว					
1.4	มีการติดตามผลและประเมินผลนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กบนพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง					
1.5	นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น					
2.	ความพร้อมของทรัพยากร					
2.1	จำนวนเจ้าหน้าที่ บุคลากร และอุปกรณ์ต่าง ๆ มีเพียงพอต่อการให้บริการ					
2.2	ครู บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและให้คำแนะนำ หาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก					

ข้อ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรม ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.3	ครู บุคลากรสามารถให้คำปรึกษา และสื่อสารกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้เป็นอย่างดี					
2.4	บุคลากรมีความพร้อมและกระตือรือร้น ในการทำงานในพื้นที่					
2.5	พื้นที่การให้บริการมีความเหมาะสมกับ จำนวนบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่					
3.	การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน					
3.1	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โครงการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กตั้งแต่ ช่วงเริ่มก่อตั้งโครงการ					
3.2	การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดี ข้อเสีย ของโครงการ					
3.3	ท่านมีส่วนร่วมกับโครงการส่งเสริม และพัฒนาพฤติกรรมของเด็กในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียนและผลที่จะเกิดขึ้น จากการดำเนินการโครงการ					
3.4	ผู้มีส่วนได้เสีย (ผู้ปกครอง เด็ก ฯลฯ) มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย/กิจกรรม การพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็ก					
4.	จิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ					
4.1	บุคลากรให้ความสำคัญกับการพัฒนา เด็กบนพื้นที่สูงในฐานะตัวแทนภาครัฐ ผู้รับใช้สังคม					
4.2	ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่					
4.3	คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ					
4.4	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือก ปฏิบัติ					
4.5	ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษา ภาพลักษณ์ของทางราชการ					

ข้อ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรม ของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.	ความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย					
5.1	เต็มใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนา เด็กบนพื้นที่สูงให้ประสบผลสำเร็จ					
5.2	กลุ่มมีการเสริมแรงจูงใจในการทำงาน อยู่เสมอ					
5.3	ส่งเสริมให้เกิดความคิดที่หลากหลาย และการยอมรับความคิดเห็นที่ต่างกักัน					
5.4	รักษาความสัมพันธ์ที่ดีและสามารถ สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งภายใน กลุ่มและระหว่างกลุ่ม เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ					
5.5	ให้เกียรติ ยอมรับบทบาทหน้าที่ผู้อื่น และปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยความเคารพ					

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าตรงกับความเป็นจริงที่ท่านได้รับรู้เพียงใดตามเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง ท่านเห็นว่าหรือรับรู้ว่าคุณความนั้นเป็นจริงมากที่สุด

4 หมายถึง ท่านเห็นว่าหรือรับรู้ว่าคุณความนั้นเป็นจริงมาก

3 หมายถึง ท่านเห็นว่าหรือรับรู้ว่าคุณความนั้นเป็นจริงปานกลาง

2 หมายถึง ท่านเห็นว่าหรือรับรู้ว่าคุณความนั้นเป็นจริงน้อย

1 หมายถึง ท่านเห็นว่าหรือรับรู้ว่าคุณความนั้นเป็นจริงน้อยที่สุด

ข้อ	ผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ความรับผิดชอบ					
1.1	ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างครบถ้วน					
1.2	มีความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น					
1.3	ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินของตนเอง และส่วนรวม					
1.4	ตั้งใจเรียนและมีอุปกรณ์การเรียนครบ					
1.5	สามารถลำดับความสำคัญของงาน ที่ได้รับมอบหมายและทำงานให้สำเร็จ ตามกำหนด					
2.	ความมีระเบียบวินัย					
2.1	มีระเบียบวินัยต่อตนเอง					
2.2	ตระหนักในบทบาทหน้าที่และ ความรับผิดชอบของตนเองในแต่ละวัน					
2.3	ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา ที่ตนเองนับถือ					
2.4	เคารพกฎ/ระเบียบของโรงเรียนและสังคม					
2.5	ปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความรู้ความสามารถ ตามที่ได้รับมอบหมาย					
3.	ความซื่อสัตย์สุจริต					
3.1	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น					
3.2	ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน					
3.3	รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
3.4	ปฏิบัติตามคำสั่งของครู ผู้ปกครอง และกฎระเบียบของโรงเรียน					

ข้อ	ผลการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.5	เคารพต่อครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และสถาบันหลักของประเทศ					
4.	ความอดทน					
4.1	เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ					
4.2	มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน					
4.3	อดทนอดกลั้นจากสิ่งยั่วๆ คำพูดยาบคาย กริยาท่าทาง โดยไม่ตอบ					
4.4	คิดและทำในสิ่งที่ดีงามแม้อยู่ในสภาวะ แวดล้อมที่เลวร้าย					
4.5	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ถึงแม้มีช่วง อายุที่ต่างกัน					
5.	การใฝ่เรียนรู้					
5.1	มีความสนใจศึกษาค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในตำราเรียนและนอกตำราเรียน					
5.2	ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย อย่างครบถ้วน					
5.3	ค้นหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต Google ฯลฯ					
5.4	สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความ เข้าใจในสิ่งที่เรียน					
5.5	ทำการบ้าน ทบทวนบทเรียนและ อ่านบทเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน					

ตอนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือ
ตอนล่าง

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าตรงกับความเป็นจริงที่ท่านได้รับรู้เพียงใดตามเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง ท่านเห็นหรือรับรู้ว่าคุณภาพนั้นเป็นจริงมากที่สุด

4 หมายถึง ท่านเห็นหรือรับรู้ว่าคุณภาพนั้นเป็นจริงมาก

3 หมายถึง ท่านเห็นหรือรับรู้ว่าคุณภาพนั้นเป็นจริงปานกลาง

2 หมายถึง ท่านเห็นหรือรับรู้ว่าคุณภาพนั้นเป็นจริงน้อย

1 หมายถึง ท่านเห็นหรือรับรู้ว่าคุณภาพนั้นเป็นจริงน้อยที่สุด

ข้อ	นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา					
1.1	กำหนดการเป้าหมาย (Goal) ที่ชัดเจน เพื่อยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน					
1.2	การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการ มีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่าย ต่าง ๆ					
1.3	งบประมาณสนับสนุนตามความจำเป็น และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่					
1.4	พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชน เป็นฐาน					
2.	ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน					
2.1	ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาและ สร้างเสริมศักยภาพในแต่ละช่วงวัย อย่างมีคุณภาพ					
2.2	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักคิดที่ถูกต้อง รักในสถาบันหลักของชาติ					
2.3	ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีสุขภาวะในการ ป้องกันตนจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
2.4	ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีและเป็นพลเมืองดี					
2.5	ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้สอดคล้อง กับศตวรรษที่ 21					

ข้อ	นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.	ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา					
3.1	การบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับสังคมพหุ วัฒนธรรม					
3.2	การสร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางการศึกษา					
3.3	การให้โอกาสการเข้าถึงการบริการ การศึกษาที่มีคุณภาพ					
3.4	มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานเสมอภาค					

ตอนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขต
จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัด
ภาคเหนือตอนล่าง

1.1 ความรับผิดชอบ

.....
 มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

.....
 .....

1.3 ด้านความมีระเบียบวินัย

.....
 .....

1.4 ด้านความอดทน

.....
 .....

1.5 ด้านการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

2.1 ด้านประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.2 ด้านความพร้อมของทรัพยากร

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

2.4 ด้านจิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ

2.5 ด้านความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ภาคผนวก ข

ร่างแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขต
จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ ข.1 ร่างแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ข้อเสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

1. ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการพิจารณาโดยกำหนดให้

+ 1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

- 1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น วัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ข้อ	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			
		+1	0	-1	หมายเหตุ
1.	ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ				
1.1	นโยบายการพัฒนาเด็กบนพื้นที่สูงสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กในทิศทางที่ดีขึ้น				
1.2	ผู้กำหนดนโยบายมีความเข้าใจในบริบทการพัฒนาพฤติกรรมเด็กมาใช้ในพื้นที่สูง				
1.3	ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมให้ความร่วมมือและสนับสนุนนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กดังกล่าว				
1.4	มีการติดตามผลและประเมินผลนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กบนพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง				
1.5	นโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กบนพื้นที่สูงบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น				
2.	ความพร้อมของทรัพยากร				
2.1	จำนวนเจ้าหน้าที่ บุคลากร และอุปกรณ์ต่าง ๆ มีเพียงพอต่อการให้บริการ				
2.2	ครู บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและให้คำแนะนำหาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก				
2.3	ครู บุคลากรสามารถให้คำปรึกษาและสื่อสารกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี				
2.4	บุคลากรมีความพร้อมและกระตือรือร้นในการทำงานในพื้นที่				
2.5	พื้นที่การให้บริการมีความเหมาะสมกับจำนวนบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่				
3.	การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน				
3.1	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โครงการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กตั้งแต่ช่วงเริ่มก่อตั้งโครงการ				
3.2	การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการ				

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา			
		+1	0	-1	หมายเหตุ
3.3	ท่านมีส่วนร่วมกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมของเด็กในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนและผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ				
3.4	ผู้มีส่วนได้เสีย (ผู้ปกครอง เด็ก ฯลฯ) มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย/กิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็ก				
4.	จิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่รัฐ				
4.1	บุคลากรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กบนพื้นที่สูงในฐานะตัวแทนภาครัฐผู้รับใช้สังคม				
4.2	ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่				
4.3	คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ				
4.4	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ				
4.5	ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ				
5.	ความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย				
5.1	เต็มใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาเด็กบนพื้นที่สูงให้ประสบผลสำเร็จ				
5.2	กลุ่มมีการเสริมแรงจูงใจในการทำงานอยู่เสมอ				
5.3	ส่งเสริมให้เกิดความคิดที่หลากหลายและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน				
5.4	รักษาความสัมพันธ์ที่ดี และสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ				
5.5	ให้เกียรติ ยอมรับบทบาทหน้าที่ผู้อื่น และปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยความเคารพ				
6.	ความรับผิดชอบ				
6.1	ส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างครบถ้วน				
6.2	มีความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น				
6.3	ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม				
6.4	ตั้งใจเรียนและมีอุปกรณ์การเรียนครบ				
6.5	สามารถลำดับความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมาย และทำงานให้สำเร็จตามกำหนด				

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผลการพิจารณา			
		+1	0	-1	หมายเหตุ
7.	ความมีระเบียบวินัย				
7.1	มีระเบียบวินัยต่อตนเอง				
7.2	ตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองในแต่ละวัน				
7.3	ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ				
7.4	เคารพกฎ/ระเบียบของโรงเรียนและสังคม				
7.5	ปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความรู้ความสามารถตามที่ได้รับมอบหมาย				
8.	ความซื่อสัตย์สุจริต				
8.1	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น				
8.2	ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน				
8.3	รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
8.4	ปฏิบัติตามคำสั่งของครู ผู้ปกครองและกฎระเบียบของโรงเรียน				
8.5	เคารพต่อครู อาจารย์ ผู้ปกครองและสถาบันหลักของประเทศ				
9.	ความอดทน				
9.1	เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ				
9.2	มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน				
9.3	อดทนอดกลั้นจากสิ่งยั่วยุ คำพูดอย่าบคาย กริยาท่าทางโดยไม่ติดต่อ				
9.4	คิดและทำในสิ่งที่ดีงามแม้อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เลวร้าย				
9.5	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ถึงแม้มีช่วงอายุที่ต่างกัน				
10.	การใฝ่เรียนรู้				
10.1	มีความสนใจศึกษาค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในตำราเรียนและนอกตำราเรียน				
10.2	ปฏิบัติตามตามที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วน				
10.3	ค้นหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต Google ฯลฯ				
10.4	สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียน				
10.5	ทำการบ้าน ทบทวนบทเรียนและอ่านบทเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน				
11.	ด้านการสร้างความมั่นคงทางการศึกษา				
11.1	กำหนดการเป้าหมาย (Goal) ที่ชัดเจนเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน				

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผลการพิจารณา			
		+1	0	-1	หมายเหตุ
11.2	การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายต่าง ๆ				
11.3	งบประมาณสนับสนุนตามความจำเป็นและสอดคล้อง กับบริบทของพื้นที่				
11.4	พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน				
12.	ด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน				
12.1	ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพ ในแต่ละช่วงวัยอย่างมีคุณภาพ				
12.2	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักคิดที่ถูกต้อง รักในสถาบันหลัก ของชาติ				
12.3	ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีสุขภาวะในการป้องกันตนจากภัยคุกคาม รูปแบบใหม่				
12.4	ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีและเป็นพลเมืองดี				
12.5	ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21				
13.	ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา				
13.1	การบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพเหมาะสม กับสังคมพหุวัฒนธรรม				
13.2	การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา				
13.3	การให้โอกาสการเข้าถึงการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ				
13.4	มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน เสมอกัน				

ภาคผนวก ง

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ง.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
X1	1	1	1	1	1	5	1
X2	1	1	1	1	1	5	1
X3	1	1	1	1	1	5	1
X4	1	1	1	1	1	5	1
X5	1	1	1	1	1	5	1
X6	1	1	1	1	1	5	1
X7	1	1	1	1	1	5	1
X8	1	1	1	1	1	5	1
X9	1	1	1	1	1	5	1
X10	1	1	1	1	1	5	1
X11	1	1	1	1	1	5	1
X12	1	1	1	1	1	5	1
X13	1	1	1	1	1	5	1
X14	1	1	1	1	1	5	1
X15	1	1	1	1	1	5	1
X16	1	1	1	1	1	5	1
X17	1	1	1	1	1	5	1
X18	1	1	1	1	1	5	1
X19	1	1	1	1	1	5	1
X20	1	1	1	1	1	5	1
X21	1	1	1	1	1	5	1
X22	1	1	1	1	1	5	1
X23	1	1	1	1	1	5	1
X24	1	1	1	1	1	5	1
X25	1	1	1	1	1	5	1
X26	1	1	1	1	1	5	1
X27	1	1	1	1	1	5	1
X28	1	1	1	1	1	5	1
X29	1	1	1	1	1	5	1
X30	1	1	1	1	1	5	1
X31	1	1	1	1	1	5	1

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
X32	1	1	1	1	1	5	1
X33	1	1	1	1	1	5	1
X34	1	1	1	1	1	5	1
X35	1	1	1	1	1	5	1
X36	1	1	1	1	1	5	1
X37	1	1	1	1	1	5	1
X38	1	1	1	1	1	5	1
X39	1	1	1	1	1	5	1
X40	1	1	1	1	1	5	1
X41	1	1	1	1	1	5	1
X42	1	1	1	1	1	5	1
X43	1	1	1	1	1	5	1
X44	1	1	1	1	1	5	1
X45	1	1	1	1	1	5	1
X46	1	1	1	1	1	5	1
X47	1	1	1	1	1	5	1
X48	1	1	1	1	1	5	1
X49	1	1	1	1	1	5	1
Y1	1	1	1	1	1	5	1
Y2	1	1	1	1	1	5	1
Y3	1	1	1	1	1	5	1
Y4	1	1	1	1	1	5	1
Y5	1	1	1	1	1	5	1
Y6	1	1	1	1	1	5	1
Y7	1	1	1	1	1	5	1
Y8	1	1	1	1	1	5	1
Y9	1	1	1	1	1	5	1
Y10	1	1	1	1	1	5	1
Y11	1	1	1	1	1	5	1
Y12	1	1	1	1	1	5	1
Y13	1	1	1	1	1	5	1

ภาคผนวก จ

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ จ.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
X1	.838
X2	.814
X3	.813
X4	.704
X5	.834
X6	.550
X7	.740
X8	.590
X9	.695
X10	.626
X11	.685
X12	.745
X13	.735
X14	.645
X15	.664
X16	.847
X17	.847
X18	.854
X19	.891
X20	.823
X21	.771
X22	.657
X23	.830
X24	.830
X25	.755
X26	.704
X27	.820
X28	.585
X29	.644
X30	.869

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
X31	.891
X32	.831
X33	.657
X34	.644
X35	.679
X36	.585
X37	.646
X38	.755
X39	.831
X40	.735
X41	.657
X42	.657
X43	.740
X44	.740
X45	.700
X46	.644
X47	.735
X48	.735
X49	.657
Y1	.347
Y2	.083
Y3	.175
Y4	.006
Y5	.080
Y6	.027
Y7	.321
Y8	.230
Y9	.168
Y10	.279
Y11	-.024

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
Y12	.124
Y13	-.059

หมายเหตุ: Reliability Coefficients, N of Cases = 40, N of Items = 62, Alpha = .961

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รศรบ. ว ๐๔๒/๒๕๖๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ

เรียน นางจันทร์แรม ศรีเดช

ด้วย นางศรีเสด็จ กองแกน รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง” และอยู่ระหว่างนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยัน เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๒

ที่ รศรป. ว ๐๔๒/๒๕๖๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ

เรียน นายพร ดังดี

ด้วย นางศรีเสด็จ กองแกน รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง” และอยู่ระหว่างนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยัน เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๒

ที่ รศรป. ว ๐๔๒/๒๕๖๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยื่นรูปแบบ

เรียน ว่าที่ร้อยตรี สมจิตร รอดเรือง

ด้วย นางศรีเสด็จ กองแกน รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง” และอยู่ระหว่างนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยัน เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยื่นรูปแบบงานวิจัย เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๒

ที่ รศรป. ว ๐๔๒/๒๕๖๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ
เรียน นายจตุพล เต็มพันธ์

ด้วย นางศรีเสด็จ กองแกน รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง” และอยู่ระหว่างนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยัน เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๒

ที่ รศรป. ว ๐๔๒/๒๕๖๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ

เรียน นางสาวคนธ์ กองทอง

ด้วย นางศรีเสด็จ กองแกน รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง” และอยู่ระหว่างนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยัน เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๒

ที่ รศรป. ว ๐๔๒/๒๕๖๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ

เรียน นางสาวจรัสลักษณ์ ผิวเวียง

ด้วย นางศรีเสด็จ กองแกน รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง” และอยู่ระหว่างนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยัน เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๒

ที่ รศรป. ว ๐๔๒/๒๕๖๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ

เรียน นางสาววัชรภรณ์ ชีระสาร

ด้วย นางศรีเสด็จ กองแกน รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๒๐๙๐๙๐๒๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง” และอยู่ระหว่างนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยัน เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๒

ที่ รศรป. ว ๐๔๒/๒๕๖๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ

เรียน นางสาวศิษยา จันทภา

ด้วย นางศรีเสด็จ กองแกน รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๒๐๙๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง” และอยู่ระหว่างนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยัน เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๒

ที่ รศรป. ว ๐๔๒/๒๕๖๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ

เรียน นายอัครเดช ทองใจสด

ด้วย นางศรีเสด็จ กองแกน รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง” และอยู่ระหว่างนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยัน เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๒

ที่ รศรป. ว ๐๔๒/๒๕๖๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์

ด้วย นางศรีเสด็จ กองแกน รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง” และอยู่ระหว่างนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยัน เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมเด็กเร่ร่อนในเขตจังหวัดเหนือตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๒

ภาคผนวก ช

ภาพประกอบการทำวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ ข.1 สัมภาษณ์ น.ส.วิภาวดี กันทะกะ ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ตำบลนาซำ อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ ข.2 สัมภาษณ์ นางรัชฎา บัวพันธ์ ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ตำบลนาซำ อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ ข.3 สัมภาษณ์ นายวิเชียร กิตติศักดิ์กุล ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองรัตวิทยาคม ตำบลนาซำ อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบูรณ์

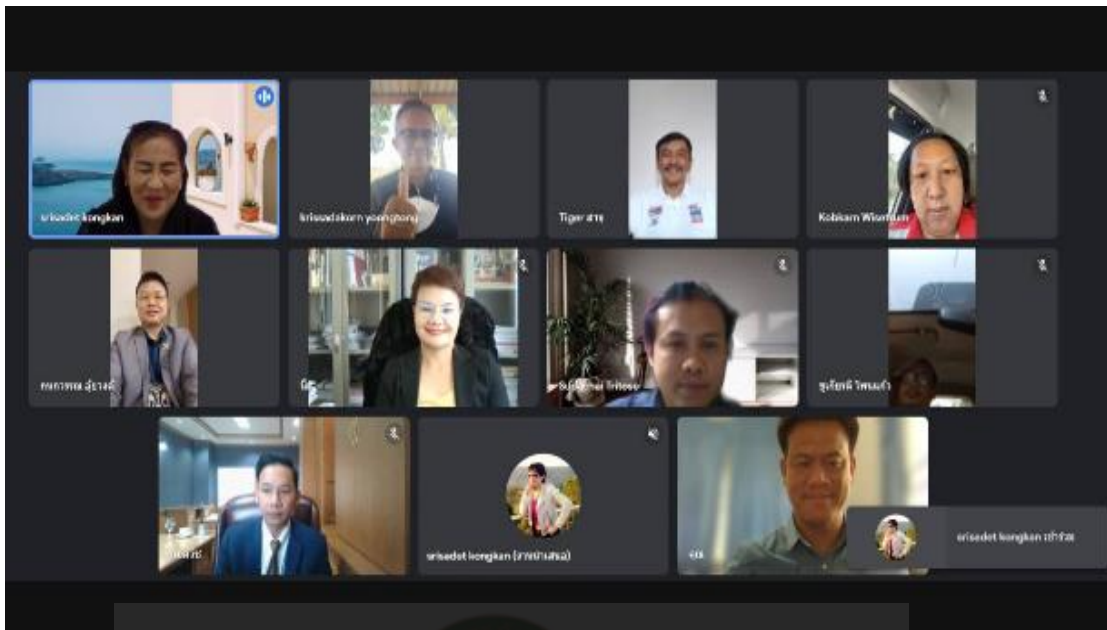
ภาพที่ ข.4 สัมภาษณ์ นางชโลธร กิตติศักดิ์กุล ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองรัตวิทยาคม ตำบลนาซำ อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ ข.5 สัมภาษณ์ นางกนกวรรณ แบ่งใจ ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ตำบลนาซำ อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ ข.6 สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการ ไพโรจน์ เดชะรัตนางกูร ตำแหน่งครู โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ตำบลนาซำ อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ ข.7 สัมภาษณ์ Focus Group ประเด็น แนวทางเชิงนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก
บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผ่านระบบ Google Meet

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

ศรีเสด็จ กองแกน, สัญญา เคณาภูมิ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2566). แนวทางเชิงนโยบาย
การพัฒนาพฤติกรรมของดีกบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*,
8(1), มกราคม-เมษายน.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางศรีเสด็จ กองแกน
วันเกิด	วันที่ 17 มิถุนายน 2506
สถานที่เกิด	เลขที่ 185/1 หมู่ 4 ตำบลชนแดน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ 67150
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 185/1 หมู่ 4 ตำบลชนแดน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ 67150
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ตำแหน่ง	อาจารย์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2555	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2565	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY